NEUVOSTOLIITTO

N:o 1.1 (202)
1973

TÄSSÄ NUMEROSSA:

VÄLÄHDYKSIÄ MOLDAVIASTA

MOSKOVAN TIEDEMIESTEN TALO

MERENKULUN AAKKOSET

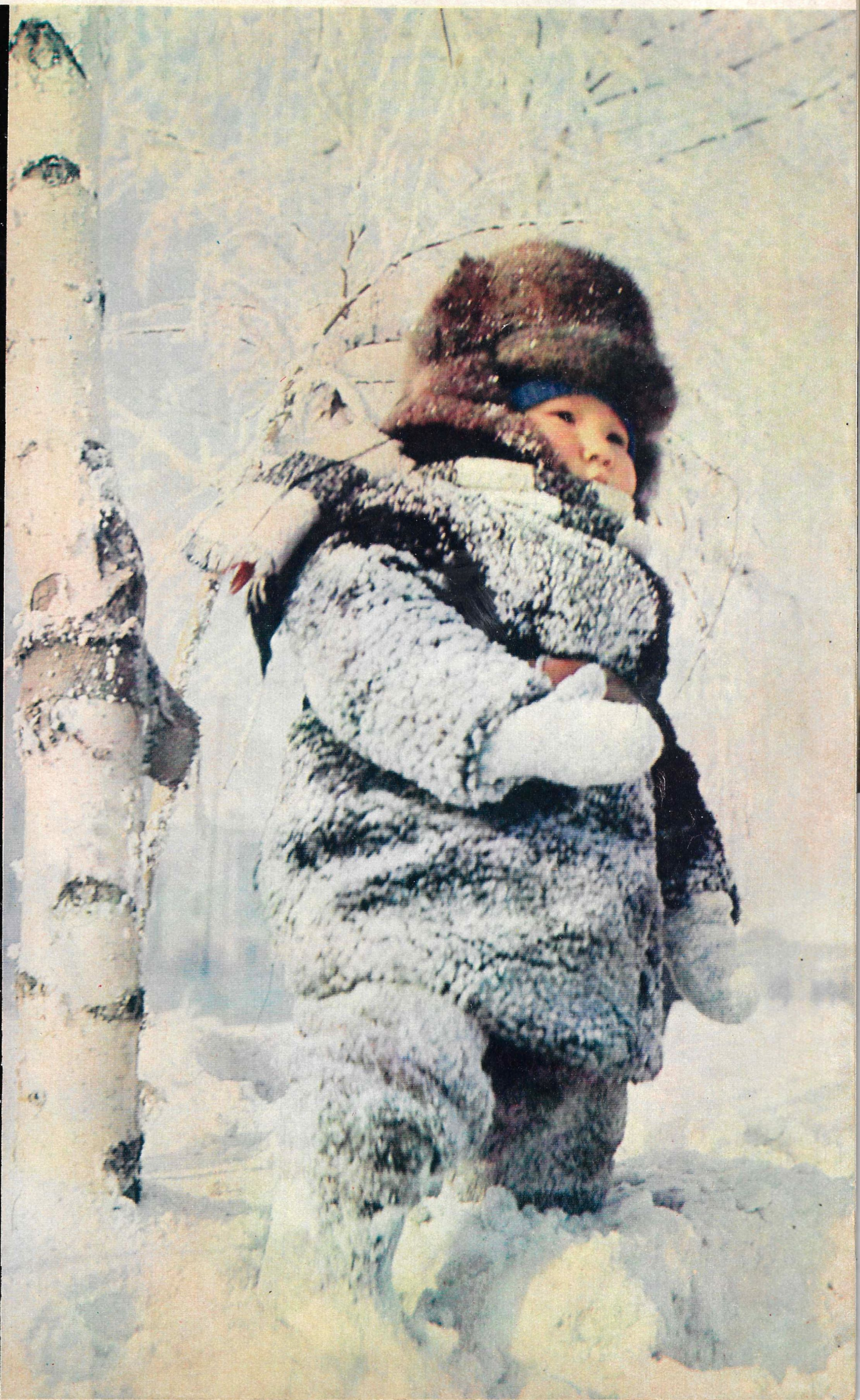

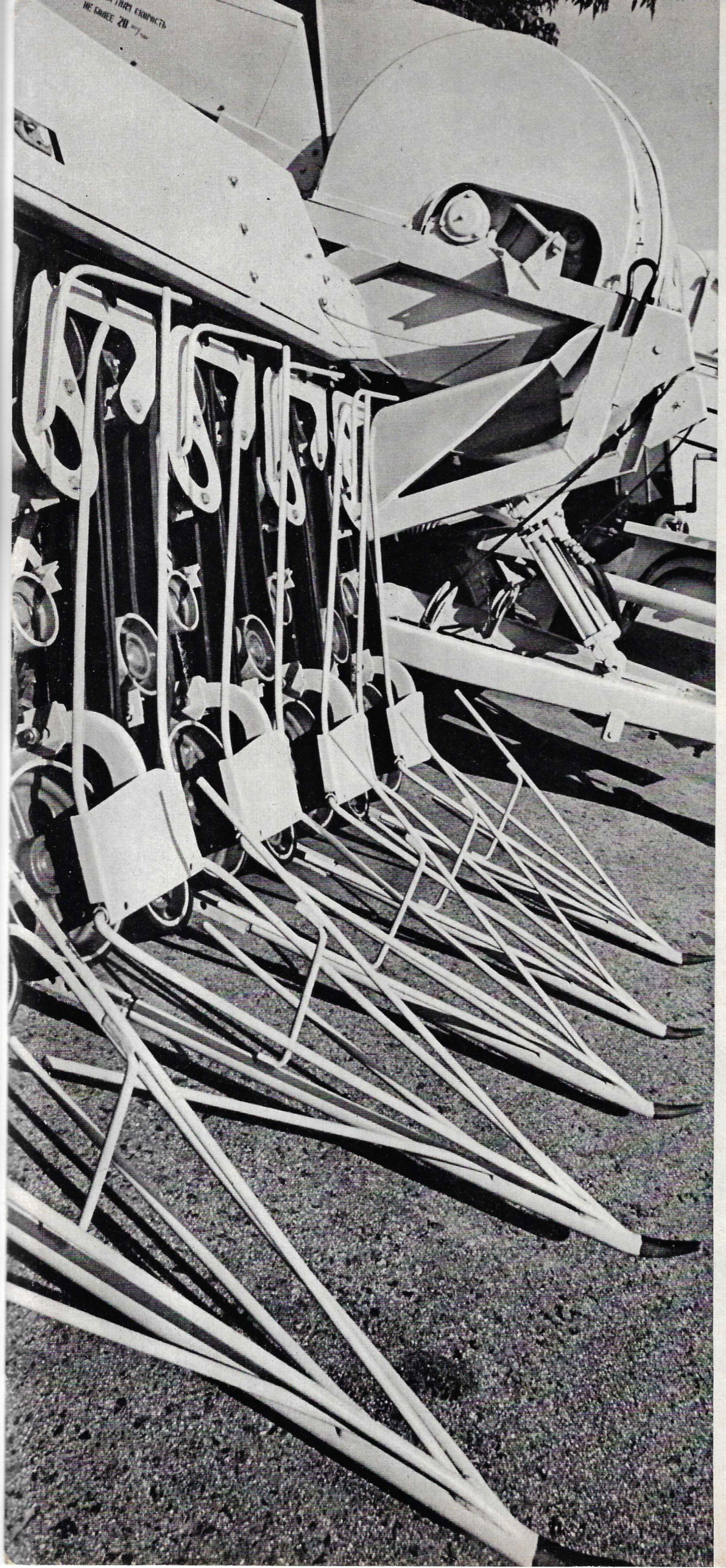

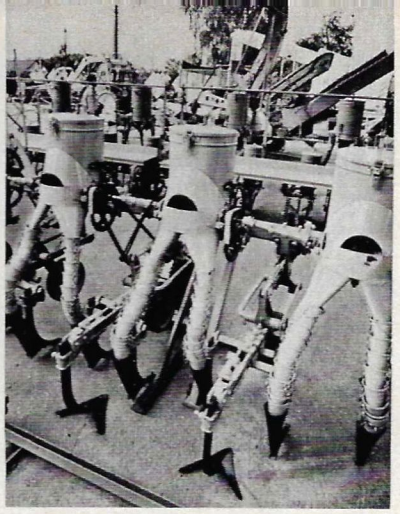

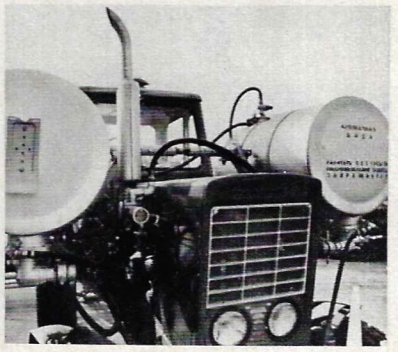

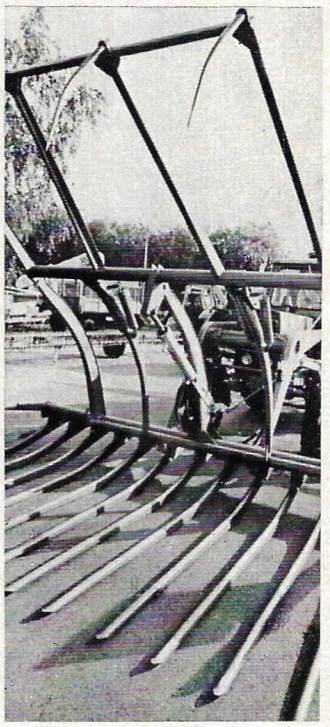

YLEISKONEITA PELLOILLE

SNTL:n tilastollisen keskushallinnon julkaisemien tietojen mukaan NL:n maatalous sai kuluvan vuoden ensimmäisellä puoliskolla käyttöönsä 160 000 uutta traktoria ja 107 000 uutta kuorma- ja erikoisautoa. Tänä syksynä sadonkorjuussa on ollut käytössä entistä enemmän yleiskoneita, joilla korjataan paitsi viljaa, maissia ja puuvillaa myös perunaa ja juurikkaita sekä valmistetaan painorehua. Niiden määrä on sitten viime vuoden lisääntynyt n. 100 000 koneella.

SNTL:n talousnäyttelyssä Moskovassa on esillä kymmeniä uusia konesarjoja, joilla maatyöt voidaan koneistaa entistä laajemmin. Kuvissa: uusi pellavankorjuukone; yleiskäyttöinen syvä-äes, joka hävittää rikkaruohot ja samalla lisälannoittaa maaperää; Belarus-traktorin muunnelma, jossa on lisälaitteet väkilannoitteiden levittämistä varten; yleiskäyttöinen kaksipuolinen kuormaaja; T-150-traktori, joka sopii käytettäväksi raskaassa maaperässä, sekä uusi pyöröharavakone.

Kuvat A. MIRANSKI.

NEUVOSTOLIITTO

KERRAN KUUKAUDESSA ILMESTYVÄ KUVALEHTI

Lehden on perustanut M. Gorki v. 1930.
Ennen v. 1950 ilmestyi nimellä "SSSR na stroike" (Neuvostoliitto rakentaa).

julkaistaan venäjän, suomen, kiinan, korean, hindin, bengalin, urdun, arabian, vietnamin, mongolian, unkarin, serbokroaatin, romanian, englannin, ranskan, saksan, italian, espanjan ja japanin kielellä

N:o 11 (202) 1973

Tapahtumia ja ongelmia

RAUHA ON TARPEEN KAIKILLE

Puheen ollessa yleishyödyllisestä tehtävästä, joka voidaan ratkaista vain yhteisvoimin, venäläisillä on ollut ikimuistoisista ajoista tapana sanoa, että se on suoritettava "koko maailman voimin". Ilmeisesti muissakin kielissä on samantapaisia ilmaisuja, joten tällaista ajatusta voidaan pitää kansainvälisenä.

Jos asiaan käydään käsiksi todella yhteistoimin, koko maailman voimin, voidaan siirtää vaikka vuoria. Tämä tosiseikka ei ole vielä koskaan historian aikana ollut niin ilmeinen kuin nykyisin. On koittanut aika, jolloin koko maailman voimin voidaan tehdä täysin tyhjäksi uuden maailmansodan vaara, panna aseet iäksi vaikenemaan sekä turvata tieteen ja tekniikan mullistavien saavutusten käyttäminen pelkästään rakentaviin tarkoituksiin.

Koko maailman voimin on mahdollista turvata rauha sekä nykyiselle että tuleville sukupolville, tehdä se todella lujaksi ja pysyväksi. Tämä edellyttää kaikkien maiden ja maanosien kansojen, erilaisten poliittisten puolueiden ja järjestöjen sekä yhteiskunnallisten laitosten ponnistelua rauhan puolesta yhteisen perusohjelman pohjalla. Tuollainen ohjelma ei edellytä eikä merkitse poliittisten mielipide-eroavuuksien häviämistä, se ei poista erisuuntaista tai jopa vastakkaista suhtautumista nykymaailman tärkeimpään realiteettiin, jota luonnehtii kahden järjestelmän, sosialistisen ja kapitalistisen, kilpailu ja kamppailu toisiaan vastaan. Mihinkään eivät häivy myöskään filosofiset, uskonnolliset ja olletikaan sosiaaliset eroavuudet puheen ollessa kapitalistisesta yhteiskunnasta.

Tämä kaikki ei kuitenkaan häiritse nuoria ja vanhoja, työläisiä ja talonpoikia, filosofeja ja kirjailijoita, miehiä ja naisia, isiä ja äitejä, poliittisia toimihenkilöitä ja politiikasta etäällä olevia ihmisiä eri maissa rakentamasta yhdessä maailmanrauhan vankkaa perustaa. Tässä onkin lyhyesti sanottuna Rauhanvoimien maailmankongressin perusajatus ja tarkoitus.

Tätä ajatusta vastaan esiintyvät (milloin avoimesti, milloin peitetysti) eräät täysin määrätyt voimat. Nimittäin voimat, joille rauha on vitsaus, koskapa niiden tulot ja hyvinvointi riippuvat hillittömän kilpavarustelun jatkumisesta, siinä joukossa myös ydinasekilvasta. Puhe on sotatarviketeollisuuden omistajista ja heidän palvelijoistaan. Puhe on piireistä, jotka todellisuudesta piittaamatta ummistavat silmänsä siltä tosiseikalta, että nykymaailmassa ei ole muuta vaihtoehtoa kuin eri yhteiskuntajärjestelmiä edustavien maiden rauhanomaisen rinnakkainolon politiikka. Näiden yhä vielä vaikutusvaltaisten piirien palveluksessa porvarillisissa maissa on uusiin olosuhteisiin ja jännityksen lieventymiseen toimintansa soveltava propagandakoneisto, joka levittää valheita ja parjauksia sosialistisista maiden politiikasta ja tulittaa myös kaukonäköisiä porvarillisia poliitikkoja sekä liikemiespiirejä, jotka yhä selvemmin tajuavat kahden yhteiskuntajärjestelmän rauhanomaisen rinnakkainolon välttämättömyyden. Kylmän sodan ahtojäihin juuttuneet herrat katselevat rauhan puolesta toimivaa kansalaisliikettä karsain silmin.

Rauhan vihollisilla on jopa oma yhteinen ohjelmansa. Sen mukaan on vastustettava poliittisen ja sotilaallisen jännityksen lieventymistä sekä keskinäisesti edullista tasavertaista kansainvälistä yhteistyötä, joka tapahtuu tunnustamalla kaikkien kansojen oikeuden itsenäiseen yhteiskunnalliseen, poliittiseen ja taloudelliseen kehitykseen.

Kansainväliseltä näyttämöltä on nyt raivattu pois monia kylmän sodan jäänteitä. On sammutettu sellainenkin tulipesä — tai oikeammin tulivuori, jonka laava uhkasi koko maapalloa — kuin sota Vietnamissa. Eurooppa on muuttumassa pysyvän rauhan maanosaksi; siellä on tullut voimaan useita sellaisia sopimuksia, jotka varmistavat tuollaisen kehitystien realistisuutta. Genevessä on alkanut Euroopan turvakokouksen toinen vaihe. Siinä on tarkoitus vahvistaa kaikille eurooppalaisille hyväksyttävät maanosansa kollektiivisen turvallisuuden ja yhteistyön periaatteet, jotka voivat aloittaa uuden sivun Euroopan monivaiheisessa historiassa.

Korkeimmalla tasolla pidettyjen neuvostoliittolais-amerikkalaisten neuvottelujen tuloksena tapahtunut suotuisa käänne SNTL:n ja USA:n välisissä suhteissa on tärkeä muillekin kuin näille sosialistisen ja kapitalistisen järjestelmän suurimmille valtioille. Erityinen merkitys on molempien maiden korkeimpien johtajien allekirjoittamalla sopimuksella ydinsodan ehkäisemisestä. Kaikki maapallon asukkaat huokaisivat helpotuksesta kuultuaan tästä neuvostoliittolais-amerikkalaisesta sopimuksesta, ja kehottavat muita maita yhtymään sen määräyksiin.

Sosialistisen maiden kansojen rinnalla tärkeä sija rauhanvoimien rintamassa on Aasian, Afrikan ja Latinalaisen Amerikan maiden kansoilla. Ne esittävät yhä suurempaa osaa kansainvälisissä asioissa, kuten voidaan havaita esim. YK:n 28. Yleiskokouksen istuntosalissa. Oman sanansa tässä suhteessa lausui myös Algeriassa pidetty sitoutumattomien maiden konferenssi.

Maailman poliittisen ilmapiirin tervehtyminen ei anna oikeutta jäädä lepäämään laakereilla, päinvastoin se kannustaa uusiin tarmokkaisiin toimiin. Juuri sellainen on Neuvostoliiton ja muiden sosialististen maiden näkökanta, jonka ne toivat julki Krimillä heinäkuussa pidetyssä sosialistisen maiden kommunistisen ja työväenpuolueiden johtajien kokouksessa. Millaisia ovat ajankohtaisimmat tehtävät? Ne muotoili L. I. Brežnev, jonka nimeen ja toimintaan liittyy monia mitä tärkeimpiä myönteisiä muutoksia, joita maailmanpolitiikan piirissä on viime aikoina tapahtunut. Lyhyesti esitettyinä nämä ensivuoroiset tehtävät näyttävät tällaisilta: on edistettävä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen kaikinpuolista menestystä; on pyrittävä laajentamaan jännityksen laukaisemista koko maailman käsittäväksi; on täydennettävä poliittisen jännityksen laukaisemista myös sotilaallisen jännityksen lieventämisellä; on kaikin tavoin edistettävä rauhan täydellistä palautumista koko Indokiinaan ja oikeudenmukaisen poliittisen ratkaisun aikaansaamista Lähi-Idässä; on solmittava laajamittaisia keskinäisesti edullisia taloudellisia suhteita sosialististen ja kapitalististen valtioiden välille; on kehitettävä ja voimistettava yhteistoimintaa Aasian, Afrikan ja Latinalaisen Amerikan riippumattomien maiden kanssa sekä kaikin tavoin tuettava kansojen kansallista vapaustaistelua; on torjuttava päättävästi aggressiivisten voimien vehkeilyt, tulivatpa ne miltä taholta hyvänsä.

Tavattoman suuri merkitys näiden tehtävien täyttämiselle on rauhantahtoisten valtioiden ja kaikkien kansojen aktiivista kannatusta nauttivan rauhanohjelman herkeämättömällä noudattamisella. On eittämätöntä, että monet seikat maailmanpolitiikassa riippuvat siitä, miten valtioiden väliset suhteet järjestyvät hallitustasolla. Yhtä selvää on, että kansalaispiirien omakohtaisella toiminnalla on korvaamaton merkitys jännityksen laukaisemisessa ja vähentämisessä ja tämän lieventymisen ulottamisessa käsittämään koko maapallon.

Jännitys ei ole lauennut itsestään. Se on tulosta voimakkaista ponnisteluista. Ja niin on oleva vastaisuudessakin. Maailmassa vielä säilyneiden tulipesäkkeiden ja selkkausten hävittäminen, paremmin kuin uusien välttäminenkään ei ole mahdollista ilman tehokasta, miehekästä ja kaikin keinoin tapahtuvaa taistelua, siinä joukossa myös kansalaisliikettä. Ilman tuollaista liikettä olisi ollut kiistattomasti paljon vaikeampaa saada rauhaa Vietnamiin. Rauhanvoimat tulevat jatkamaan taisteluaan hyökkäyshenkisiä voimia vastaan, olipa sitten kysymys israelilaisista valloittajista, eteläafrikkalaisista rotukiihkoilijoista, portugalilaisista siirtomaaherroista tai mihin tahansa kansallisuuteen kuuluvista monopolistisista verenimijöistä. Tämä taistelu voi johtaa menestykseen vain kaikkien maanosien kaikkien rauhanvoimien yhteenliittymisen ja yhteistoiminnan tuloksena.

Kansanjoukkojen on oltava toimekkaasti ratkaisemassa sodan ja rauhan kysymyksiä, niiden on oltava aktiivinen maailmanpoliittinen voima eikä sivustakatsoja. "Kansanjoukkojen ääni voi häiritä vain niitä, jotka ovat kiinnostuneita kansainvälisen jännittyneisyyden säilymisestä. Ja päinvastoin: kansalaispiirien arvovalta, niiden aktiivinen toiminta voi vain auttaa niitä hallituksia, jotka noudattavat johdonmukaista rauhanpolitiikkaa", on L. I. Brežnev sanonut.

Koko sydämestään ja kaikella järjellään rauhaa kannattavien voimien rivit laajenevat vuosi vuodelta. Yhä enemmän kasvaa laajoissa kansalaispiireissä ja erilaisia tai jopa vastakkaisia ideologisia käsityksiä edustavissa järjestöissä sen seikan ymmärtäminen, että yksikään askel rauhan hyväksi ei tapahdu itsestään. Sen puolesta on taisteltava.

M. MIHAILOV.

© "Neuvostoliitto" 1973

Metsä- ja puuteollisuuden koneita

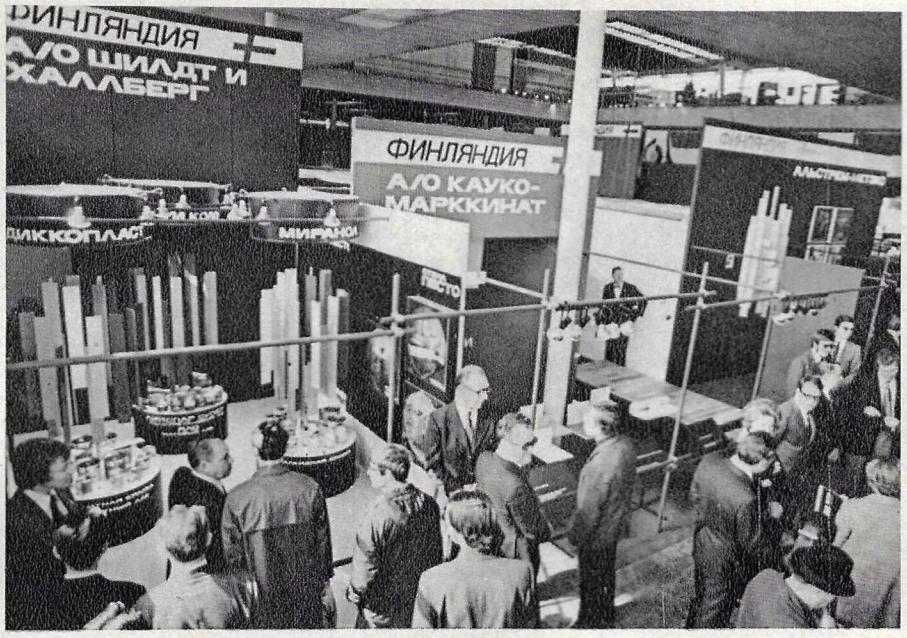

Moskovalaiset osoittivat suurta kiinnostusta metsä- ja puuteollisuuden välineitä ja koneita esitelleisiin messuihin, joille osallistui yli 800 toiminimeä. Mukana oli kolmattakymmentä maata, mm. Suomi. Kuvia eri maiden näyttelyosastoilta.

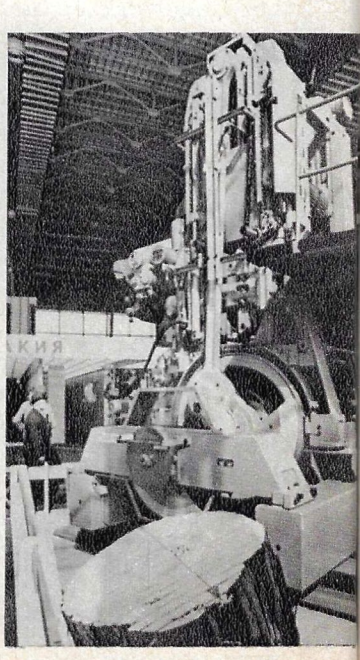

Moskovan Sokolniki-puistossa on pidetty ensimmäiset kansainväliset messut, joilla esiteltiin metsä- ja puuteollisuudessa käytettäviä välineitä ja koneita. Niillä oli mukana kolmattakymmentä maata.

— Puutavaran vuotuinen kulutus maailmassa on viimeksi kuluneiden 10 vuoden aikana lisääntynyt suunnilleen 600 miljoonalla kuutiometrillä, sanoi SNTL:n metsä- ja puuteollisuuden apulaisministeri F. Varaksin kirjeenvaihtajallemme. Ja ennakkolaskelmat osoittavat, että lähimpien 30 vuoden aikana se lisääntyy vielä puolella ja nousee 5 miljardiin kuutiometriin vuodessa.

Näin mittavan näyttelyn järjestäminen Neuvostoliitossa oli varsin luonnollista. Onhan SNTL maapallon metsärikkain valtakunta. Sen metsien pinta-ala on 915 miljoonaa hehtaaria. Maan monilla puolilla on isoja sahoja, vaneeri-, puulevy- ja huonekalu- ym. tehtaita sekä puutavaraa raaka-aineena käyttäviä jättiläiskombinaatteja.

Messujen neuvostoliittolaisessa osastossa oli esillä monenlaisia metsätöissä ja puunmuokkauksessa käytettäviä koneita: pyörä- ja telaketjutraktoreita, kaato- ja nipukoneita, mahtavia rekka-autoja ja monenlaisia kuormaajatyyppejä. Kuvaavaa on myös metsän uusintatöissä käytettävien koneiden osakseen saama näyttelytila. Niinpä neuvostovalmisteinen kone LMB-IM on sovellettu taimien istuttamiseen juurimattomille hakkioille. Sitä käytettäessä maaperää ei tarvitse kääntää auroilla ja se helpottaa suuresti taimien vaikeaa hoitoa 2—3 ensimmäisen vuoden aikana.

Messujen neuvostoliittolaiset katselijat tutustuivat mielenkiinnolla myös Suomen, Saksan Liittotasavallan ym. maiden osastoihin. Moskovan messut olivat hyvänä sysäyksenä kaupalliselle ja tieteelliselle kanssakäymiselle metsäteollisuuden koneistamisen alalla.

Suomen Tasavallan presidentti Urho Kekkonen on ollut epäviralli-sella vierailulla Neuvostoliitossa. Hän kävi matkansa aikana Leningradissa sekä Svetogorskin selluloosa- ja paperitehtaalla.

Vierailunsa aikana presidentti Kekkonen tapasi ja keskusteli pääministeri Aleksei Kosyginin kanssa. Keskusteluissa kosketeltiin Suomen ja Neuvostoliiton välisten suhteiden eri puolia ja todettiin niiden kehittyvän menestyksellisesti niin poliittisella kuin myös kaupallis-taloudellisella, tieteellis-teknisellä, kulttuurivaihdon ym. aloilla. Neuvostoliiton pääministeri ja Suomen tasavallan presidentti korostivat maittensa pyrkimystä kaikenpuolisen yhteistoiminnan syventämiseen.

Vaihtaessaan mielipiteitä kansainvälisen tilanteen kysymyksistä U. K. Kekkonen ja A. N. Kosygin tervehtivät maailmassa ja ennen kaikkea Euroopassa havaittavaa jännittyneisyyden lieventymistä. Kuten presidentti Kekkosen vierailua koskevassa tiedonannossa sanotaan, on pidettävä tärkeänä, että tämä kehitysprosessi tehtäisiin kaikkien maiden yhteisin voimin jatkuvaksi. Suurta huomiota kiinnitettiin myös kaupallisen ja taloudellisen yhteistyön näköaloihin Euroopassa. Molemmat maat pyrkivät tuollaisen yhteistyön kehittämiseen.

JÄÄLLÄ, LADULLA, KEHÄSSÄ

Neuvostoliiton ja Suomen urheilijoiden vuorovaikutuksesta kertoo seuraavassa SNTL:n ministerineuvoston liikunta- ja urheilukomitean virkailija Dina Smirnova.

Maittemme välinen kosketus urheilun alalla vilkastui erikoisesti 60-luvulla. Se kuvasti kummankin maan pyrkimystä urheilullisen kanssakäymisen laajentamiseen ja sen ulottamiseen uusiin lajeihin. Tällaisia lajeja on jo kolmattakymmentä. En tässä yhteydessä ota lukuun vilkasta yhteistoimintaa eri ammattialojen urheilujärjestojen ja TUL:n välillä enkä armeijan ja laivaston vapaaehtoisen avustusjärjestön ym. kosketuksia.

Kilpailutoiminta on tietenkin laajinta ja hedelmällisintä perinteellisissä talvilajeissa — hiihdossa, luistelussa, jääpalloilussa ja -kiekkoilussa. Eikä se suinkaan rajoitu ainoastaan joukkueiden vaihtoon ja maaotteluihin. Niinpä on tullut tavaksi järjestää valmentajien vierailuja, esitelmämatkoja sekä yhteisiä leirejä. Hiihtokauden edellä Suomessa on viime vuosina käynyt tunnettu neuvostoliittolainen valmentaja Pavel Koltšin sekä kuulu hiihtäjämme, olympiavoittaja ja maailmanmestari Vjatšeslav Vedenin. He osallistuvat suomalaisten hiihtäjien harjoitteluihin, ja tällä perinteellä on epäilemättä osansa siinä, että maittemme hiihtäjät ovat pysyneet näkyvillä paikoilla tässä lajissa.

Kiinteät suhteet ovat säätyneet myös painin, painonnoston, nykyaikaisen viisiottelun ja nyrkkeilyn piirissä. Suomalaisten urheilujohtajien lausunnot osoittavat valmentajiemme saavuttaneen tunnustusta naapurimaassa. Tämä koskee mm. meikäläistä nyrkkeilyvalmentajaa Juri Matulevitš-Iljitšovia, joka on opetellut jopa suomen kielen. Hän ei rajoitu vain valmentamaan, vaan välittää kollegoilleen arvokasta ammattikokemusta, kuten Suomen Nyrkkeilyliiton taholta on todettu.

On syytä panna erityisesti merkille se suotuisa vaikutus, mikä on presidentti Urho Kekkosen henkilökohtaisella huomiolla kosketusten kehittämiseen. "Entisenä aktiiviurheilijana ja urheilua jatkuvasti rakastavana ihmisenä olen joutunut monta kertaa havaitsemaan urheilun tavattoman osuuden kansojen lähentäjänä sekä toverillisen ystävyyden ilmapiirin rakentajana ihmisten välille maailmassa", sanottiin presidentin kirjeessä SNTL:n ministerineuvoston liikunta- ja urheilukomitealle.

Olemme kaikki saaneet jatkuvasti nähdä, kuinka hedelmällisesti Suomen presidentti on toiminut maittemme urheilusuhteiden hyväksi. Muistettakoon vaikkapa hänen palkintonsa Helsingin ja Turun yliopistojen joukkueiden kanssa tapahtuvien yleisurheilu- ja koripallo-otteluiden voittajille. Tai Novosibirskin perinteelliset hiihtokilpailut presidentti Kekkosen maljasta, jonka hän lahjoitti muistoksi käynnistään siellä noin 10 vuotta sitten. Ja nyt presidentti Urho Kekkonen on suostunut vuoden 1974 jääkiekkoilun MM-kilpailujen suojelijaksi. Kaikki tämän lajin suosijat odottavat jännityksellä tulevia otteluja. Neuvostoliiton jääkiekkoilijat valmistuvat siihen erityisellä innolla. Kisojen isäntämaan vieraanvaraisuus ja loistava järjestelytaito on urheilijoillemme omakohtaisesti koettua.

Ärvo Lajöri, Liisa Pennanen, Veera Nurmikolu ja Lauri Hämäläinen ovat olleet Neuvostoliitossa Meždunarodnaja kniga-n ja lehtèmme toimituksen kutsumina. He kuuluvat "Neuvostoliiton" parhaisiin levittäjiin Suomessa.

Toimituksessamme käydyssä keskustelussa vieraat kertoivat matkavaikutelmistaan sekä lehtemme levitystyöstä ja lausuivat huomautuksia sekä toivomuksia sen sisällön ynnä ulkoasun suhteen.

Tällaiset tapaamiset auttavat meitä lehden tekemisessä ja lujittavat kosketusta suomalaiseen lukijakuntaan.

KANSIKUVAMME

Jakutia on valtavien luonnonrikkauksien maa. Sieltä löydettyjä esiintymiä otetaan tehokkaasti käyttöön, ja sinne kasvaa teollisuus- ja tutkimuskeskuksia. Siellä riittää töitä tämän jakuuttilaispojan isälle ja äidille samoin kuin hänelle sekä hänen ikäkumppaneilleen, sitten kun he ovat varttuneet aikuisiksi. Seloste Jakutiasta ss. 25—27.

Valok. T. Varfolomejev.

NEUVOSTOLIITTO

N:o 11 (202) 1973

SISALTÖ:

TAPAHTUMIA JA ONGELMIA 1
METSÄ- JA PUUTEOLLISUUDEN KONEITA 2
JÄÄLLÄ, LADULLA, KEHÄSSÄ 3
JA KAIKKI TÄMÄ ON SIPERIAA 4
KESKINÄISEN EDUN POHJALLA 5
VÄLÄHDYKSIÄ MOLDAVIASTA 6
YLIOPPILASURHEILIJAT KILPASILLA 10
TIEDE NYKYMAAILMASSA 12
MAASEUDUN SIVISTYNEISTÖÄ 13
KIRURGI RAKENTAA RUOKATORVEN 18
LABORATORIOISSA, KLINIKOISSA, APTEEKEISSA 19
JUHLA, SÄDE, TIMANTTI JA MUUT 20
KUVIA KOMMENTOIVAT 22
KYLMÄN SODAN VARJOT 24
JAKUTIAN KAASUN KULTAREITIT 25
LUONTOA PUHUTTELEMASSA 28
TAPAAMINEN 50 VUODEN KULUTTUA 30
KESKUSTELUOPAS 31
SEKALAISTA 31
VÄHÄN KAIKKEA 32
MERIMIESTAIDON AAKKOSET 34
TEKNIIKKA ETENEE 38
MAAN JA IHMISEN LIITTO 39
NO, ODOTAHAN! 42
TIEDEMIESTEN TALO 44
NAISILLE 50
MIKSI MAMMUTIT TUHOUTUIVAT 52
URHEILU 53
PIENEN KAUPUNGIN SUURET HUOLET 54
FRANKFURT—MOSKOVA—TOKIO 56
ŠAKKIA 56

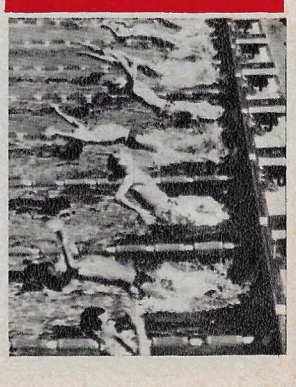

Uimarit ovat viime aikoina ilahduttaneet maailmaa huipputuloksilla jokaisessa suuressa kansainvälisessä kilpailussa. Näin tapahtui myös Moskovassa pidetyissä ylioppilaiden maailmankisoissa. Universiadiennätyksiä parannettiin 18 lajissa (ohjelmassa oli 22 lajia).

Valok. V. Kivrin ja S. Lidov.

Ja kaikki tämä on Siperiaa

Ryhmä Aasian, Afrikan ja Euroopan maiden sekä Amerikan diplomaatteja suoritti elokuussa SNTL:n ulkoministeriön protokollaosaston myötävaikutuksella tutustumismatkan Siperiaan. Matkaan osallistuivat Thaimaan, Burman, Kenian, Šri Lankan, Nepalin, Meksikon, Argentiinan, Kreikan, Sudanin, Indonesian, Kamerunin ja Italian suurlähettiläät sekä USA:n, Saksan Liittotasavallan, Alankomaiden, Sveitsin, Sambian ja Libyan väliaikaiset asiainhoitajat.

Diplomaattivieraat Bratskin voimalan turpiinisalissa, Tšikin neuvostotilalla (Novosibirskin lähellä) ja SNTL:n tiedeakatemian Siperian osastossa.

Diplomaattien tutustumismatkat oleskelumaassa eivät mielestäni ole niinkään paljon turismia kuin virkatoimen täyttämistä. Sanotaanhan, että on parempi kerran nähdä, kuin sata kertaa kuulla. Kaikkien tällaisten matkojen päätekohtien aikaero ei ole tietenkään viisi tuntia, ja kaikilla matkoilla ei tietenkään koeta sellaisia maantieteen oppikirjoista ja silminnäkijöiden kertomuksista ammennettujen ennakkomielikuvien mullistuksia kuin kokivat monet Moskovassa olevien diplomaattiedustustojen johtajat elokuun lopulla Siperiaan tekemällään matkalla. Siksi on täysin paikallaan lainata Šri Lankan suurlähettiläänC. D. S. Siriwardanen sanoja: "Lapsuudesta lähtien mielikuva Siperiasta on assosioitunut tajunnassani jääerämaahan ja karhuja viliseviin taigametsiin, toisin sanoen maanääreen, joka on vuosisadasta toiseen kieltäytynyt alistumasta ihmisen valtaan." Hän oli kyllläkin lukenut paljon siitä, kuinka neuvostoihmiset ovat varsinkin viime aikoina uudistaneet Siperiaa, mutta vanhat kuvitelmat olivat säilyneet hyvin sitkeästi.

Siinä ei ole tietenkään mitään ihmettelemistä, sillä Uralin "tällä puolella" asuvien neuvostoihmistenkin käsitykset tämän päivän Siperiasta ovat eilispäivän varjostamia. Siperia, tuo jättiläinen, joka jännittää lihaksiaan suurenmoisia suorituksia varten, kumoaa nopeasti vanhat käsitykset itsestään. Lentokone lähti Moskovasta kymmentä käydessä aamulla, ja kun se seitsemän lentotunnin jälkeen laskeutui Irkutskiin, oli jo yö. Alla säihkyi valtavan kaupungin moniväriset valomeri. Kuva ei eronnut vähimmässäkään määrässä siitä, jonka olen niin usein nähnyt saapuessani öiseen aikaan johonkin Länsi-Euroopan suurkaupunkiin.

Siitä, mitä nuo valot kätkivät taakseen, diplomaateille kertoi seuraavana aamuna Irkutskin alueneuvoston puheenjohtaja Juri Kravtšenko. Irkutskin alueella asuu yli 2 300 000 ihmistä, jotka elävät maanviljelyksestä, metsätöistä, malmin, kivihiilen ym. louhinnasta sekä monista muista töistä. Mutta ehkä parhaiten alueen nykyistä olemusta luonnehtii koululaitos, joka erityisesti kiinnosti vieraita. Irkutskin alueella on 7 korkeakoulua, 450 000 koululaista ja 150 000 teknisten opistojen oppilasta. Tällaiset numerot eivät kaivanne kommentteja.

Matka Baikal-järvelle oli, kuten joku huomautti, erinomainen kaikissa suhteissa, mutta vaarallinen eräässä suhteessa — se saattoi virittää diplomaatit runolliseen mielenlaatuun. Alkaen Irkutskin vedenkokoamisaltaasta, joka on laajentanut Baikalin alaa ja metrillä kohottanut sen pintaa, näkymät olivat todella ihanat. Vesi oli kristallinpuhdasta ja sen rantoja reunusti tuuheanvihreä metsäkehys, etäällä siinsivät vuoret ja taivaalla kuulsivat valkoiset pilvet. Mutta proosallisellekin älylle Baikalilla on paljon sanottavaa: omaten valtavan laajuuden ja yli puolen kilometrin syvyyden se on keskittänyt itseensä 20 % koko maapallon makeavesivaroista. Siksi ei ole sattuma, että Sveitsin asiainhoitaja H. Zimmermann lausui: "Nyt käsitän, miksi Baikal-järveä sanotaan Siperian helmeksi.,, Tähän voidaan lisätä, että herra Zimmermann tietää mitä sanoo, sillä Sveitsissäkin on kauniita järviä, mainittakoon vaikkapa Geneve-järvi.

Lento yli 300 kilometrin pituisen Bratskin vesisäiliön ylitse, jättiläismäinen sääntelypato, jonka harja nousee ympäröivien vuorten tasalle ja jonka turpiinien perusta on kolme kerrosta konesalia alempana, puunjalostuskeskus, jota ei jalkaisin ehdi kiertää yhdessä päivässä ja jonka tuotteita (alkaen pahvista ja päätyen kemikaaleihin) on vaikea luetellakaan, mahtava alumiinitehdas, joka keskeytymättä syöksee kidastaan kolmen tonnin harkkoja, erilaisia levyjä ja johtoja, jotka on tehty tästä aikamme kevyimmästä ja levinneimmästä metallista — kaikki se muodostaa sellaisen nykyaikaisen tuotanto- ja voimakeskittymän, joka ei voi olla järkyttämättä mielikuvitusta. XX vuosisadan Siperian Gulliver antoi vieraille käsityksen ei ainoastaan siitä, millainen se on tänään vaan myös siitä, millainen se on oleva huomenna.

Diplomaattien kiertomatkan päätekohtana oli Novosibirsk, mahtavan Ob-joen varrella sijaitseva nopeasti kasvava suurkaupunki. Siellä vieraat tutustuivat puristintehtaaseen, jonka tuotteita toimitetaan myös länsimaihin, ja saivat kuulla paljon mielenkiintoista kaupungin rakentamisesta sekä monipuolisesta kulttuurielämästä. Lähtemättömimmän vaikutelman teki tiedemieskaupunki, Akademgorodok, nykyaikaisesti suunniteltu, kodikas ja puhdas neitseelliseen metsään piiloutunut yhdyskunta, jossa on melkein joka kadulla erilaisia tutkimuslaitoksia. Siellä saatiin kuulla akateemikko G. Martšukin mielenkiintoinen selonteko. Hän vastasi samalla lukuisiin kysymyksiin. Sen jälkeen tutustuttiin geologiseen museoon, jossa on esillä kaikkia Siperiasta löydettyjä mineraaleja alkaen rautamalmeista ja kullasta sekä päätyen timantteihin. Värivalokartta havainnollisti öljy-, kaasu- ym. löytymien sijaintia.

Hyvin virkistävä oli käynti Tšikin neuvostotilalla Novosibirskin lähellä. Kirjoituksemme alussa mainittiin "jääerämaista ja taigametsistä". Täällä silmien eteen avautui näköpiiriin levittäytyvä, hienoisesti kumpuileva ja metsiköiden kirjailema lakeus. Sillä kellersivät kultaiset vehnävainiot, joita leikkuupuimurit korjasivat. Auringonkukat hymyilivät leveästi vieraille. Ja hevossiittolassa he saivat ihailla sikäläisten rotuhevosten soreutta. Novosibirskin alue varustaa itsensä maantuotteilla ja huoltaa vielä muitakin. Neuvostotilan kodikkaassa ruokalassa syödyn päivällisen aikana USA:n asiainhoitaja A. Dubs keskusteli nuoren siperialaisen maatyöläisen kanssa, joka sanoi: "Hiiteen koko kylmä sota, siitä ei ole hituistakaan hyötyä teille, paremmin kuin meillekään. Edullisempaa on olla yhteistyössä, eikö niin?"

Kaikkea tätä tarjosi matka Siperiaan. Mielikuvitusta kiehtovia lakeuksia, silmäähivelevia maisemia, voima- ja tuotantolaitoksia, uusia kaupunkeja, tiedettä ja kulttuuria sekä tarmokkaita, tulevaisuudestaan varmoja, arvonsa tuntevia ja vieraanvaraisia ihmisiä. Matkansa tuloksena monet vieraat päätyivät ajatukseen, jonka puki sanoiksi Saksan Liittotasavallan asiainhoitaja C.-H. Lüders: "Talouselämän ja tieteen alalla tapahtuva kansainvälinen yhteistyö voi antaa huomattavan panoksen rauhanomaiseen kehitykseen".

N. GRIBATŠEV. Valokuvannut kirjoittaja.

KESKINÄISEN EDUN POHJALLA

Rauhanomaisen rinnakkainolon periaatteiden menestyksellinen toteuttaminen ja myönteisten suuntausten kehittyminen maailmanpolitiikassa ovat omiaan vilkastuttamaan Neuvostoliiton sekä toisenlaista yhteiskuntamuotoa edustavien maiden taloudellista kanssakäymistä. Länsimaiden kiinnostus kauppa- ja taloussuhteiden kehittämiseen Neuvostoliiton kanssa voimistuu vuosi vuodelta. Monet ulkomaiset toiminimet ja pankit ovat avanneet viime aikoina edustustoja Moskovaan. Lehtemme kirjeenvaihtajat ovat käyneet puhuttelemassa eräiden edustustojen johtajia ja pyytäneet heitä vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitä olette ehtinyt saada aikaan Moskovassa?

2. Miten arvioitte maittemme yhteistyön näköalat ja merkityksen?

E. G. TITTMANN.
IWKA
(Industrie Werke
Karlsruhe Augsburg AG),
Saksan Liittotasavalta.

1. Toiminimemme on verraten laajassa ja monipuolisessa yhteydessä Neuvostoliiton ulkomaankauppajärjestöihin. IWKA toimittaa Neuvostoliittoon autotehtailla käytettävää hitsauskalustoa, lääke- ja ravintoteollisuuden pakkauskoneita sekä kulutustavarateollisuuden kalusteita. Meillä on nyt tilauksia 140 milj. saksanmarkan arvosta, viisi kertaa niin paljon kuin vuosi takaperin. Hiljattain allekirjoitettujen sopimusten joukosta mainittakoon kontrahti ravintoteollisuuskaluston sekä höyhenten ja untuvan käsittelykoneikkojen toimittamisesta Neuvostoliitolle. Olemme pitäneet hitsaustekniikkaa käsitelleen neuvostoliittolais-länsisaksalaisen symposiumin. On sovittu hitsauskoneita valmistavan tehdaslaitoksen rakentamisesta yhteisvoimin. Neuvottelemme yhteistoiminnasta SNTL:n lääketeollisuuden ministeriön kanssa... Siinä vain muutamia esimerkkejä työstämme. 2. Poliittisen ilmapiirin paraneminen Euroopassa ja koko maailmassa on avannut portit keskinäisesti edullisten kauppa- ja taloussuhteiden laajalle kehittämiselle. Kanssakäymisen kehittyminen tulee puolestaan parantamaan maiden välisiä suhteita. Neuvostoliittolais-länsisaksalaisen yhteistyön näköalat ovat todella avarat. On olemassa neuvostoliittolaisia tavaroita ja tuotantomenetelmiä, jotka kiinnostavat meitä. Toisaalta uskomme Neuvostoliiton voivan hyötyä eräiden meikäläisten tavaroiden ja tuotantomenetelmien käytöstä. Uskon, että tavallinen tavaranvaihto korvautuu yhä enemmän yhteistoiminnan korkeammalla muodolla, yhteistyöllä monimutkaisten tieteellis-teknisten ongelmien ratkaisemisen sekä erilaisten tuotantolaitosten rakentamisen alalla.

R. B. COSTELLO,
"Pullman Incorporated",
USA.

1. Yhteistoimintamme kohteina ovat mm. sellaiset suuret tuotantolaitokset kuin Kaman autotehdas, Nevinnomysskin kemian tehtaat ja Azovstal-terästehdas. Jo nämä nimet puhuvat yhteyksiemme laajuudesta ja näköaloista. Työmme alkumenestys Moskovassa antaa mahdollisuuden toivoa menestyksellistä jatkoa. 2. Neuvostoliitto on luotettava ja lupaava kauppatuttava. Meitä kiinnostaa esim. sellaisten neuvostoliittolaisten tavaroiden kuin laakereiden, autonkumien ja alumiinilevyjen saanti. Tietyssä mielessä voidaan puhua paluusta siihen yhteistyöhenkeen, joka vallitsi maittemme ollessa taisteluliitossa Hitleriä vastaan. Maittemme suhteiden parantumisesta hyötyvät kaikki maailman kansat, jotka tuntevat turvallisuutensa taatummaksi ja tulevaisuutensa varmemmaksi. Ideologisten erimielisyyksien ei tule estää molemmille puolille edullisen kaupallisen kanssakäymisen kehitystä.

G. SEKRETEV.
"Rhone-poulene
S. A.", Ranska.

1. Olimme niiden ranskalaisten toiminimien joukossa, jotka ryhtyivät ensimmäisinä kiinteään yhteistyöhön Neuvostoliiton kanssa. Yhteyksiemme muodot ovat erilaisia. Niinpä Neuvostoliitossa kokeillaan ainetta, jota olemme ehdottaneet teiden rakentamiseen suoperäiseen maastoon. Edustustomme virkailijoiden velvollisuuksien piiri laajenee jatkuvasti. Tätä nykyä yhdenmukaistamme Moskovan lähistölle rakennettavalla suurella lääketehtaalla työskentelevien ranskalaisten asiantuntijoiden toimintaa. 2. Yhteistyön laajentaminen tuottaa epäilemättä hyötyä molemmille puolille. Varsin lupaava on esim. sellainen muoto, että maa, joka on toimittanut toiselle jonkin tehtaan, ostaa sitten kyseisen tehtaan valmisteita. Tämä antaa asiapuolille mahdollisuuden päästä toivottuihin tuloksiin pienemmillä kustannuksilla. Merkille pantavana suuntana taloudellisen kanssakäymisen piirissä on pitkäaikaisten kauppasuhteiden solmiminen.

M. VIANELLO,
Italialais-neuvostoliittolainen
kauppakamari.

1. Kamarimme edustaa noin 350 italialaista toiminimeä. Eräs kamarin perustehtävä on välittäjänosuus pienten ja keskikokoisten yritysten sekä toisaalta Neuvostoliiton ulkomaankauppaelinten välillä. Voidaan mainita jo eräitä kauppoja, mutta tärkeintä on nähdäkseni määritellä yhteistyön lupaavimmat näköalat ja täsmentää kummankin tahon todelliset mahdollisuudet. Tässä tarkoituksessa olemme järjestäneet Moskovassa joukon tapaamisia ja neuvonpitoja sekä edesauttaneet italialaisten tuotteiden erikoisnäyttelyn aikaansaamista. Syksyllä aiomme järjestää neuvottelupäivät ja näyttelyn Italiassa tehdäksemme tunnetuksi niitä valtavia mahdollisuuksia, joita italialaisilla toiminimillä on yhteistyölle neuvostoteollisuuden kanssa. 2. Kaupalliset ja muut taloudelliset suhteemme kehittyvät voimakkaasti kummankin tahon eduksi. Riittää kun mainitaan, että maittemme välinen vaihto nousi viime vuonna lähes puoleen miljardiin ruplaan, mikä ylittää tuntuvasti koko vuosikymmenen tavaranvaihdon ennen pitkäaikaisten kauppasopimusten käytäntöön ottoa. Läheisellä tieteellis-teknisellä ja taloudellisella yhteistoiminnalla on nähdäksemme suuri tulevaisuus.

A. GRAEVENITZ,
"Eurintrade",
Belgia.

1. Edustus Moskovassa on avannut uusia mahdollisuuksia keskinäisesti edullisten kaupallisten kosketusten solmimiselle neuvostolaitoksiin. Olemme viime aikoina allekirjoittaneet sopimuksia troolareiden ja valokuvamateriaalien toimittamisesta Neuvostoliittoon. Voidaan puhua myös kiinteistä yhteyksistä SNTL:n ravintoteollisuuden ministeriöön. 2. Neuvostoliiton pyrkimys keskinäisesti edullisten kaupallisten ja taloudellisten yhteyksien kehittämiseen vastaa meidänkin pyrkimyksiämme. En näe syitä, jotka voisivat olla esteenä niiden toteuttamiselle. Pääsihteeri L. I. Brežnevin tapaamiset länsimaiden johtajien kanssa ovat huomattavasti parantaneet poliittista ilmapiiriä maailmassa, ja se on puolestaan tuntuvasti vilkastuttanut taloudellista kanssakäymistä.

VÄLÄHDYKSIÄ MOLDAVIASTA

Kuvat V. LAGRANGE.

V. 1975 lähtee pelloille 14 000 Moldaviassa valmistettua traktoria, jotka on tarkoitettu käytettäväksi sokerijuurikaspelloilla, puutarhoissa ja viiniviljelmillä. Kuvassa eräs tuollainen kone. Se näyttää hiukan eriskummalliselta. Kaksi moottoria yhdellä alustalla. Tämä on T-54-D, joka muokkaa viiniköynnösrivien välikaistoja. Koneen ovat suunnitelleet Kišinevin traktoritehtaan insinöörit.

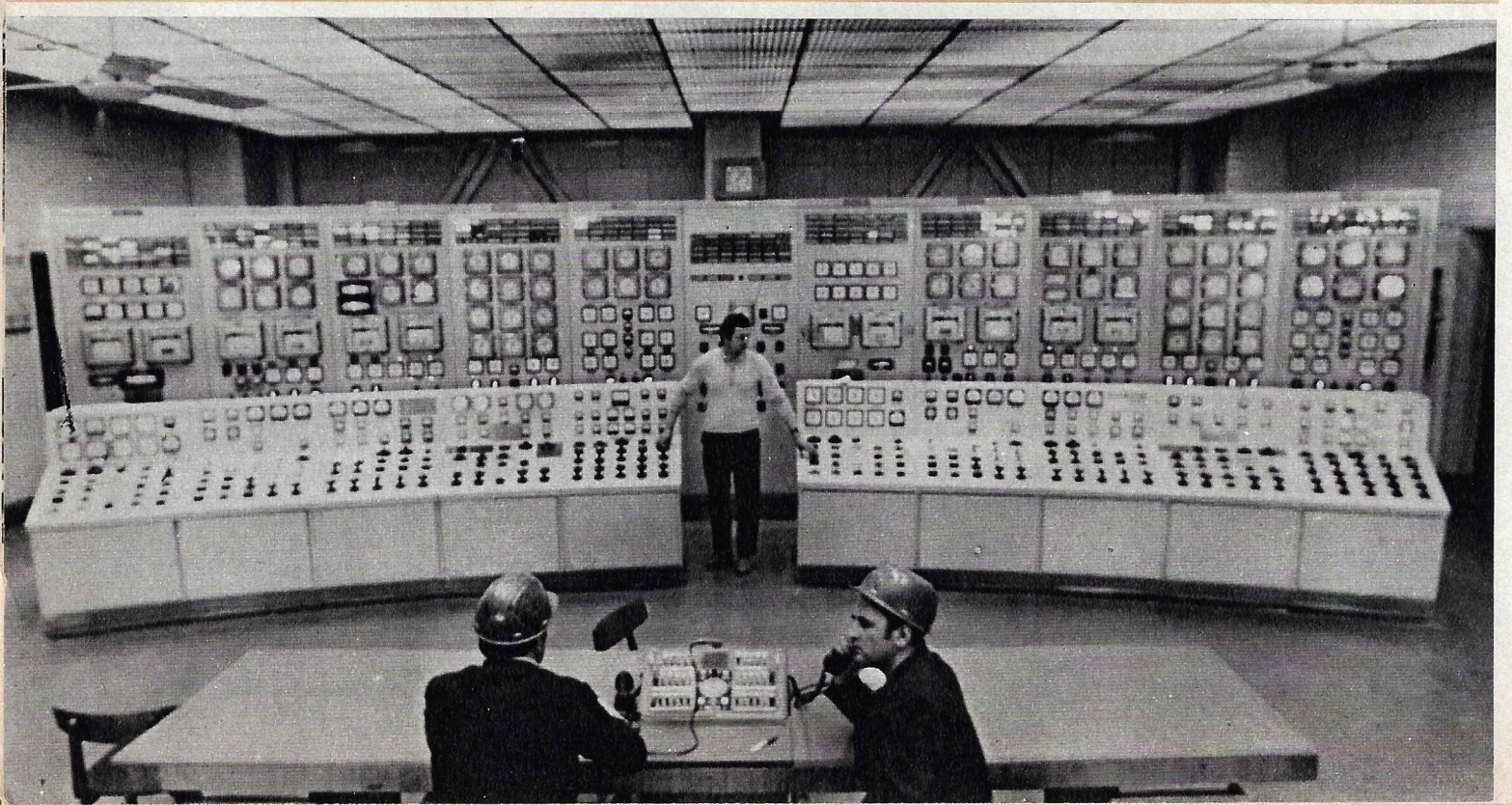

Moldavian sähköntuotanto kasvaa nopeammin kuin 5-vuotissuunnitelma edellyttää. Tasavallan suurimmalla lämpövoimalalla, Lokakuun Suuren Vallankumouksen 50-vuotispäivälle nimetyllä sähkölaitoksella on käynnissä yhdeksännen voimakoneiston asentaminen. Sen valmistuttua laitoksen teho nousee 1 800 000 kilowattiin. Tällaiselta näyttää voimalan keskusohjaamo.

Sitä sanotaan laulavaksi, koska sen kansa on niin helposti lauluun hersyvää, iloista ja seurallista.

Sitä sanotaan myös helteisen auringon ja helmeilevän viinin maaksi sekä valtakunnan vihannestarhaksi.

Kaikki se on totta. Aurinkoa on enemmän kuin riittämiin kaikkien kasvojen ruskettamiseksi, viljavainioiden kypsyttämiseksi, ruusuviljelmien värittämiseksi ja rypäleterttujen paisuttamiseksi. Tämän viisivuotiskauden lopulla (1975) Moldavian Sosialistinen Neuvostotasavalta aikoo toimittaa kuluttajille 1 400 000 tonnia viinirypäleitä (lähes puolta enemmän kuin v. 1970), 800 000 tn muita hedelmiä ja 700 000 tn vihanneksia. Viinit, sellaiset kuin Sovinjon, Kaberne, Aligote, Fetjaska, Fraga, Muskotti, Gratiešty ym. sekä konjakit (joiden laatumerkissä nähdään leveäsiipinen haikara) ovat kiidättäneet Moldavian maineen ympäri maailman.

Moldaviaa voidaan sanoa myös teollisuusmaaksi. Tämän ominaisuuden se on saanut sodan jälkeen. Ja tämä määritelmä onkin kai tänään sille sopivin. Puhtaasta maanviljelysmaasta on tullut nopeasti kehittyvän voimatalouden, konepajatuotannon, metallinjalostuksen ym. alojen tasavalta. Seuraavassa muutamia numeroita: viime vuonna siellä tuotettiin 9 592 miljoonaa kilowattia sähköä, 940 000 tn sementtiä ja valmistettiin 29 000 000 ruplan arvosta automaatiovälineitä.

Viljantuotannossa Moldavia on jo ylittänyt vuodelle 1975 suunnitellun tason; se toimitti viime vuonna valtion siiloihin 915 000 tn viljaa, 330 000 tn enemmän kuin oli suunniteltu. Tämäkin on teollistamisen tulosta: maatalous siirtyy nopeassa tahdissa teollisille raiteille; on perustettu yhdistettyjä viljelys- ja jalostuslaitoksia; neuvostotiloille on rakennettu säilyke- ym. tehtaita; on järjestetty suuria maataloudellisia tuotantoyhtymiä.

Tällä 5-vuotiskaudella Moldavia ottaa vielä uuden pitkän harppauksen teollistumisensa tiellä. Perusluontoisiin rakennustöihin aiotaan sijoittaa 3 206 900 000 ruplaa, mikä on 49 % enemmän kuin edellisellä 5-vuotiskaudella. Pannaan käyntiin uusia voimaloita, koneenrakennusta laajennetaan, samoin kevyttä teollisuutta. Tämän vuoden joulukuussa käynnistetään Tiraspolin puuvillatehtaan ensimmäiset osastot. Se on tasavallan suurin rakennuskohde. Vuonna 1975 tehdas tulee valmistamaan 74 000 000 m² kangasta.

Tämän selosteen tekijöiden saapuessa Moldavian pääkaupunkiin Kišineviin sikäläisissä lehdissä julkaistiin tiedotus, että Moldavian teollisuus ja maatalous olivat suoriutuneet menestyksellisesti vuoden 1973 alkupuoliskon tuotantosuunnitelmasta ja valmistaneet ylimääräisesti tuotteita 55 000 000 ruplan arvosta. Se oli ensimmäinen hyvä sanoma, jonka kuulimme. Mutta ei suinkaan viimeinen. Joka päivä toi tullessaan kiintoisia uutisia. Kuvasarjamme antaa niistä muutamia välähdyksiä.

Teksti V. BUT.

Moldavialaisten viinien joukkoon on ilmestynyt uusi tulokas, Viktoria. Samanniminen on neuvostotila, jolta se on kotoisin. Helikopteri höystämässä viljelmää, jolla Viktorian lähdeaine kasvaa.

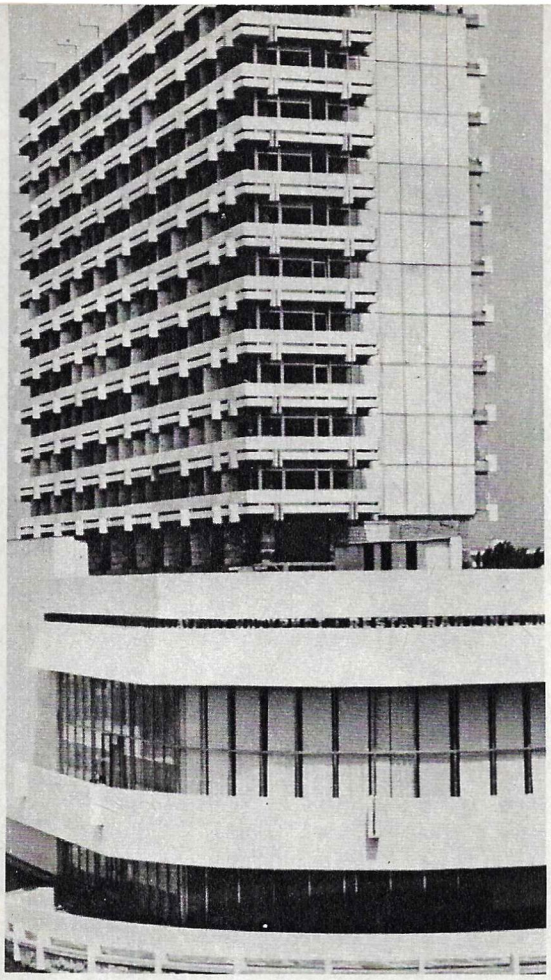

Moldavian tasavallan pääkaupungin Kišinevin rakentamiseen ja uudistamiseen käytetään tällä 5-vuotiskaudella suuria summia. Kaupunkiin valmistuu yli 1 500 000 m² uusia huonetiloja, ja 34 000 perhettä saa uudet asunnot.

Jarna-3-jääkaapit ovat kysyttyjä maan joka puolella. Niitä valmistetaan Kišinevissä toimivalla tehtaalla. Hiljattain sen liukualustalta lähti miljoonas jääkaappi.

Moldavian tiedeakatemian tutkimuslaitosten joukossa on mm. sovelletun fysiikan instituutti. Se tutkii sähkön soveltamista kansantalouteen sekä puolijohteiden rakennetta ja fysikaalisia ominaisuuksia. Kuva laboratoriosta, jossa selvitellään puolijohteiden käyttäytymistä magneettikentässä.

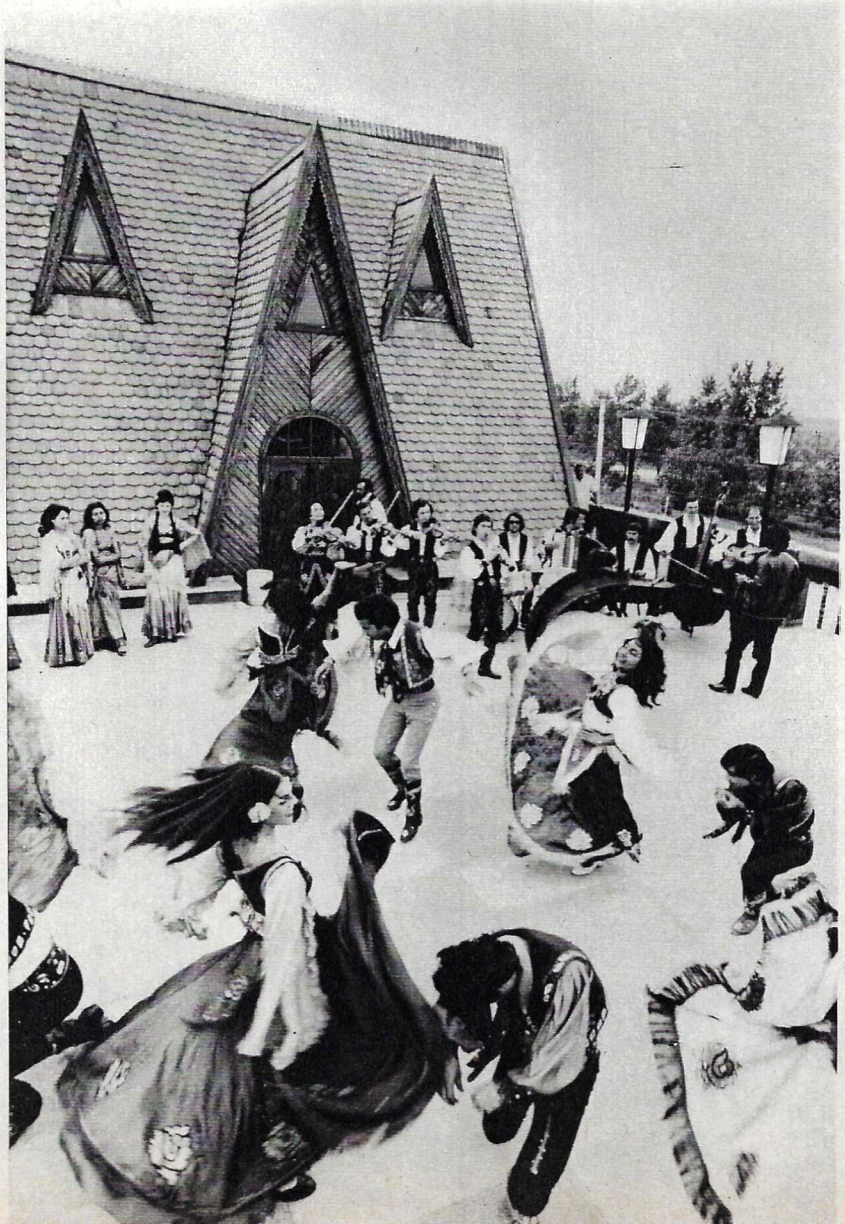

Tämä moldavialainen mustalaisyhtye oli valokuvattaessa ollut toiminnassa kolme viikkoa. Se oli kuitenkin ehtinyt jo herättää huomiota. Sen ohjelmistoon saavat pian tutustua moskovalaiset, leningradilaiset sekä kieviläiset ja tulevaisuudessa mahdollisesti myös suomalaiset ym.

FOREIGN TRADE

ÄLKÄÄ UNOHTAKO TILATA AJOISSA AIKAKAUSLEHTEÄ "VNEŠNJAJA TORGOVLJA" VUODELLE 1974.

- Lehti ilmestyy kuukausittain venäjän, englannin, ranskan, saksan ja espanjan kielellä.
- Siinä valaistaan Neuvostoliiton ja muiden maiden välisen kaupan teoreettisia ja käytännöllisiä kysymyksiä, Neuvostoliiton kauppapoliittisia toimenpiteitä sekä sen ulkomaankaupan kehitystä ja muita taloudellisen yhteistyön muotoja.
- Lehden liitteenä seuraa Neuvostoliiton ulkomaankauppaa koskeva tilastollinen vuosikatsaus (ilmestyy ainoastaan venäjänkielisenä).
- Lehti voidaan tilata neuvostoliittolaisia aikakausjulkaisuja levittävien liikkeiden välityksellä.

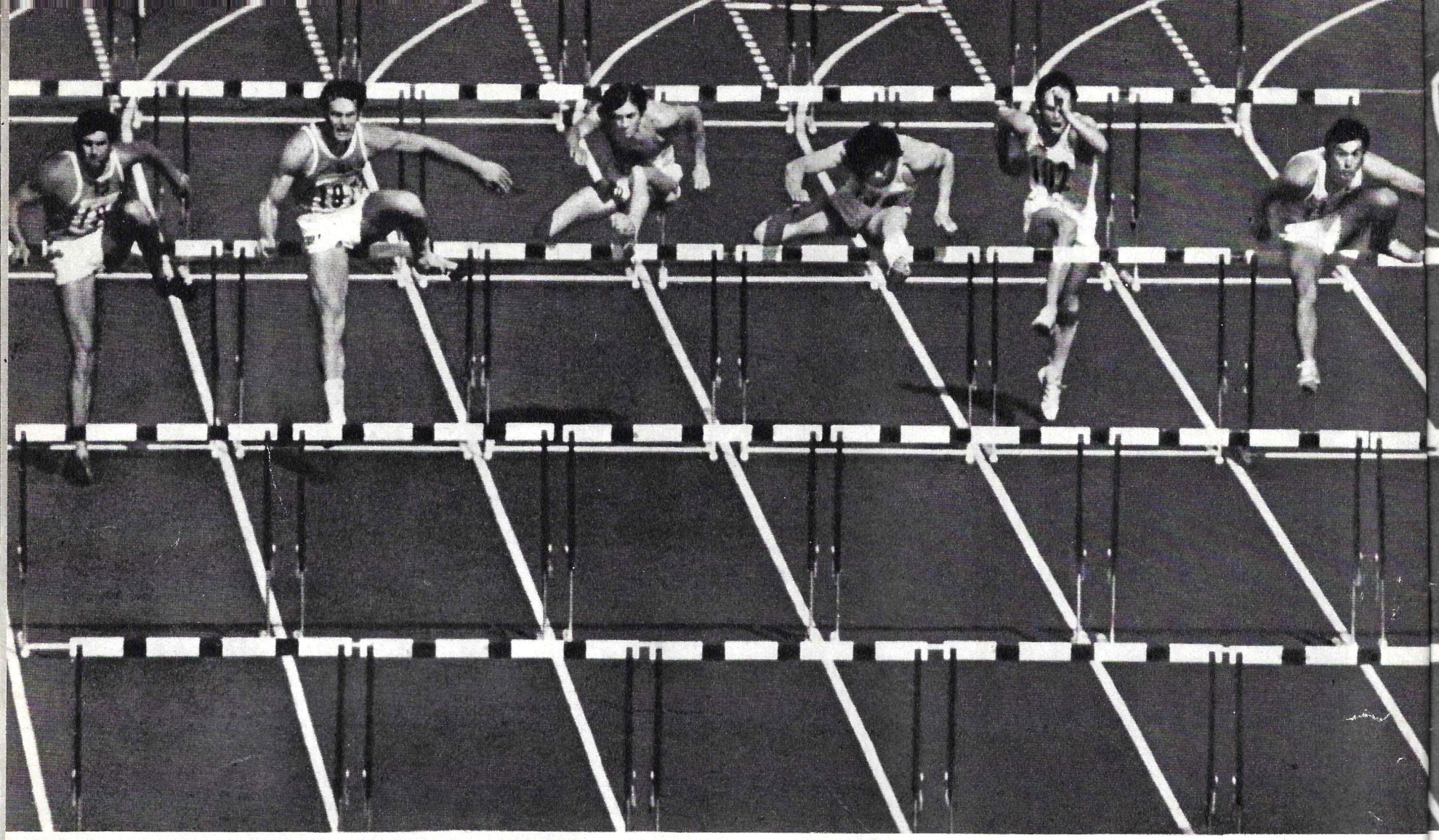

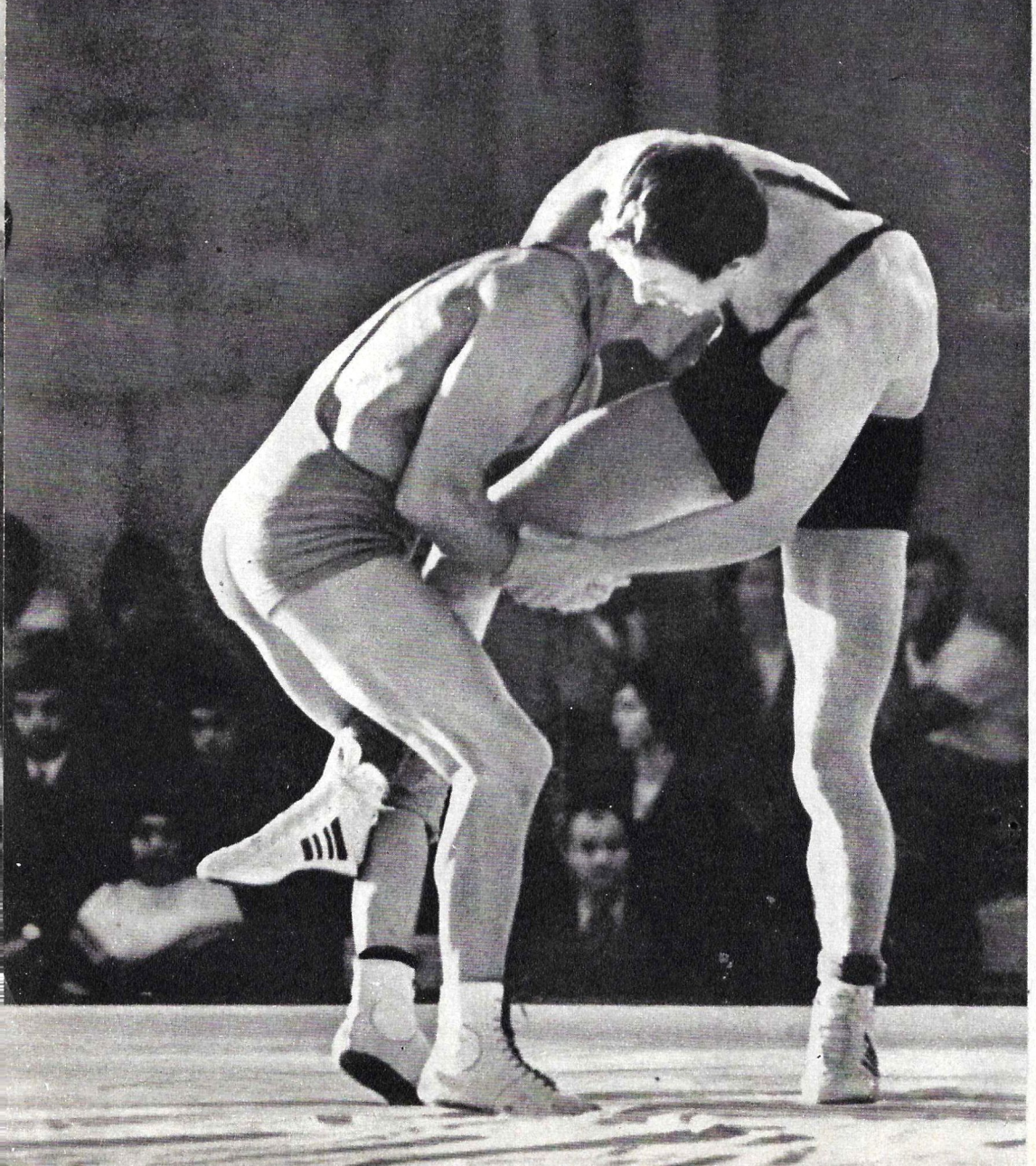

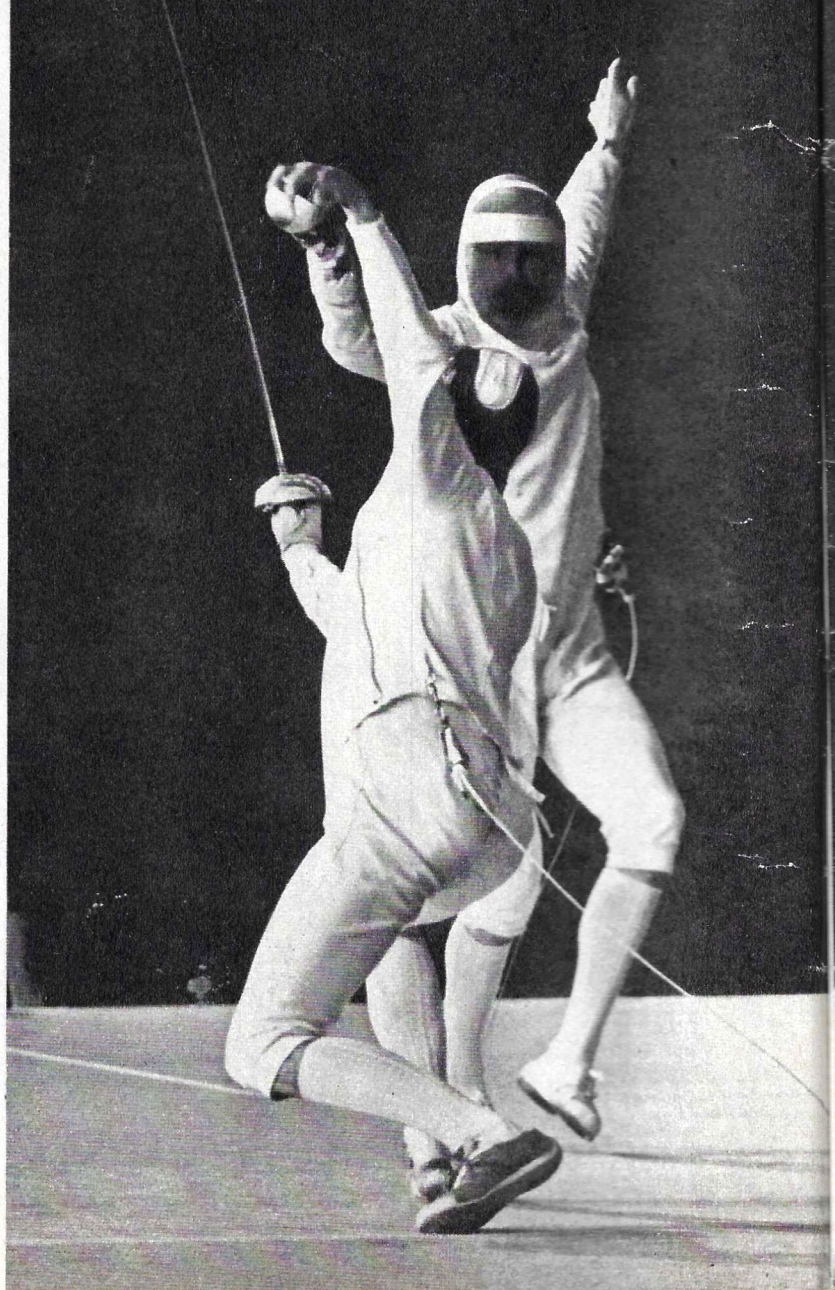

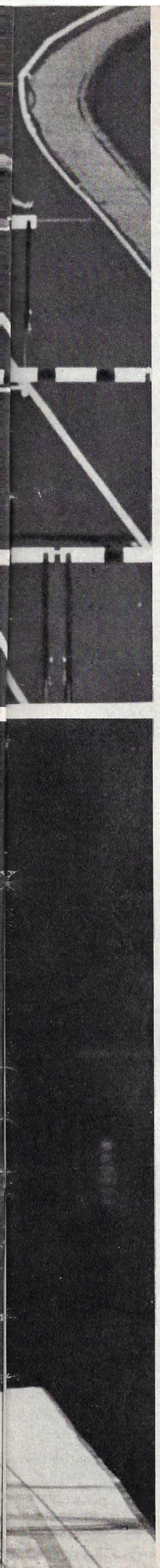

KUVASATOA UNIVERSIADISTA

Kymmenen päivää kestivät maailman ylioppilaitten kesäkisat, Universiadi-73. Ne sujuivat solidaarisuuden ja yhteisymmärryksen hengessä ja olivat rinnastettavissa suurimpiin ja merkityksellisimpiin kansainvälisiin urheilutapahtumiin.

Moskovan Universiadin aikana jaettiin 1 266 kulta-, hopea- ja pronssimitalia. Esille nousi kymmeniä uusia nimiä. Kilpailujen aikana parannettiin 48 kertaa akateemisten kesäkisojen ennätyksiä sekä uusittiin lukuisia kertoja eri maiden parhaita saavutuksia. Joka lajissa palkittiin kuusi parasta, ja heidän joukossa oli 34 maan edustajia.

Tällaiset suuret kisat jäävät tietenkin muistiin muustakin syystä kuin urheilun takia. Ne jäävät ihmisten mieliin nuorison hyvän tahdon todisteena. Maailman opiskelijat lausuivat vielä kerran julki rauhanpyrkimyksensä. Siinä mielessä kisat muodostivat hyvän lisän taisteluun yhteistyön lujittamisen, rauhan, edistyksen ja demokratian puolesta, kuten NKP:n Keskuskomitean pääsihteeri L. I. Brežnev sanoi Universiadin osanottajille ja vieraille osoittamassaan tervehdyksessä.

Neuvostoliiton pääkaupunki on monesti järjestänyt suuria kisoja. Universiadin järjestäjänä Moskova oli ensimmäistä kertaa. Kisojen kunniavieras, Kansainvälisen olympiakomitean presidentti lordi Killanin arvioi kilpailuja seuraavasti:

— Universiadi on järjestetty hyvin. Kilpailuja seuratessani olen vielä kerran varmistunut siitä, että Moskovan urheilurakennukset ovat erinomaisia.

Toinen Universiadin kunniavieras, Kansainvälisen urheilulehdistöliiton puheenjohtaja F. Taylor Englannista sanoi:

— Olen Moskovassa ensimmäistä kertaa ja olen saanut mitä suotuisimman vaikutelman. Mieleeni jäävät varsinkin Olga Korbutin erinomaiset voimisteluesitykset, tuomareiden tarkka ja puolueeton toiminta sekä kilpailujen mainio järjestely. Mitä tulee urheilulaitoksiin, niin arvelen Moskovan omistavan niitä ihan tarpeeksi ollakseen vuonna 1980 Olympiakisojen isäntänä. Henkilökohtaisesti kannatan, että nämä olympiakisat pidettäisiin Neuvostoliiton pääkaupungissa.

A. KOLODNYI.

Muutamia välähdyksiä maailman parhaiden ylioppilasurheilijoiden kamppailuista. Universiadin ohjelmaan kuului kilpailuja 11 lajissa. Jokaisessa käytiin kovia ja mielenkiintoisia koitoksia, jotka olennoivat nuoruutta ja kauneutta.

Moskovassa vietetyt päivät jäävät Universiadin osanottajien muistiin paitsi kireän kilvoittelun myös vallinneen ystävyyden ja yhteisymmärryksen vuoksi. Osallistuminen samoihin kilpailuihin sellaisten suurten mestareiden kuin Olga Korbutin (kuvassa vasemmalla) kanssa, oli monille todellisen taituruuden koulu.

Kuvat V. KIVRIN ja S. LIDOV.

Tiede nykymaailmassa

Kansainvälisestä tieteellis-teknisestä yhteistyöstä ja sen merkityksestä ihmiskunnan edistykselle kertoo SNTL:n tiedeakatemian kirjeenvaihtajajäsen Vasili JEMELJANOV.

Tieteellis-tekninen kumous on yksi niitä nykymaailman ilmiöitä, joiden vaikutus elämän kaikkiin puoliin alati voimistuu. Se on käynnissä niin sosialistisissa ja kapitalistisissa kuin myös kehitysmaissa. Tieteellis-teknisen kumouksen ja maailman nykyisen sosiaalisen kehityksen välillä on syvällinen dialektinen yhteys. Se muodostuu yhä tärkeämmäksi tekijäksi kansainvälisessä elämässä. Luonteeltaan kansainvälisenä tieteen ja tekniikan kehitys on edullista kaikille maille. Juuri sitä haluammekin tarkastella.

EDULLISTA KAIKILLE

Suuri venäläinen kirjailija Leo Tolstoi huomautti monia vuosia sitten: "Miksi miettisimme mietittyä? Ota valmis ja jatka edelleen. Siinä on ihmiskunnan voima." Tämän sanonnan paikkansapitävyyden tieteellisten ja teknisten aatteiden vaihtoa ajatellen vahvistavat nykyään valtiomiehet, talousasiantuntijat ja tieteellisten ongelmien tarkkailijat. Ja luonnollisesti myös itse tiedemiehet. Tiede suorittaa nykyään tutkimuksia laajalla rintamalla ja tunkeutuu syvälle luonnon salaisuuksiin. Tekniikan maailma on käynyt loputtoman monipiirteiseksi. Sen vuoksi on selvää, että yksikään maa, olipa se kuinka kehittynyt hyvänsä, ei voi olla johtoasemissa tieteellis-teknisen edistyksen kaikilla suunnilla. Maailman älyllisten mahdollisuuksien yhdistäminen on epäilemättä edullista ihmiskunnalle.

Toisaalta luonnon yhä syvemmälle kätkettyjen salaisuuksien tutkiminen tulee aina kalliimmaksi. Läheskään kaikki maat eivät voi sijoittaa varoja tarpeellisiin, mutta varsin kalliiksi tuleviin tutkimuksiin ydinfysiikan, plasmafysiikan, korkeiden lämpötilojen ja suurpaineiden fysiikan, avaruustutkimusten ym. alalla, vaikka juuri ne ovat nykytieteen eturintamaa, sen kasvupisteitä.

Tieteeseen käytettävät varat ovat kehittyneissä maissa lisääntyneet monisatakertaisesti. Niistä on tullut tuntuva menoerä rikkaimpienkin valtioiden talousarvioissa. Järkevä laskelmallisuus ja molemminpuolinen etu johdattaa eri maita rakentamaan yhdessä mutkikkaita tiedelaitoksia, suorittamaan kalliita tutkimuksia ja ponnistelemaan yhdessä tieteen lukuisilla suunnilla.

YKSI MENESTYKSEN TAKEISTA

"Tieteen yhteisrintama" maapallon laajuudessa ei ole suinkaan uusi keksintö. Yhteydenpidon hitaudesta ja tiedemiesten vähälukuisuudesta huolimatta tiede on ennenkin ollut luonteeltaan täysin kansainvälistä. Monien vuosisatojen kuluessa tieteellä ei tosin ollut mainittavaa vaikutusta ihmisten elämään, valtioiden talouteen tai kansainväliseen politiikkaan.

Vasta viime vuosisadanvaihteen uusissa historiallisissa oloissa tiede osoitti olevansa voima, joka ei ainoastaan tiedosta maailmaa, vaan pystyy myös vaikuttamaan siihen. Tiede kohosi ennennäkemättömälle kehitystasolle, se alkoi muuttua itsenäiseksi tuotantovoimaksi. Sen tulosten käyttö tarjosi erilaisia etuja. Tätä ei kuitenkaan tajuttu heti kaikkialla eikä kaikkien taholla.

Tsaarin hallitus piti tiedettä lapsipuolen asemassa. Tieteellisiä laitoksia oli äärimmäisen vähän (tiedeakatemian puitteissa vain 13) samoin kuin tiedemiehiä (11 600 koko maassa v. 1914). Noissakin oloissa venäläiset tiedemiehet antoivat maailman edistyksen hyväksi huomattavan panoksen kaikilla tieteen ja tekniikan aloilla: fysiikassa ja kemiassa, biologiassa ja lääketieteessä, ilmailussa ja avaruustutkimuksissa, radiotekniikassa ja voimataloudessa. Sen tietävät asiantuntijat kaikkialla maailmassa.

Vasta Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen jälkeen tiede ja tiedemiehet saivat asianmukaisen aseman yhteiskunnassa. Se on ymmärrettävä asia. Neuvostoliiton muuttuminen voimalliseksi valtakunnaksi oli mahdollista vain tieteen ja edistyksellisimmän yhteiskuntajärjestelmän yhdistämisen ansiosta. Tiede sanan laajassa mielessä on ollut ja on edelleenkin edistyksemme ehdoton osa ja eräs tärkeimpiä edellytyksiä. Tarvitaan kuitenkin vielä toinenkin edellytys: rauha. Se on tarpeen myös itsensä tieteen menestykselliselle kehitykselle. Yksi aikamme huomattavimmista fyysikoista, Frédéric Joliot-Curie, sanoi tästä näin: "Tiedemiehet tietävät kuinka paljon hyötyä tiede on tuottanut ihmiskunnalle; he tietävät myöskin sen, mitä se voisi saada aikaan nykyisin, jos kaikkialla maailmassa vallitsisi rauha."

Tästä kaikesta selviää, miksi kannatamme mitä laajinta kansainvälistä kanssakäymistä tieteen ja tekniikan alalla. Otettakoon huomioon myös se, että tieteellis-teknisen kumouksen kaudella tällainen kanssakäyminen on erikoisen merkityksellistä rauhanomaiseen rinnakkainoloon tähtäävän politiikan lujittamiselle.

V. Jemeljanov, tunnettu tiedemies, SNTL:n tiedeakatemian puhemiehistön muodostaman aseistariisunnan tieteellisiä ongelmia käsittelevän komitean puheenjohtaja, tiedemiesten kansainvälisten Pugwash-konferenssien aktiivinen osanottaja.

Puhuessaan Yhdysvaltojen televisiossa L. I. Brežnev sanoi tällaisen kanssakäymisen hyödyllisyydestä selvästi ja ymmärrettävästi: "Neuvostoliitto ja Yhdysvallat ovat tietenkin maita, jotka voivat tulla toimeen yksinäänkin. Niin oikeastaan onkin ollut asianlaita tähänastisissa keskinäissuhteissamme. Mutta sekä me että monet amerikkalaiset käsitämme hyvin, että kieltäytyminen yhteistyöstä talouden, tieteen, tekniikan ja kulttuurin alalla tietää kieltäytymistä huomattavasta hyödystä ja huomattavista etuuksista, joita kumpikin puoli voisi saada ylimääräisesti."

Neuvostoliiton tieteen ja tekniikan korkea kehitystaso tekee tieteellis-teknisen yhteistyön maamme kanssa varsin hyödylliseksi. Sen ovat todenneet monien maiden tiedemiehet.

Yrittäessään lämmitellä käsiään kylmän sodan sammuvalla nuotiolla eräät poliitikot kuitenkin pelottelevat maailmaa, että tieteellis-tekninen yhteistyö Neuvostoliiton ja kehittyneiden kapitalististen maiden välillä, esim. SNTL:n ja USA:n välillä, koituu hyödyksi vain ensiksi mainitulle. Onko siinä perää?

NEUVOSTOLIITON TIETEEN JA TEKNIIKAN PANOS

Kylmän sodan aikoina oli ihmisiä, jotka väittivät: venäläisille ei saa paljastaa ydintieteen ja -teollisuuden salaisuuksia, sillä se heikentää Yhdysvaltoja ja voimistaa Neuvostoliittoa. He eivät välittäneet ydinfyysikkojen vastaväitteistä, vaikka nämä ovat tiettävästi vahvempia ydinfysiikassa kuin politikoitsijat...

Sitten seurasi elokuu 1955 ja ensimmäinen ydinvoiman rauhanomaista käyttöä käsitellyt kansainvälinen konferenssi Genevessä. Neuvostoliiton tiedemiehet tekivät siinä toistasataa ilmoitusta mitä erilaisimmista tutkimuksista, kokeiluista ja ydinvoiman taloudellisista sovellutuksista. Länsimaisten kollegojen mielipiteen ilmaisi eräs heistä sanomalla: "Luulimme että eristettyinä maailman tieteestä jäisitte pahasti jälkeen, mutta selvisikin, että olette menneet pitkälti edelle."

Vajaan vuoden kuluttua neuvostoliittolainen fyysikko akateemikko I. Kurtšatov piti Harwellin atomikeskuksessa Englannissa englantilaisille ammattitovereilleen luennon neuvostoliittolaisista tutkimuksista lämpöydinreaktioiden hallitsemisen alalla. "Daily Express" kirjoitti tästä: "Kurtšatov hämmästytti kuulijakuntaa ilmoittamalla ensiksikin, että venäläiset ovat suorittaneet loppuun kokeet, jotka ovat Harwellissa vasta suunnitteluvaiheessa, toiseksi sillä, että hän mainitsi kaikki menetelmien käytön yksityiskohdat havainnollistaen tätä numeroin ja kaavoin, joita oli Englannissa ja USA:ssa pidetty ehdottoman salaisina. Hän vastasi seikkaperäisesti kaikkiin kysymyksiin yrittämättä kiertää vastausta... Harwellin tiedemiehet järjestivät hänelle kunnianosoituksen."

Kannattaako jatkaa todisteita? Kaikki asiantuntijat maailmassa tietävät, että Neuvostoliiton tieteellä ja tekniikalla on johtava asema useilla tärkeillä suunnilla, mikä seikka tekee yhteistyön kanssamme muiden maiden kannalta varsin edulliseksi. Neuvostoliiton tiedemiehillä on suuria saavutuksia useissa perustieteissä, mm. matematiikan, ydinfysiikan, suurenergioiden fysiikan, kiinteän kappaleen fysiikan, kvanttimekaniikan, plasmafysiikan ja hallitun ydinsynteesin eri aloilla. Tässä luettelossa ei ole mitään yllättävää tiedemiehille. Niinpä "kybernetiikan isä" N. Wiener on moneen otteeseen vedonnut neuvostoliittolaisten matemaatikkojen A. Kolmogorovin, N. Bogoljubovin ja N. Krylovin töihin, jotka edelsivät hänen tutkimuksiaan kybernetiikan alalla. "Beckman Industry" -yhtymän (Kalifornia, USA) tutkimusosaston johtaja Henry Nobles sanoi suoraan jo yli 10 vuotta sitten: "Meillä on paljon opittavaa venäläisiltä matematiikan, teoreettisen fysiikan sekä tuotannon automatisointia koskevien teoreettisten tutkimusten alalla." Pyydän kiinnittämään huomiota erääseen seikkaan: tämä sanottiin jo ennen J. Gagarinin avaruuslentoa, joka ällistytti koko ihmiskuntaa. Nykyään koko maailma on tunnustanut Neuvostoliiton perusluontoisen panoksen avaruuden tutkimisen hyväksi.

Yhtä laajalti tunnetaan saavutuksemme tekniikan alalla. Näihin kuuluu maailman tehokkaimpien vesivoimalaitosten rakentaminen, sähkö- ja lämpövoiman yhdistetty tuotanto kaukolämpökeskuksissa, joissa polttoaineen hyötysuhde nousee 70 prosenttiin sen ollessa parhaissa ulkomaisissa lauhdutuslaitoksissa 40 prosenttia sekä saavutukset ydinvoimaloiden rakentamisessa. Näiden joukossa on mainittava nopeilla neutroneilla toimivat ydinreaktorit, jotka ovat tulevaisuuden kannalta lupaavimpia. Maailman ensimmäinen ja toistaiseksi tehokkain tällainen laitos käynnistettiin hiljan Mangyšlakin niemimaalla Kazahstanissa.

Monet saavutuksemme eivät olisi tietenkään olleet ajateltavissa ilman metallinjalostuksen ja tekokautsutuotannon korkeaa kehitystasoa. Tekninen taso on korkea myös traktoreiden ja leikkuupuimureiden tuotannossa sekä useilla muilla aloilla. Sanalla sanoen voimme antaa paljonkin maailman tieteellisen ja teknisen ajattelun sekä käytännön hyväksi.

YHTEISTYÖN JA RAUHAN TIET

Ne ovat tietenkin erilaisia. Niin kuin on maailmammekin.

Sosialististen maiden yhteistyö laajenee ja lujittuu. Se luo tarvittavia edellytyksiä sosialististen maiden uusille saavutuksille samoin kuin niiden tehtävien menestykselliselle suorittamiselle, jotka liittyvät tuotannon tehokkuuden kohottamiseen sekä tieteellis-teknisen edistyksen ja sosialistisen talousjärjestelmän tarjoamien etuuksien yhdistämiseen. Tämän yhteistyön muodot ovat tietenkin eri vaiheissa muuttuneet. Toisen maailmansodan jälkeisellä kaudella vaihdettiin lähinnä tieteellis-teknisiä laskelmia ja piirustuksia sekä tuotannollista kokemusta. Järjestettiin tiedemiesten ja muiden asiantuntijoiden vuorovierailuja sekä annettiin apua tutkijavoimien kouluttamisessa. Tällainen yhteistyön muoto tuotti ja tuottaa edelleen myönteisiä tuloksia.

Historia kuitenkin osoitti, että tämä muoto ei tyydyttänyt sosialististen maiden kaikkia tarpeita tieteen ja tekniikan kehittämisen piirissä. Keskinäistä avunantoa ryhdyttiin täydentämään yhteisillä tieteellisillä tutkimuksilla. Alkoi välitön kanssakäyminen eri maiden tieteellisten tutkimus- ja suunnittelujärjestöjen sekä ministeriöiden kesken. Tämä laajakantoinen työ johti siihen, että SEV-maat laativat sosialistisen taloudellisen yhdentymisen kokonaisohjelman. Tuo hiljattain voimaan astunut ohjelma on jo ehtinyt todistaa tehokkuutensa yhteistyön ja eritoten tieteellis-teknisen kanssakäymisen alalla. Mainitsen muutamia numeroita: noin 800 Neuvostoliiton tutkimuslaitosta, suunnittelujärjestöä ja tehdasta suorittaa yhteisiä töitä sosialististen maiden 900 vastaavanlaisen järjestön kanssa.

On käynnissä noin 2 300 yhteistä tutkimusta, joilla on ensiarvoinen merkitys edistykselle tietokonetekniikan, automatisoitujen säätöjärjestelmien, ohjelmaohjattujen työkoneiden suunnittelun, uusien tekoaineiden valmistuksen, ympäristönsuojelun ja luonnonvarojen järkiperäisen käytön alalla sekä monilla muilla sektoreilla. Tämä työ virallistuu asiakirjallisesti SEV-maiden tieteellis-teknisen yhteistyön pääsuuntien suunnitelmassa vuosiksi 1976—1980 ja pitemmäksi ajaksi. Suunnitelma valmistuu kohdakkoin.

Viimeaikainen kokemus on osoittanut, että hyväntahtoinen ja molemmin puolin edullinen kanssakäyminen voi muodostua tieteellis-teknisen yhteistyön vankaksi perustaksi myös yhteiskuntajärjestelmältään erilaisten maiden välillä. Poliittisen ilmapiirin lauhtuminen on jo vaikuttanut myönteisesti Neuvostoliiton ja kapitalististen maiden tieteellis-tekniseen yhteistyöhön. Vuonna 1972 yhteistyötä kehitettiin n. 600 ongelman ratkaisemiseksi ja siihen osallistui yli 430 neuvostoliittolaista järjestöä sekä n. 420 kapitalististen maiden tuotanto- ym. yhtymää. Pitkäaikainen kahdenkeskinen tieteellis-tekninen yhteistyö kehittyy monissa tapauksissa Neuvostoliiton ja toisten maiden hallitusten välisten sopimusten pohjalla. Niitä on solmittu mm. Suomen, Ranskan, Italian, USA:n, Itävallan, Englannin ym. kanssa. Yhteisiä töitä suoritetaan myös suurenergioiden fysiikan, tähtitieteen ja astrofysiikan, elämän fysikaalis-kemiallisten perusteiden tutkimisen samoin kuin sovellettujen tieteiden ja tekniikan eri aloilla.

Olemme tyytyväisiä tämän toiminnan moniin tuloksiin. Samoin ovat kumppanimmekin. Esimerkiksi yhteistyön menestyksellisestä kehityksestä kelpaavat neuvostoliittolais-ranskalaiset tutkimukset, joihin osallistuu kummaltakin puolelta lukuisia järjestöjä ja asiantuntijoita. Ne käsittävät laajan alan tieteessä ja tekniikassa (avaruudesta mikromaailmaan). Yhteistyö Ranskan kanssa osoittaa, kuinka paljon voidaan saavuttaa tällä yhteiskuntajärjestelmältään erilaisten maiden välisten suhteiden tärkeällä alalla kunhan puolin ja toisin on hyvää halua.

Neuvostoliiton ja USA:n yhteistyö tieteen ja tekniikan piirissä samoin kuin useilla muillakin aloilla kehittyy tätä nykyä nopeasti. Niinpä toteutetaan hallitusten välisiä sopimuksia yhteistyöstä ympäristönsuojelun, terveydenhoidon, valtameritutkimusten sekä ydinvoiman rauhanomaisen käytön alalla. On ryhdytty toteuttamaan myös ohjelmia voimatalouden ja maatalouden alalla. Laajakantoisia yhteisiä töitä on käynnissä ydinvoiman rauhanomaisen käytön sekä avaruustutkimusten alalla. Monet suuret amerikkalaiset teollisuusyhtymät ovat esittäneet tieteellis-teknisten yhteistyösopimusten solmimista Neuvostoliiton kanssa. Eräiden yhtymien kanssa on jo tehty tällaisia sopimuksia. Tarvinnee tuskin luetella kaikkia amerikkalaisia yhtymiä ja järjestöjä, jotka ovat ryhtyneet yhteistyöhön neuvostoliittolaisten järjestöjen kanssa. Amerikkalaistahon mielipiteen tästä yhteistyöstä lausuivat keskitetysti USA:n kongressiin kutsutut arvovaltaiset asiantuntijat. Niinpä professori H. Hunter totesi näiden suhteiden "perusluontoisen hyödyn" ja professori F. Kohler lausui "Normaalien taloussuhteiden kehittäminen Neuvostoliiton kanssa on hyvinkin Yhdysvaltojen etujen mukaista". Saman ajatuksen toivat esille kaikki muutkin asiantuntijat.

Neuvostoliiton ja Saksan Liittotasavallan tieteellinen ja tekninen kanssakäyminen laajenee sekin hyvää vauhtia useilla eri suunnilla.

Neuvostoliiton ja kehitysmaiden ystävyyssuhteet ovat laajalti tunnettuja. Neuvostoliitto antaa niille monenlaista tieteellistä ja teknistä apua. Tämä käsittää mm. korkeakoulujen, stadionien, sairaaloiden, voimaloiden ja tehtaiden rakentamisen, maan uumenien yhteisen tutkimisen, ylioppilaiden kouluttamisen sekä tieteellisissä laitoksissa harjoittelevien tutkijoiden vaihdon. Kaikessa tässä toiminnassa meitä johdattaa halu auttaa kansoja, jotka taistelevat vapautuakseen siirtomaasorron seurauksista ja kehittääkseen kansallista tiedettä, taloutta, tekniikkaa ja kulttuuria.

Monien vuosien aikana minulla on ollut tilaisuus osallistua lukuisiin kansainvälisiin tiedemieskokouksiin. Niissä on käsitelty hyvin erilaisia ongelmia. Kaikissa niissä on tuotu julki vilpitön pyrkimys kansainvälisten pulmakysymysten myönteiseen ratkaisemiseen. Maamme haluaa laajentaa ja syventää tieteellistä ja teknistä yhteistyötä kaikkien muiden maiden kanssa. Se on hyödyllistä kaikille, ja samalla se on omiaan edistämään naapurisopua, rauhaa ja turvallisuutta koko maailmassa.

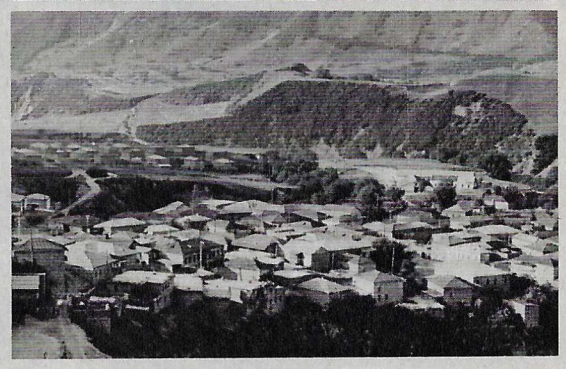

Kaukasus-vuorten pohjoiskalteilla, siellä, missä lumihuipuilta alkunsa saava Terek-joki riuhtautuu ahtaasta uomastaan vihreälle lakeudelle, sijaitsee Venäjän Liittotasavaltaan kuuluva Pohjois-Ossetian Autonominen Sosialistinen Neuvostotasavalta. Se ei ole pinta-alaltaan suuri, vain n. 8 000 km². Satoja vuosia olivat osseetit ja heidän kaukaiset, miltei tarunomaiset esi-isänsä, allaanit, asustaneet korkealla vuoristossa sijainneissa pienissä linnoitetuissa kylissä. Niiden tornien ja muurien jätteitä näkee vieläkin monilla seuduilla. Ne ovat nyt matkailunähtävyyksiä sekä historikkojen, kansatieteilijäin ja rakennustaiteilijoiden tutkimuskohteita. Niiden entisten isäntien jälkeläisistä on tullut laaksojen asukkaita, jotka ovat rakentaneet itselleen nykyaikaisia yhdyskuntia.

Tapaamisia Suadagissa

MAASEUDUN SIVISTYNEISTÖÄ

Olisi synti sanoa, että paikallisissa yhteistalouksissa on riittämättömästi koneita. Tärkeintä on niiden järkiperäinen käyttäminen. Yhteistilän yliagronomi ja yli-insinööri — veljekset Ruslan ja Aleksander Butajev — näkevät tehtävänsä paikkakuntalaisten opettamisessa mahdollisimman laajasti ja hyvin käyttämään tätä tekniikkaa. Maataloustyö on kohotettava järjestelynsä ja tehonsa puolesta teollisen työn tasolle.

LASKEUDUMME ALAS TAIVAASTA. Hän asetti paksuista lankuista kyhätylle pöydälle raskaat pronssinväriset kätensä, jotka olivat kuin Rodinin muovaamat. Ja hän toisteli moneen kertaan: "Hyvä kun tulitte. Olkaa kuin kotonanne." Isossa pahkakupissa oli lampaanmaidosta tehtyä juustoa, lautasella kolme kookasta piirasta ja tuopeissa kotitekoista olutta.

Sadetta oli jatkunut jo kolme päivää. Sakeaa tihkusadetta, josta ei tuntunut tulevan loppua koskaan. Se olikin hätyyttänyt meidät paikallisen riistanvartijan mökkiin. Sateen ansiosta saimmekin kokea koruttoman ja harvasanaisen vuoristolaisen aidon, vaatimattoman vieraanvaraisuuden. Ihmiset, jotka osaavat arvostaa työtä, ovat tavallisesti vieraanvaraisia. Ja sellaiset eivät liikoja kursaile. Vuorilla semminkään. Siellä iloitaan aina odottamattomistakin vieraista.

— Vuorille ei ole jäänyt paljoakaan väkeä. Se on hyvä. Vaikka onkin olemassa vanhanaikaisen elämäntavan ihastelijoita, useimmat vuoristolaiset ovat helpotuksen tuntein jättäneet esi-isiensä louhikot. Täällä tapaa enää enimmäkseen vain lammaspaimenia, vähäpuheisia ukkoja, joita uudenlainen elämänmeno ei houkuttele, sekä iloisia vieraita, matkailijoita. Heidän kitaransa ja laulunsa ovat muuttaneet vuorten kaiunkin. Se kuulostaa iloisemmalta.

Näillä seuduilla kerrottiin ennen vanhaan kaskua köyhästä mökkiläisestä, joka raskaan työn jälkeen kivisellä tilkullaan päätti levähtää ja levitti alleen villasta vanutetun viittansa. Kun hän sitten heräsi ja nousi ylös, hän ei mitenkään löytänyt peltoaan. Se oli niin pieni, että mahtui viitan alle. Oikeastaan tämä tarina muuttui kaskuksi vasta sitten, kun tänne vakiintui 20-luvulla neuvostovalta, joka luovutti viljavat laaksot samaisten mökkiläisten haltuun...

Sade loppui. Aurinko värjäsi epätodellisen kirkkain värein vuoria, rinteillä kasvavia metsiä ja alas kohisevaa virtaa. Sanottuamme "bužnyk", so. "kiitos", leppoisalle isännällemme, joka vastaa täällä asustavien vuorikauriiden, peurojen ja visenttien rauhasta, lähdimme maastoautolla laskeutumaan laaksoon.

Ajettuamme tunnin, pari, olimme jo vehnä- ja maissipeltojen keskellä. Niitä halkoivat ristiin rastiin kastelukanavat. Ohitimme huoltoasemia ja baareja sekä hauskannäköisiä tiilikattoisia taloja, kerrassaan toisenlaisia kuin vuorille jääneet "tornitalot". Tosin nämäkin vaikuttivat hyvin perusteellisilta ja vankasti rakennetuilta. Muutama sana osseettien rakennustaidosta. Heillä oli ennen vanhaan tapana sanoa: "Tuhotusta kylästä ei saa kasaan tornia, mutta tuhotusta tornista voi rakentaa kokonaisen kylän."

TAPAAMISIA LAAKSOSSA. Ohitimme viljankorjuuseen valmistuvan työryhmän majapaikan. Leikkuupuimurit olivat rivistyneet lähtövalmiiksi, samoin traktorit. Lähestyimme Suadag-nimistä asutusta. Päätimme pysähtyä siihen. Miksi juuri siihen? Siksi, että se vaikutti niin tavalliselta. Samanlaiselta kuin muutkin pienen Alagirin piirikeskuksen ympärille ryhmittyneet asutukset.

Tällä seudulla syntyi ja vaikutti aikoinaan runoilija ja taiteilija Kosta Hetagurov, osseettilaisen kirjallisuuden perustanlaskija. Hän kirjoitti vuonna 1901 masentuneesti: "Vuoristo-Ossetian opettajien asema on sietämätön vielä siksi, että sikäläiset koulurakennukset muistuttavat pikemminkin navettaa kuin valistuslaitosta. Ne ovat matalia, ahtaita, rappaamattomia kivivajoja, joissa on useimmiten maalattia, pienet ikkunat ja peltinen tulipesä uunin asemesta." Sellainen oli silloisen maalaissivistyneistön ainoiden edustajien asema. Opettajiakin oli hyvin vähän. Koko Pohjois-Ossetiassa ainoastaan 81, ja tästäkin määrästä vain 49 oli saanut pätevyystodistuksen. Muilla ei itse asiassa ollut oikeutta opettaa.

Poiketessamme Suadagin kyläneuvostoon saimme seuraavat numerotiedot:

Paikkakunnalla on nykyisin 290 taloa; asukkaita 1 300; heistä 48 akateemisen loppututkinnon suorittaneita; yliopistoon johtavan yleiskoulun oppilasmäärä on 380.

Kymmenet muut kylän asukkaat opiskelevat toisilla paikkakunnilla eri alojen opistoissa ja korkeakouluissa. Kouluja käyneiden työntekijöiden osuus lisääntyy maaseudun elämän kaikilla aloilla. Insinöörit ja agronomit, karjateknikot ja opettajat, ekonomit ja kirjastonhoitajat, muusikot ja lastentarhojen kasvattajat, metsänhoitajat ja rakennusmestarit, paikallisten virastojen johtajat ym. ovat pätevän koulutuksen saaneita asiantuntijoita.

Sen viikon kuluessa, jonka vietimme Suadagissa, tai oikeammin kiertelimme sen kollektiivitalouden tiluksilla ja karjakartanoissa, koulussa, kerholassa, kirjastossa ja kodeissa, tapasimme kymmeniä paikkakunnan asukkaita.

SIVUJA MATKAMUISTIOSTA. Muistiinpanot annetaan siinä järjestyksessä, jossa tutustumisemme Suadagin kylän lukeneistoon tapahtui.

Ahšar Hutugov, voimistelunopettaja. Hänet tapasimme 10-luokkaisen koulun urheilukentältä. Itse koulussa oli

hiljaista, sillä lapset olivat viettämässä kesää. Mutta tuuheiden puiden varjossa oli paksu painimatto. Puoli tusinaa poikasia oli "vääntämässä niskaa" nuoren atleetin johdolla. . . Ahšar kertoi: "Elämäntyyli on täysin muuttunut. Lapsetkin elävät melkein samaan tapaan kuin kaupunkipaikoissa. Ennen aikaan jouduttiin pienestä pitäen tekemään raskasta työtä vuorilla. Naapurissa tai sukulaisissa pistäytyminen oli hankalaa tiettömyyden vuoksi. Nyt kaikki on käden ulottuvilla: koulu, kerhotalo, elokuvateatteri ja kauppa. Opettajatoverini, heidän joukossaan myös vaimoni, ranskankielen opettaja, huolehtivat lasten henkisestä kasvatuksesta. Minä voimasta ja kauneudesta. Talvella harjoittelemme enimmäkseen salissa, kesällä kentällä sekä ympäristön maastossa."

Ruslan Butajev, yliagronomi. Valmistui viime vuonna Gorin maataloudellisesta korkeakoulusta. Isä kaivostyöläinen (seudulla on sinkki- ja lyijykaivantoja), äiti keittäjä. Ruslan on sitä mieltä, että maatalouden tieteellinen kehittäminen ja uusien menetelmien soveltaminen ei ole kaikki kaikessa. On myös osattava ottaa oppia vanhoilta viljelijöiltä, samalla kun heille opetetaan uutta. On käytettävä hyväksi monivuosisatainen paikallinen kokemus. Oltava lähempänä meille kuuluvan maan muokkaajia. "Olen lapsesta lähtien nähnyt maanmiehen vaikeudet. Hänen työnsä on verrattavissa kaivosmiehen työhön. Milloin kaatosateet huuhtelevat pellot puhtaaksi, milloin taas kuivuus tappaa kaiken elollisen. Kivetkin ovat suurena vitsauksena. Haluaisin, että työt sujuisivat joustavasti kuin tehtaalla. Taivasalle järjestetyllä tehtaalla."

Aleksander Butajevin (Ruslanin veljen) tapasimme autotallilla. Ryhdikäs, siisti, asiallinen, hiukan ironiselta vaikuttava. Hän on kolhoosin yli-insinööri. Butajev sanoo: "Päiväni on ohjelmoitu minuutin tarkkuudella. Minun talouteni, so. meidän taloutemme on hyvin suuri. Ja teknistä asiantuntemusta ei ole kaikilla vielä tarpeeksi. Tällainen konekanta voisi ja sen pitäisi saada aikaan enemmän. Tänään on tarkastettava parinkymmenen traktorin kunto, samoin rehunrouhijan, juottolaitteiden, rehunjakelijan ja vedenlämmittäjän. Muuntaja-asemallakin on jotain vinossa. Tiekarhun korjaus on tarkastettava, ja pelkään pahoin, että eräälle hitsaajalle on annettava satikutia. . ."

Boris Sopojev, tasavallan kotiseutumuseon osastonhoitaja. Tavoitimme hänet kylän laidalla puhuttelemassa paikkakunnan vanhimpia asukkaita. He näyttivät hänelle entisaikaisia talousvälineitä, jollaisia näkee nykyisin vain museoissa. Boris Sopojev oli keräilemässä kylistä aineistoa museonsa kokoelmiin. Hän tuntui olevan siinä varmassa vakaumuksessa, että historia — olipa sitten kysymys vanhasta tai uudesta ajasta — tekee työtä aikamme ihmisen hyväksi. "Jotta osaisi rakastaa kotiseutuaan ja ymmärtää oman aikansa saavutuksia, on tunnettava hyvin eilispäivä. Jos käyttäisin leikkuupuimuria tai ajaisin traktoria, saisin ainakin yhtä paljon palkkaa kuin nyt. Mutta tyydytys siitä, että autan satoja nuoria ihmisiä ymmärtämään elämän ympyröitä, saa minut tuntemaan olevani oikealla alalla. Museomiehen jokapäiväinen työ on sukua opettajan työlle. Ja mikä voi olla sen tärkeämpää?"

Kim Aguzarov, kommunistisen puolueen piirikomitean sihteeri. Koulutukseltaan lehtimies. Maalaissepän poika. Vaimo paikkakunnan sairaalan hermolääkäri. Kim Aguzarov on syvästi vakuuttunut siitä, että maaseudun lukeneiston tärkein työkenttä on tietojen levittäminen. Maaseudulla työskentelevä sivistyneistö on omaksunut talonpoikaiselämän kokemuksen ja akateemisen tietouden. Näiden ainesten sulautuminen toisiinsa tuottaa myönteisiä, joskaan ei aina ensi silmäykseltä näkyviä tuloksia. On opetettava muita ja osattava ottaa oppia muilta, se on ehkä tärkeintä.

Piirisihteerillä on kiire. Hän on melkein aina kulussa. On pysyttävä asioiden tasalla. Häntä kiinnostaa elonkorjuu ja koulutalon remontti, uusien kirjastojen perustaminen ja kaupungeissa lukunsa päättäneiden nuorten työhön järjestäminen. Eräässä kylässä on yhdessä viranomaisten kanssa tarkastettava valitus ansioituneen työveteraanin eläkepaperien hitaasta käsittelystä. Lisäksi on ehdittävä pistäytyä paikalliseen kulttuuritaloon järjestetyssä lasten piirustusten näyttelyssä.

Piirisihteeri neuvoi, ettemme rajoittuisi vain Suadagin kylän ja Alagirin piirin sivistyselämään ja sen edustajiin, vaan tarkastelisimme tilannetta koko tasavallan mitassa. Ossetiahan ei ole mikään suuri, vain puoli miljoonaa asukasta.

Poikkesimme tasavallan tilastohallintoon ja saimme sieltä seuraavat tiedot:

Pohjois-Ossetian talouselämän eri aloilla työskentelee yli 40 000 korkeimman ja keskitason erikoiskoulutuksen saanutta ammattimiestä, joukossa yli 12 000 insinööriä ja teknikkoa. Kutakin 10 000 asukasta kohden tulee 750 erikoiskoulutuksen saanutta työntekijää ja noin 325 korkeakouluissa opiskelevaa, mikä on suhteellisesti enemmän kuin eräissä suurissa länsimaissa.

Teksti V. ILLES.

Kuvat A. ZYBIN.

Elämä vuoristossa on nykyisin nopeatahtista. Karavaanittain kuorma-autoja. Uteliaita ulkomaalaisia turisteja. Paikallisia autoilijoita, joiden isät olivat ennen hurjia ratsumiehiä. Tuhatpäisiä lammaskatraita. Kaikki se tekee liikenteenvalvojien työn varsin vaativaksi. Alakuvassa valtion autotarkastamon liikennevalvoja, yliluutnantti Taimuraz Mzokov partioimassa vuoristossa.

Vuoristoteillä on sopeuduttava toisinaan tällaiseenkin matkantekoon. Tässä tapauksessa siihen on turvautunut NKP:n piirisihteeri Kim Aguzarov.

Paikallinen museomies Boris Sopojev on tyytyväinen hankkimaansa esineeseen.

Yhteistalouden yliagronomi Ruslan Butajev ja työryhmän esimies Sadyk Tairov tarkastamassa peltoja.

Voimistelunopettaja Ahšar Hutugov kasvatteineen.

Suadagin kylän takaa alkavat laajat metsät. Sielläkin riittää työkenttää akateemisen sivistyksen saaneille henkilöille. Metsät on saatava säilymään ja laajenemaan ja nuoriso vaalimaan luonnonrikkauksia. Nämä tehtävät työllistävät ylimetsänhoitaja Ruslan Ramonovia (kuvassa oikealla) ja hänen ammattitovereitaan.

Nämä seudut ovat olleet monesti kiivaiden taistelujen näyttämönä. Niin menneinä aikoina kuin myös tällä vuosisadalla. Hitleriläiset aiheuttivat Alagirin piirin asutuksille suurta tuhoa. Nämä lapset eivät tiedä siitä mitään. Koulussa he tutustuvat maansa historiaan. Ja vanhempien esimerkkiä seuraten he tulevat lukunsa lopetettuaan työskentelemään kotiseutunsa kaunistamiseksi.

KIRURGI RAKENTAA RUOKATORVEN

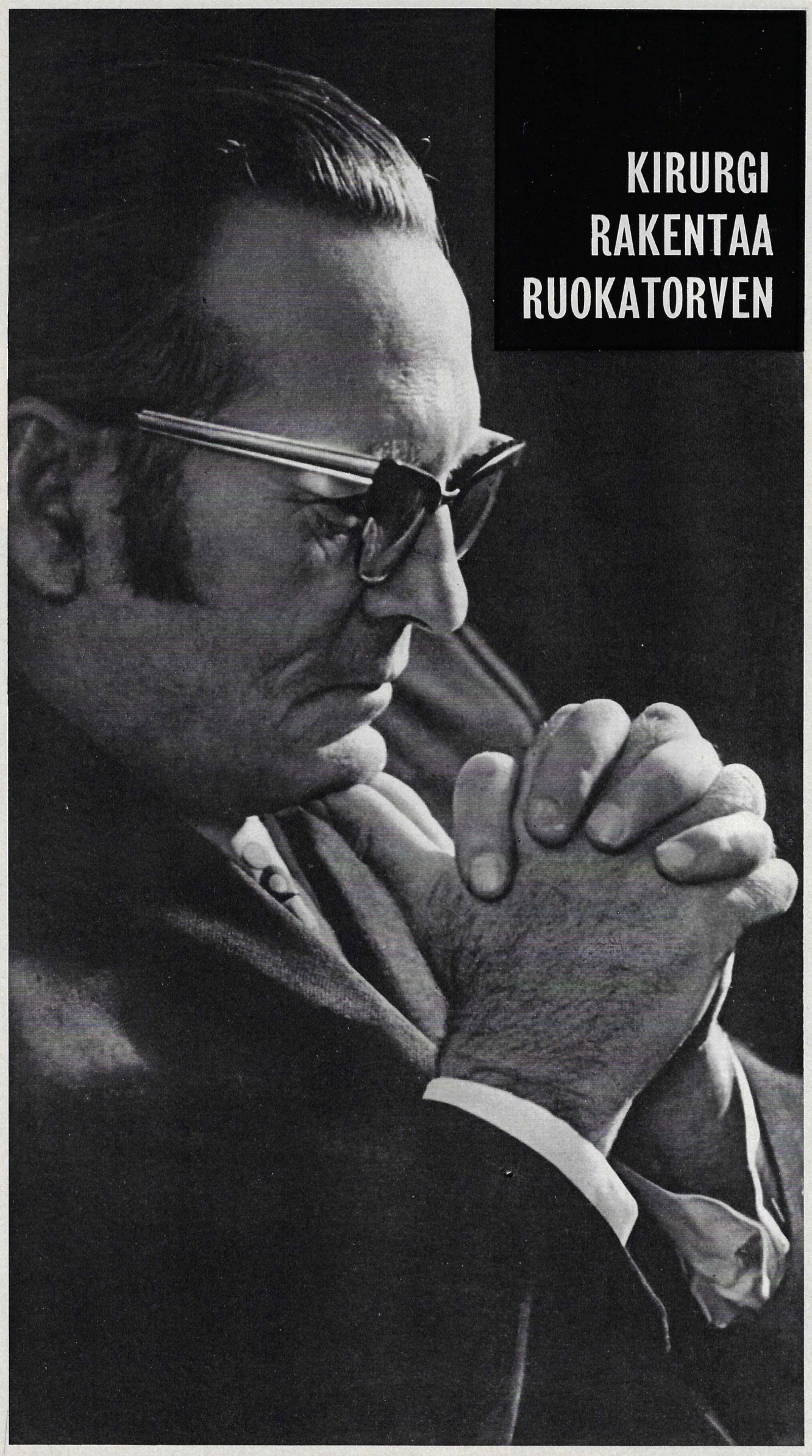

RUOKATORVI ON KIRURGEILLE VAIKEASTI LUOKSEPÄÄSTÄVÄ ELIN. VAIN HARVAT HEISTÄ KYKENEVÄT LEIKKAUKSIIN SEN ALUEELLA. NEUVOSTOLIITON LÄÄKÄRIT KEHITTELEVÄT RUOKATORVEN KIRURGISEN HOIDON UUSIA MENETELMIÄ. NIISTÄ KERTOO SEURAAVASSA PROFESSORI O. SKOBELKIN (kuva vasemmalla).

— Ruokatorvi on "epämukavasti" sijoitettu, se on piiloutunut syvälle rintakehään monien tärkeiden elinten välittömään läheisyyteen. Ei olekaan ihme, että aikamme etevimpiin kirurgeihin kuuluva akateemikko B. Petrovski sanoo usein ruokatorvileikkausten aikana: "Tämä onkin toista kuin sydän!"...

Valitettavasti lääkärit joutuvat useasti tekemisiin ruokatorven vioittumien kanssa. Ne saattavat johtua vammoista, kasvaimista, myrkkyaineiden satunnaisen tai tahallisen nauttimisen aiheuttamista palamisista, jotka ovat toisinaan niin pahoja, että koko elin joudutaan poistamaan ja korvaamaan keinotekoisella "kanavalla", jota myöten ruoka ohjataan vatsalaukkuun ulkopuolelle asennetun putken kautta.

On helppo kuvitella, millaisia moraalisia kärsimyksiä tällainen leikkaus aiheuttaa potilaalle. Vaikka hän olisikin muuten terve, hänestä tulee invalidi, joka kokee alituisesti vajavaisuutensa. Ja tällaisten henkilöiden joukossa on paljon aivan nuoria ihmisiä.

Eikö olisi mahdollista korvata pilalle mennyt ruokatorvi terveellä? Tämä on täysin luonnollinen kysymys, ja kirurgit ovat jo kauan etsineet siihen vastausta. Sen löytäminen ei kuitenkaan ole ollut helppoa. Saattaisi luulla, että kun kemia on antanut lääketieteen käyttöön lavsanin, teflonin ja monia muita tekoaineita, jotka voivat luotettavasti korvata sydänläpän ja verisuonen, ruokatorvikin voitaisiin paikata. Kyseiset aineet eivät kuitenkaan sovellu ruokatorveen. Sitä huuhteleva sylki liuottaa näitä aineita ja kuljettaa niitä elimistön sisään, ja se merkitsee samaa kuin kuolema. Tarkoitukseen ei voida käyttää myöskään eläimeltä tai äkkiä kuolleelta ihmiseltä otettua elintä kudosten sopeutumattomuuden vuoksi.

Jo vuosisatamme alussa kirurgit pitivät ulospääsynä varaosien löytämistä sairaan omasta elimistöstä. Vuonna 1912 sveitsiläinen kirurgi C. Roux ehdotti, että tarkoitukseen käytettäisiin ohutsuolta, jota venytettäisiin vaurioituneeseen elimeen asti. Klinikkapraktiikassa tämän ajatuksen toteutti ensimmäisenä venäläinen kirurgi P. Herzen, ja se jäi kirjallisuuteen Roux'n-Herzenin leikkauksen nimisenä. Sen suoritustekniikkaa kehitteli ja paranteli neuvostoliittolainen kirurgi S. Judin, joka yritti käyttää myös potilaan paksusuolta. Erityisen suuren lisän ruokatorvikirurgian kehitykseen on tuonut akateemikko B. Petrovski ja hänen koulukuntansa.

Maailman kirurgit suorittavat nykyisin menestyksellisesti tämänkaltaisia leikkauksia. Niitä tehdään laajasti myös meidän klinikassa, joka on palauttanut täysipainoiseen elämään kymmeniä sairaita. Nämä leikkaukset ovat kuitenkin edelleen hyvin vaikeita ja pakottavat etsimään uusia teitä.

Viime vuosina minua on askarruttanut ajatus ruokatorven rakentamisesta vatsalaukun kudoksesta. Vatsalaukun isosta mutkasta leikataan suikale, joka kääritään putken muotoon ja ommellaan kiinni ruokatorven yläosaan. Ensimmäiset tämäntapaiset leikkaukset suoritin 7 vuotta sitten. Potilaitteni joukossa on henkilöitä, jotka tuollaisen leikkauksen jälkeen ovat nyt töissä tehtailla ja maatiloilla tai jatkavat opintoja korkeakouluissa.

Pyrimme edelleen parantelemaan leikkauksen suoritustapaa. Minun on onnistunut rakentaa ompelulaite, jolla voidaan panna kerralla 22 tikkiä. Se supistaa yli tunnilla leikkausaikaa.

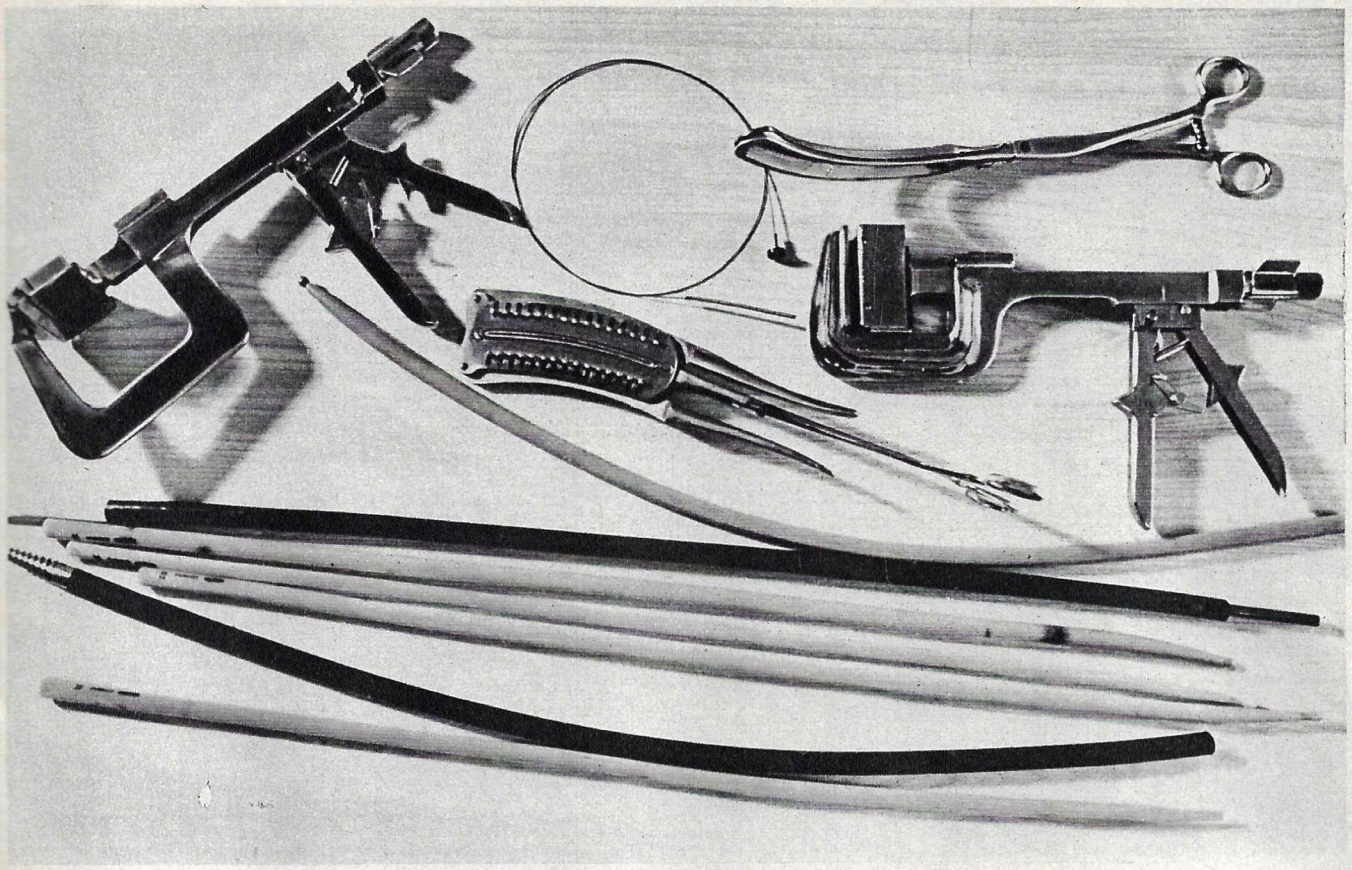

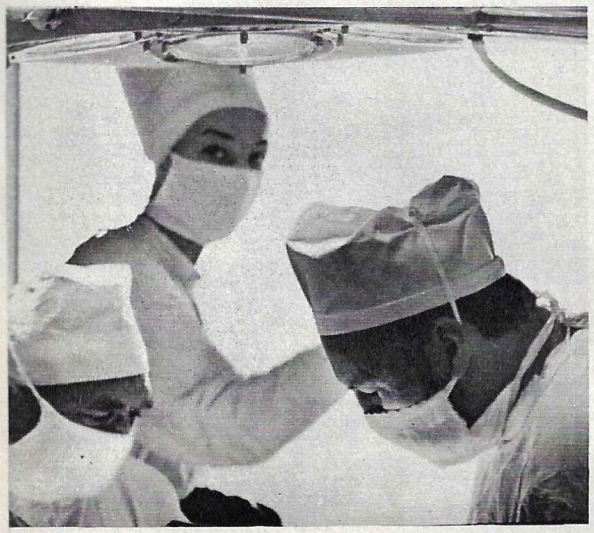

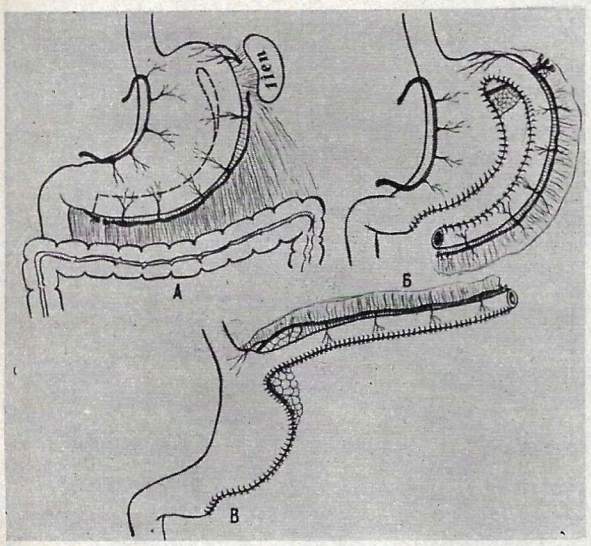

Ruokatorvileikkauksen suoritusta helpottavat prof. O. Skobelkinin ja hänen apulaistensa (yläkuvassa) rakentamat ompelulaitteet. Ruokatorvea korjatessaan lääkärit leikkaavat vatsalaukusta kudoskaistaleen, ja tekevät siitä uuden ruokatorven (ks. kuvaa). Oikeanp. kuva otettu prof. O. Skobelkinin johtamassa klinikassa. Lääkärit puhuttelevat potilasta, jolle on tehty tällainen vaikea leikkaus.

Kuvat J. BAGRJANSKI.

Laboratorioissa, klinikoissa, apteekeissa

◆ Kaunasin lääketieteellisen korkeakoulun professori J. Bredikis on kehittänyt tehokkaan keinon keuhkovaltimon tukkeumaa vastaan. Yhdessä apulaistensa kanssa hän on suunnitellut omaperäisen laitteen, joka sähkön avulla kannustaa jalkalihasten toimintaa, mikä parantaa verenkiertoa ja ehkäisee verihyytymien synnyn vaikeiden leikkausten jälkeen pitkiksi ajoiksi vuoteeseen joutuvilla potilailla. Laskimontukkotulehdukseen taipuvaisten sairaiden verenkierron kiihottamisen ohella Kaunasin kliinisessä sairaalassa annetaan erikoista ennakkohoitoa. Paikallispuudutusta käyttäen laskimoon sijoitetaan sateenvarjon muotoinen suodatin, joka jää elimistöön pysyvästi ja ehkäisee tulppien pääsyn keuhkovaltimoon. Liettuassa on järjestetty tällaisten suodattimien sarjatuotanto.

◆ Leningradin radiuminstituutissa on keksitty uusia lääkevalmisteita pahanlaatuisten kasvainten hoitoon. Tehokkaimmat niistä on monien eläinkokeilujen jälkeen luovutettu klinikkakokeiluihin. Valmisteiden vaikutus perustuu kasvainhakuisten aineiden hyväksikäyttöön. Niinpä eräiden kasvainsolujen tiedetään keräävän itseensä pigmenttiainetta, melaniinia (tumma väriaine). Toisten kasvu taas riippuu asparagini-nimisen aminohapon määrästä. Kolmannet nielevät tehostetusti glukoosia (rypälesokeria). Tiedemiehet ovat päättäneet käyttää näitä aineita sellaisten radioaktiivisten isotooppien kuljettajina, joiden säteily vaikuttaa kasvaimeen.

Pitkäaikaisten kokeilujen tuloksena säteilylähteeksi on valittu vedyn isotooppi, tritium. Sen ydinten säteilemien elektronien rata ei ylitä solun puitteita, mikä takaa valinnallisen vaikutuksen juuri kasvainsoluihin.

◆ Punaisten verisolujen koon muuttuminen johtaa useasti vaikeiden sairauksien syntymiseen. Syktyvkarin (Komin ASNT) tiedemiehet ovat käyttäneet laser-sädettä punaisten verisolujen mittaukseen lasiin pyyhkäistyssä veressä. Tutkimukset ovat osoittaneet tämän menetelmän olevan huomattavasti nopeamman, tarkemman ja herkemmän kuin kaikki tähän asti tunnetut.

JUHLA, SÄDE, TIMANTTI JA MUUT

1. Kulsara Sulaimanova työryhmineen pellolla. 2. Kirgisiassa ratsastavat kaikki, eikä Ainagul ole poikkeus. 3. Viisivuotias Ženišbek auttaa paimentamaan lampaita. 4. Baktygul menee ensimmäiseen luokkaan, ja hänen ensimmäinen opettajansa on Ainagul-sisko. 5. Ryšpek ajaa kollektiivitalouden autoa. 6. Vanhimmat sisaret Bazarkul ja Sairakul ovat ylioppilaita.

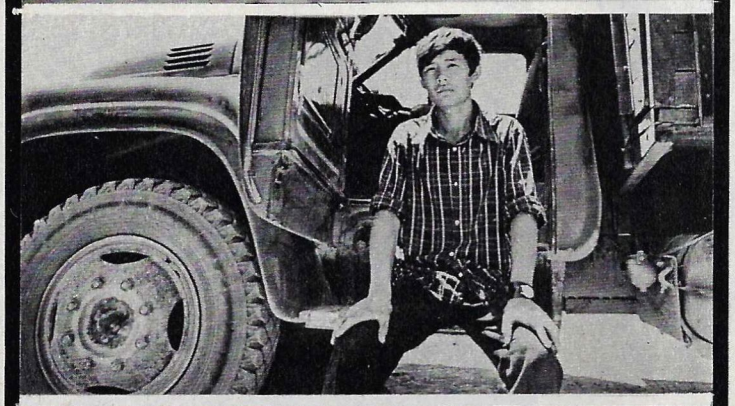

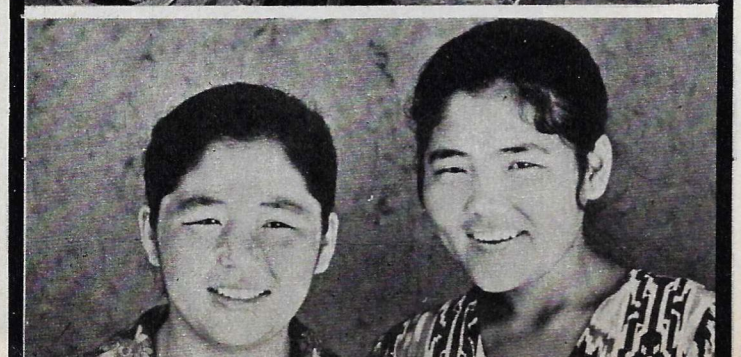

Sulaimanovien pariskunnalla on 12 lasta: Bazarkul, Sairakul, Mairamkul, Ainagul, Baktygul, Nurgul, Almazbek, Bolotbek, Ženišbek, Kumušbek, Žetimišbai ja Ryspek. Yrittäkääpä muistaa. Kaksitoista lasta ovat kuin kaksitoista kuukautta, kukin omalla tavallaan hyviä. Kuusi poikaa ja kuusi tyttöä. Kuin tilauksesta. Kaksi täyttä lentopallojoukkuetta.

Emme ryhdy keskustelemaan siitä, onko lapsia tullut liikaa yhteen perheeseen. Jokaisella avioparilla on oma mielipiteensä tästä asiasta. Keski-Aasian tasavalloissa, olletikin Kirgisiassa, jossa Sulaimanovit asuvat, näin runsaslapsiset perheet eivät ole suurikaan harvinaisuus. SNTL:n Tilastollisen keskushallinnon tietojen mukaan viimeisten 20 vuoden aikana maassa on rekisteröity 120 000 naista, jotka ovat synnyttäneet ja kasvattaneet vähintään kymmenen lasta. Se on pieni prosentti 250 miljoonasta, ja kuta pitemmälle mennään, sitä pienemmäksi se käy. Sellainen on viime vuosien tilastojen osoittama suunta. Yhä useammat vanhemmat rajoittuvat 2—3 lapseen. Mutta toistamme, että tämä kysymys ei ole aineistomme aiheena.

Kaksitoista lasta, joiden ikä vaihtelee puolestatoista vuodesta kahteenkymmeneen. Jokaisella heistä on oma luonteensa ja omat harrastuksensa. Vanhin lopettaa yliopistokurssia, kaksi muuta opiskelee instituutissa, neljä käy koulua, kaksi on päivät lastentarhassa, kaksi yleiskoulun päättänyttä on mennyt työhön. Pienin, Nurgul, valloittaa maailmaa vasta kotipihan tuntumassa. Hän on isän ja äidin sekä koko veli- ja sisarparven lemmikki. Eli kuten Kirgisiassa on tapana sanoa "vanhimmalle kuuluu kunnioitus, nuorimmalle hellyys".

Syrjäisellä herää ensimmäiseksi kysymys, että kuinka Sulaimanovit tulevat toimeen näin ison perheen kanssa? Emme kuitenkaan kysyneet sitä heiltä. Sillä näimme, että vanhemmat lapset pitivät huolta nuoremmista, auttoivat askareissa, puuhailivat puutarhassa ja kuokkivat kasvimaata. Tuloksena oli ihanteellinen järjestys joka puolella. Kasvipenkit oli kitketty ja kasteltu, vasikka ja lehmä syötetty ja juotettu, kanat ja lampaat ruokittu ja päivällinen valmistettu vanhempien tullessa työstä.

Tässä talossa tietysti hyvin tunnetaan leipäpalan arvo. Lapset ovat kasvaneet kunnioittamaan sitä jo kapalosta. Perinnöllisyys ei koske perheessä vain perinteitä, vaan myös vaatetusta. Kengät ja takki, jotka ovat käyneet pieneksi yhdelle, siirtyvät useinkin jo "ennen määräaikaa" ikäjärjestyksessä seuraavalle ilman sen suurempaa kursailua. Tämä ei tietysti merkitse sitä, etteikö itse kukin komeilisi mielellään uusissakin asusteissa.

Osoituksena siitä, että asiat talossa luistavat järjestyneesti, on vaikkapa sellainen tosiasia, että perheen äiti suoritti ylioppilastutkinnot täytettyään jo 30 vuotta. Sodan vuoksi hän ei ollut voinut tehdä sitä nuoruudessa; lopetettuaan v. 1945 seitsemännen luokan Kulsaran oli täytynyt lähteä auttamaan vanhempiaan kolhoosin sokerijuurikasviljelmille. Hän tekee samaa työtä vieläkin, mutta työryhmän päällikkönä.

Perheen isä on niinikän kollektiivitalouden töissä. Kesäisin hän kuljettaa juomavettä pelloilla oleville ja talvisin hoitelee hevosia.

Maanmiehen päivä on pitkä. Vanhemmat ovat kotona vähän. Heidän poissa ollessaan esivalta siirtyy lapsista vanhimmalle, ja kaikki tottelevat häntä varauksettomasti. Kotitöissä ei ole minkäänlaista "erikoistumista", jokainen tekee kaikkea mihin kykynee.

Muiden suuriperheisten tavoin Sulaimanovit saavat lastensa kasvattamisessa valtiolta rahallista apua. Ensiksikin kunkin lapsen syntyessä kerta-avustuksen ja sitten viiden vuoden aikana kuukausiavustuksen jokaisesta lapsesta. Valtio opettaa heitä maksuttomasti kouluissa ja yliopistossa, kasvattaa lastentarhassa, hoitaa terveyslaitoksissa ja virkistysleireillä. Kolhoosi on rakennuttanut perheelle entisen kotitalon viereen uuden talon.

Lapsille annetut nimet kuuluisivat kirgisian kielestä suomennettuna seuraavasti: juhla, laulu, timantti, hopea, teräs, sunnuntai, onni, säde, voitto... Nimistä uhkuu itämaisen kuvannollisuuden ohella vanhempien rakkaus toisiinsa ja lapsiinsa, halu nähdä heidät kauniina, onnellisina ja terveinä. **Teksti I. TSYGANOV, kuvat S. LIDOV.**

Oikealla: 1. Almazbek ja Bolotbek. Vanhempien ollessa töissä, lapset toimittelevat kotiaskareita. 2. Vanhin poika Žetimišbai suorittaa kirjeopiskeluna polyteknillisen korkeakoulun kurssia. Kotosalla riittää "käytännöllistä harjoittelua". Tässä on menossa tv-antennin asentaminen. 3. Sairakul osaa käsitellä sekä "liikkuvaa kalustoa" että kiinteimistöä. 4. Kumušbek todistaa vakuuttavasti, että miehet ovat parhaita keittäjiä. 5. Neljäntoista hengen ruokailuvälineiden tiskaus ei ole mikään pikkutyö. 6. Perheen kuopus, Nurgul, on hänkin jo auttamassa askareissa. ▶

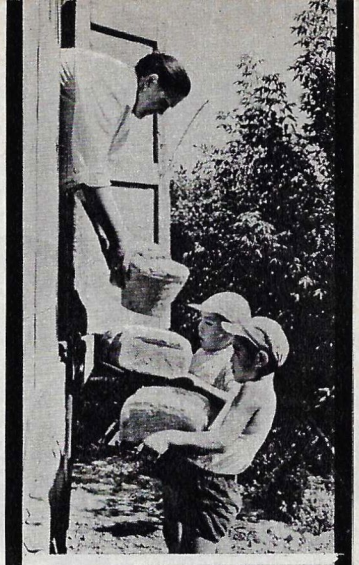

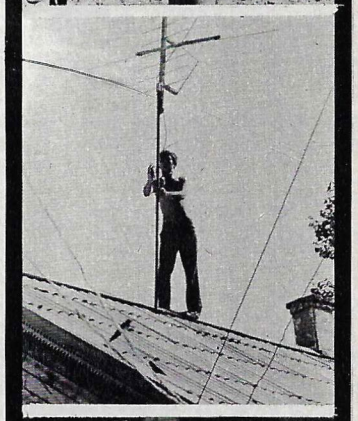

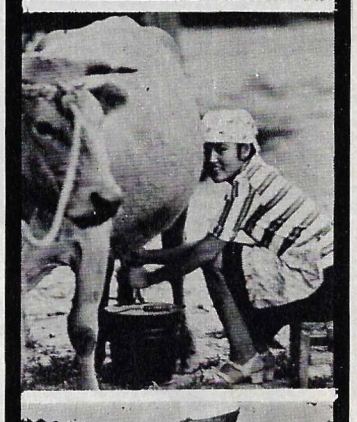

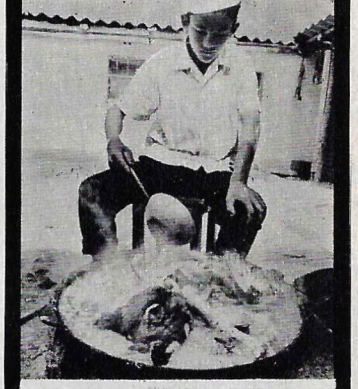

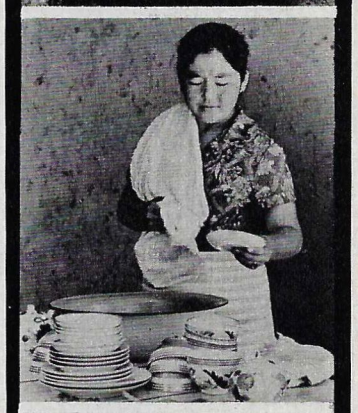

KUVIA kommentoivat

SULATTOSPESIALISTI • MEŽDUNARODNAJA KNIGAN PUHEENJOHTAJA • TEHTAAN JOHTAJA • KAUPUNGINJOHTAJA • YLI-INSINÖÖRI • TAITEENTUTKIJA

— Krivoi Rogissa sijaitsevaan Leninin metallinjalostamoon rakennetaan maailman suurinta masuunia. Sen tilavuudeksi tulee 5 000 m³. Näin isoja sulatuslaitteita ei tietääkseni ole suunniteltu vielä missään muussa maassa, sanoi **SNTL:n rautateollisuuden ministeriön teknisen päähallinnon ylin sulattospesialisti JURI VOLKOV.** Krivoi Rogin jättiläisuuni on mielenkiintoinen myös rakenteellisesti. Se on hyvin pitkälle automoitu, ja sulatustoimitus siinä tapahtuu tietokoneen ohjauksella. Tämä lisää tuntuvasti työn tuottavuutta ja parantaa raakaraudan laatua. Masuunin hoitamiseen tarvitaan suhteellisen vähän henkilöstöä. Krivoi Rogin masuunista tulee Neuvostoliiton raudanjalostuksen lipunkantaja. Sen käytössä saatavaa kokemusta tullaan sitten soveltamaan muissakin metallinjalostamoissa.

Kuvat A. Zapar (TASS), K. Bek, N. Bobrov, M. Gratšev ja A. Zybin.

— Tämä postimerkkisarja esittelee Kaukasian ja Voronežin luonnonpuistojen eläimistöä, kertoo Meždunarodnaja knigan puheenjohtaja JURI LEONOV. Merkkeihin on kuvattu visentti, vuorikauris, vuorikalkkuna, majava ja peura. Neuvostoliittolaisilla postimerkeillä on suuri kysyntä keräilijämaailmassa. Niitä välittää ulkomaille osakeyhtiö Meždunarodnaja kniga. Ulkomaalaiset keräilijät voivat hankkia neuvostomerkkejä alan liikkeistä melkein kaikissa maissa. Neuvostoliitossa niitä myydään postitoimipaikoissa ja alan erikoisliikkeissä.

— Moskovassa pidettiin syksyllä metsä- ja puuteollisuudessa käytettävien koneiden kansainvälinen näyttely. Siihen osallistui myös Petroskoissa sijaitseva Onegan traktoritehdas. Se on koko maan vanhimpia metallitehtaita (täyttää kohta 200 vuotta). Traktorien valmistus tehtaalla aloitettiin vuonna 1956. Sen jälkeen siellä on ehditty valmistaa jo yli 100 000 metsätraktoria, kertoo **tehtaan johtaja BORIS ODLIS.** Tehtaan suunnittelijat ovat luoneet kokonaisen sarjan metsätöihin tarkoitettuja koneita. Mainittakoon vain laajakäyttöinen juontaustraktori TDT-55 sekä uiva yleistraktori, jota voidaan käyttää mm. järvi- ja jokiuitoissa.

Onegan tehtaan koneet ovat saaneet tunnustusta juontauksessa, juurien nostossa, hakkioiden jälkipuhdistuksessa ja muissa metsien kaato-, raivaus- ja palautustöissä. Niitä käytetään tehokkaasti monilla puolilla Neuvostoliittoa ja viedään 20 maahan. Moskovassa pidetyssä näyttelyssä Onegan tehtaan koneet herättivät suurta mielenkiintoa.

Uiva traktori tukkisumalla.

Liettuan pääkaupunki Vilna on viettänyt 650-vuotisjuhlia. Toisen maailmansodan aikana saksalaismiehittäjät tuhosivat siitä puolet, mutta sen jälkeen kaupunki on syntynyt uudestaan. Sen pinta-ala on kaksinkertaistunut ja asukasmäärä lähes 4-kertaistunut. Vilnassa on toista sataa isoa tuotantolaitosta. Ne valmistavat tarkkuuskojeita, elektronilaitteita, kemikaaleja, kulutustavaroita ym., kertoo **Vilnan kaupunginneuvoston toimeenpanevan komitean puheenjohtaja VYTAUTAS SAKALAUSKAS.** Saamme veljestasavalloista nytkin jatkuvasti koneita ja raaka-aineita. Esimerkkinä siitä on poratehdas (Euroopan suurin alallaan). Sen kalustamiseen ovat osallistuneet maamme monet teollisuuslaitokset. Vilnan työväki lähettää puolestaan tuotteitaan muille tasavalloille sekä ulkomaille.

K u v a: Vilnan uusi asuntoalue, Žirmunai, Neris-joen takana.

— Neuvostoliiton "terveysteollisuuden" käytössä on 3 000 ammattiyhdistyksille kuuluvaa parantolaa, lepokotia, lomahotellia sekä tuhansia yksityisten tehtaiden omistamia ehkäisyhoitoloita, retkeilymajoja ja lasten kesäsiirtoloita, kertoo **SNTL:n ammatillisen keskusjärjestön rakennushallinnon yli-insinööri VIKTOR GULENKOV.**

Kylpylähoidon organisaatio on jatkuvan kehittelyn kohteena. Uusien hoitoloiden rakentamiseen sijoitetaan tällä 5-vuotiskaudella puolitoista miljardia ruplaa. Eräs suurimpia kylpylärakentamisen alueita sijaitsee Pohjois-Kaukasian kivennäisvesiseudulla. Kislovodskin hoitoloissa käy vuosittain yli neljännesmiljoonaa ihmistä. Valtion vastaanottolautakunta hyväksyi äskettäin käyttöön Rebrovaja balka -nimisen täyshoitolan uuden rakennuksen sekä kaksi isoa parantolaa, joissa on tiloja 6 500 henkilölle. On otettu käyttöön iso kivennäisvesijohto, joka toimittaa Karatšajevo-Tšerkessien vuoristosta löydetystä uudesta esiintymästä Kislovodskiin joka vuorokausi 1 200 m³ kuulua narzan-vettä. Se tekee mahdolliseksi lisätä narzan-kylpyjä saavien määrää 150 000 hengellä vuodessa.

K u v a Pjatigorskin kivennäisvesipaviljongista.

— Monissa maissa tunnetaan nykyisin Dymkovon kylän pienet koristepatsaat. Tämä muinoisina aikoina alkunsa saanut värikäs ja juhlava käsityötaide saavutti kukoistuksensa 19. vuosisadan alussa. Sitten seurasi laskukausi, kunnes tämän vuosisadan 30-luvulla alkoi uusi nousu. Suuri ansio tämän taideammatin elvyttämisessä oli taiteilija Aleksei Denšinillä sekä käsityömestari Jekaterina Koss-Denšinalla, kertoo **taidetieteilijä OLGA VORONOVA.** Jekaterina Koss-Denšina syntyi 1901 Pietarissa huonekalupuusepän perheessä. Hänen innostumisensa dymkovolaiseen käsityötaiteeseen alkoi lelujen maalauksesta. Tässä työssään hän sai apua Dymkovon vanhimpiin kuuluvalta käsityömestarilta J. Penkinalta. Muutaman oppitunnin jälkeen hän ryhtyi itsekin muovaamaan saviesineitä. Aikaa myöten hänestä tuli alan kärkihahmo ja Dymkovon työpajan taiteellinen johtaja.

Kuten muutkin Dymkovon lelumestarit Koss-Denšina muovaa esineensä paikallisesta punaisesta savesta. Kuivatuksen ja polttamisen jälkeen ne maalataan kuorittuun maitoon liuotetulla liidulla. Sen jälkeen ne koristetaan maalauksin. Koss-Denšinalla on hieno muotoaisti. Hänen esineensä ovat kaikessa kuvitteellisuudessaankin eläviä ja ilmeikkäitä. Ne kuvioidaan vapaalla kädellä valkoiselle pohjalle, jota mestari pitää hyvin tärkeänä ilmaisukeinon tehostajana. Hän käyttää vain kahta-kolmea perusväriä harhautumatta koskaan liialliseen kirjavuuteen.

Kehitellen vanhoja dymkovolaisperinteitä Koss-Denšina on ryhtynyt viime aikoina laajentamaan aihepiiriä ja luomaan monihahmoisia sommitelmia. Hänen tuotteissaan ilmenee samalla eräs dymkovolaiselle taidekäsityölle yleinen piirre: se on lakannut olemasta lapsille tarkoitettujen leikkikalujen valmistusta ja kasvanut koristepatsaiden muovailuksi. Siitä on tullut nykyaikaisen sisustustaiteen osatekijä.

KYLMÄN SODAN VARJOT

SUOTUISIA MUUTOKSIA

Eri maiden valtiomiehet ja tarkkailijat sekä erilaisten poliittisten suuntausten kannattajat pohtivat nykyisin kansainvälisellä näyttämöllä tapahtuvien muutosten sisältöä. Monet tähän mennessä esille tulleet seikat oikeuttavat tekemään johtopäätöksen määrällisten muutosten kasvamisesta laadullisesti uudenlaiseksi tilanteeksi valtioiden välisten suhteiden alalla. Puhe on ennen kaikkea Euroopassa solmituista sopimuksista Neuvostoliiton ja Saksan Liittotasavallan, Puolan ja Saksan Liittotasavallan, DDR:n ja Saksan Liittotasavallan sekä Tšekkoslovakian ja Saksan Liittotasavallan kesken, samoin kuin Länsi-Berliiniä koskevista sopimuksista. Syvällinen vaikutus kansainvälisiin suhteisiin on ollut NKP:n KK:n pääsihteerin Leonid Brežnevin hedelmällisillä tapaamisilla Yhdysvaltojen, Saksan Liittotasavallan, Ranskan ja muiden länsimaiden johtajien kanssa. Neuvostoliitossa ja monissa länsimaissa on annettu myönteinen arvio Helsingissä käydyille monenkeskisille konsultaatioille sekä Euroopan turvakokouksen ensimmäiselle vaiheelle. On allekirjoitettu sarja poikkeuksellisen tärkeitä periaatteellisia asiakirjoja, sellaisia kuin "Neuvostoliiton ja Ranskan yhteistyön periaatteet", "Neuvostoliiton ja Yhdysvaltojen keskinäissuhteiden perusteet" sekä Neuvostoliiton ja Yhdysvaltojen kesken solmittu määräajaton "Sopimus ydinsodan ehkäisemisestä".

Neuvostoliiton arvio tapahtumassa olevista muutoksista on saanut L. I. Brežnevin muotoilemana seuraavan sisällön: "Olemme tänään koko sodanjälkeisen historian merkittävimmän käänteen todistajia — eikä vain todistajia vaan myös aktiivisia osanottajia — nimittäin käänteen kansainvälisessä elämässä vallinneesta vihamielisen vastakkainolon kaudesta, jolloin uhkaava jännitys saattoi puhjeta sodan vihuriksi, sosialististen ja kapitalististen valtioiden yhä vakaamman rauhanomaisen rinnakkainolon kauteen, keskinäiseen etuun ja yhtäläiseen turvallisuuteen nojaavan järkevän, rauhantahtoisen yhteistyön kauteen."

Länsi-Euroopan maistakin alkaa kuulua samantapaisia arvioita kansainvälisten suhteiden nykyisestä tilasta. Niinpä Ranskan ulkoministeri M. Jobert on sanonut maailman muuttuneen viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana ja ETYK:n koollekutsumisen "johtuvan tuosta syvällisestä kehityksestä".

Tapahtuvat muutokset edustavat kansainvälisten suhteiden terveitä tendenssejä, jotka voimistuvat ja vaikuttavat aktiivisesti yleistilanteeseen.

VANHENTUNEIDEN KAAVOJEN PAINOLASTI

Olisi kuitenkin harkitsematonta unohtaa, että nuo tendenssit kehittyvät siinä samassa maailmassa, jonka suuri osa oli pitkän aikaa avoimen vihamielisesti asennoitunut sosialistisiin maihin. Imperialismin hyökkäyshaluisimpien piirien, jotka monien vuosien ajan lietsoivat kylmää sotaa ja kiristivät jännitystä, on nykyisin pakko ottaa taka-askelia, mutta ne jatkavat olemassaoloaan. Ne omaavat vielä suuren voiman ja yrittävät vastahyökkäystä kaikkialla, missä suinkin voivat käyttää hyväkseen vastassa olevien voimien hajanaisuutta.

Kylmän sodan jättämä painolasti on vaarallisimpia ilmiöitä tämän päivän kansainvälisellä näyttämöllä. Se ilmenee ennen kaikkea epäluuloisuuden kylvämisessä, Neuvostoliiton ja muiden sosialististen maiden ulkopolitiikan mielivaltaisessa ja epärehellisessä tulkitsemisessa. Kylmän sodan painolasti ilmenee myös ennakkoluuloisessa suhtautumisessa Neuvostoliiton ulkopolitiikkaan ja toisinaan tietoisissa yrityksissä esittää sitä väärässä valossa länsimaiden yleiselle mielipiteelle.

Ei liene tarpeen käydä todistelemaan, että viime aikojen suotuisat muutokset ovat nojautuneet pyrkimykseen ymmärtää toisiaan ja löytää sellaisia ratkaisuja, jotka vastaisivat yhteisiä etuja eivätkä tuottaisi vahinkoa millekään keskustelupuolelle. Yritykset lietsoa jälleen epäluuloisuutta saattavat vain vaikeuttaa jännityksen laukaisemista sekä jarruttaa turvallisuuden ja yhteistyön edistystä.

"Luolapoliitikot" ja vanhentuneista kylmän sodan kaavoista kiinni pitävät militaristiset revanssikiihkoilijat tekevät parasta aikaa raivokkaita vastahyökkäyksiä kaikkiin suuntiin keksien uusia verukkeita ja paikkaillen vanhoja kuluneita väitteitä.

Kesällä 1973 pidettyjen neuvostoliittolais-amerikkalaisten huippuneuvottelujen ja niiden tulosten saaman laajan kansainvälisen hyväksymisen yhteydessä tuollaiset kierot sananselittäjät yrittävät jälleen herättää henkiin surullisenkuulua "supervalta"-teoriaa. Nyt sille pyritään antamaan aivan erikoinen sisältö. Levitellään keksintöjä, että olisi kysymys kaupanteosta muiden maiden etujen kustannuksella, että Neuvostoliitto ja Yhdysvallat aikoisivat muka kaksistaan, muiden maiden ja kansojen selän takana, ratkaista kaikki tärkeimmät kansainväliset ongelmat sekä jakaa maailman vaikutusvyöhykkeisiin omien etujensa mukaisesti. Tässä propagandassa ovat harvinaisen yksimielisinä mukana rauhan suoranaiset viholliset ja tietyt seikkailunhaluiset piirit, jotka hegemoniapyyteitään ajaen pyrkivät kärjistämään valtioiden keskinäisiä suhteita.

On tarpeetonta käydä todistelemaan, että tuonkaltainen spekulointi Neuvostoliiton ja Yhdysvaltojen välisistä suhteista vääristelee totuutta ja vaikeuttaa yhteisymmärryksen luomista maiden ja kansojen välille. Monien maiden poliitikkojen ja lehdistön valtaosa onkin sitä mieltä, että neuvostoliittolais-amerikkalaisissa suhteissa tapahtuneet myönteiset muutokset vaikuttavat suotuisalla tavalla yleistilanteeseen, parantavat kansainvälistä ilmapiiriä ja lujittavat rauhaa sekä kansainvälistä turvallisuutta. Samaa todistavat Neuvostoliiton muutkin käytännölliset askeleet kansainvälisellä alalla ja sen väsymätön huomio suhteittensa parantamiseen ja kehittämiseen kaikkien maiden kanssa. Itävaltalainen viikkojulkaisu Wochenpresse on tämän johdosta todennut, että neuvostojohtajien valtiovierailut osoittavat koko maailmalle Neuvostoliiton pitävän tärkeänä myös suhteita pieniin maihin eikä ainoastaan suurvaltioihin.

Amerikkalaisen näkökannan tästä asiasta on tuonut julki esim. entinen USA:n ulkoministeri W. Rogers, joka sanoi Helsingissä yleiseurooppalaisessa kokouksessa: "Myönnämme, että Euroopan turvallisuuden ja yhteistyön ongelmia ei tule eikä voidakaan panna järjestykseen pelkästään Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton toimesta, siksi molemmat maamme osallistuvatkin myönteisellä pohjalla tähän neuvotteluun."

Kylmän sodan painolasti panee kantajansa korjailemaan ja nostamaan jälleen pystyyn vanhaa variksenpelätintä, "neuvostovaaraa", jota länsimaiden tulisi kavahtaa. Niinpä eräs kylmän sodan ritari esitti Lontoon Timesin palstoilla varotuksen, että länsimaat eivät lankeaisi "vaaralliseen harhakuvitelmaan jännityksen laukeamisesta, joka panee ne alttiiksi neuvostoherruuden pystyttämiselle". Chicagon yliopiston professori Hans Morgenthau on sanonut Kansainvälisten ongelmien tutkimusinstituutissa Genevessä pitämässään esitelmässä, että Neuvostoliitto pyrkii "pystyttämään hegemoniansa koko Länsi-Eurooppaan". Kenen edut vaativat esittämään tällaisia haamunäytelmiä ja pelaamaan vanhoilla merkatuilla korteilla? On ainakin selvää, että se ei tapahdu kansojen edun mukaisesti eikä rauhan ja naapurisovun hyväksi.

Jokainen ennakkoluuloton ja asioita tunteva tarkkailija näkee selvästi, että juuri Neuvostoliiton ja muiden sosialististen maiden sitkeät ponnistelut ovat ratkaisevalla tavalla vaikuttaneet nykyisiin myönteisiin muutoksiin kansainvälisellä areenalla ja murtaneet kylmän sodan rintaman. Monenkeskiset konsultaatiot ja ETYK:n ensimmäinen vaihe Helsingissä ovat laskeneet perustaa lupaavalle tulevaisuudelle Euroopassa nimenomaan sen vuoksi, että näiden korkeatasoisten neuvottelujen osanottajat pitivät lähtökohtana yleisen turvallisuuden aikaansaamista ja kaikkien yhteistä etua.

HIEKALLE RAKENTUVIA LASKELMIA

On olemassa vielä eräs vakavasti otettava kylmän sodan jäänne, joka voi vaikuttaa kielteisesti nykyiseen tilanteeseen. Eräät länsimaiset ideologit ja propagandamiehet hautovat edelleen sellaisia turhia toiveita, että Neuvostoliittoa ja muita sosialistisia maita voitaisiin "painostaa". He yllyttävät toisiaan "panemaan hanttiin" Neuvostoliitolle ja sosialistisille mailleen milloin missäkin asiassa käyttäen tähän muunmuassa Euroopan turvakokousta. Jännityksen lieventämisen vastustajia kiehtoo erityisesti ETYK:n päiväjärjestyksen kolmas kohta. He sanovat myös, että Lännen päähyökkäys on järjestettävä juuri tässä kysymyksessä pakottamalla sosialistiset maat "hävittämään ideologiset raja-aidat" ja avaamaan vapaan pääsyn porvarillisen ideologian tunkeutumiselle.

Kylmän sodan kannattajat rakentavat laskelmansa tässäkin tapauksessa hiekalle. Historia tuntee jo monia yrityksiä, jolloin Neuvostoliiton kanssa on haluttu keskustella ja hoitaa asioita voimapolitiikan asemista. Muistettakoon vain sosialismin "pidättelyn" ja "takaisin työntämisen" ym. teoriat, joiden mukaisesti länsimaissa muokattiin vastaavaa taktiikkaa, strategiaa ja politiikkaa. Missä ovat nyt tuollaisten maltittomien strategien suunnitelmat? Kaikki yritykset keskustella Neuvostoliiton kanssa voimapolitiikan äänenpainoin ovat epäonnistuneet. Kansainvälisen ilmapiirin tervehtyminen pääsi alkamaan vasta sitten, kun Neuvostoliiton länsimaiset keskustelukumppanit kypsyivät tajuamaan, että on otettava huomioon todellinen voimatilanne kansainvälisellä kentällä ja rakennettava suhteet Neuvostoliittoon rauhanomaisen rinnakkainolon periaatteille.

Mitä tulee yhteistyöhön kulttuurin, kansanvalistuksen, kosketusten ja tiedonlevityksen alalla, niin voimaotteiden harrastajat jyskyttävät avointa ovea. Neuvostoliitto ja muut sosialistiset maat ovat tälläkin alalla tarmokkaassa toiminnassa ja kaikin tavoin tukevat sekä edistävät senkaltaista kanssakäymistä tehden tämän tietenkin politiikkansa tärkeimpiä periaatteita noudattaen. Mutta kaikki yritykset sosialistisiten maiden aatteelliseen aseistariisumiseen, jollaisia eräät porvarilliset poliitikot havittelevat, jäävät jälkeen historian kulusta.

Neuvostoliitto pitää yhteiskuntajärjestelmiltään erilaisten maiden rauhanomaista rinnakkainoloa ei ainoastaan entisen vastakkainolon kauden syrjäytymisenä vaan myös siirtymisenä laajaan yhteistoimintaan niiden kesken talouselämän, tieteen, tekniikan ja kulttuurin kaikilla aloilla. Näiden muutosten pohjana ovat maailmantilanteen pysyvät objektiiviset muutokset. Siksi voidaankin suurella varmuudella puhua niiden pysyvästä ja pitkäaikaisesta luonteesta.

Neuvostoliitto pyrkii siihen, että tähänastiset muutokset parempaan eivät jäisi viimeisiksi, vaan olisivat johdantona uudelle jaksolle kansainvälisissä suhteissa, valtioiden välisen pysyvän rauhan ja tasa-arvoisen yhteistyön aikakaudelle.

V. KELIN, historiatieteen lisensiaatti.

JAKUTIAN KAASUN KULKUREITIT

NEUVOSTOLIITON LASKETAAN OMISTAVANNOIN PUOLET MAAPALLOLTA LÖYDETYISTÄ MAAKAASUVAROISTA. LAAJAT GEOLOGISET ETSINNÄT MUUTTAVAT JATKUVASTI KUVAA NÄIDEN RIKKAUKSIEN MÄÄRÄSTÄ. V. 1937 NEUVOSTOLIITON MAAKAASUVARAT ARVIOITIIN 1,2 BILJOONAKSI KUUTIOMETRIKSI. SE ON VAIN 1/10 SIITÄ MÄÄRÄSTÄ, JOKA ON SEN JÄLKEEN LÖYDETTY JAKUTIASTA JA 1/25 SIITÄ, MITÄ ON LÖYDETTY LÄNSI-SIPERIASTA. JAKUTIAN MAAKAASUN KÄYTÖN JA SIIHEN PERUSTUVAN TEOLLISUUDEN KEHITTÄMISEN NÄKÖALOISTA ITÄ-SIPERIASSA KERTOO JAKUTIAN AUTONOMISEN NEUVOSTOTASAVALLAN HALLITUKSEN EDUSTAJANA VENÄJÄN LIITTOTASAVALLAN MINISTERINEUVOSTOSSA TOIMIVA INNOKENTI IGNATJEV.

Pohjolassa kunnioitetaan poromiehiä uskollisuudesta isiensä ammatille, autonkuljettajia sisusta ja kestävyydestä sekä kullan ja timanttien huuhtojia työteliäisyydestä. On vielä eräs ammatti, jolle nostavat hattua kaikki. Se on geologin ammatti.

Tämänpäiväinen Jakutia on geologien luvattu maa. Tuntuu kuin siellä ei olisi neliömetriäkään nurkkaa, joka ei olisi täynnä aarteita. On toteutumassa akateemikkojen Obrutševin ja Bardinin olettamus, että Jakutiasta tulee Itä-Siperian kaivannais-, voima- ja metalliteollisuuden keskus.

Maakaasun ja -öljyn etsiskelyt aloitettiin Jakutiassa v. 1932. Siitä huolimatta tasavallan alue on ollut eräs heikoimmin tutkittuja. Viime aikoina suoritettujen etsintöjen pohjalla voidaan olettaa sikäläisten luonnonkaasuvarojen vetävän vertoja Länsi-Siperian esiintymille, joiden seutuvilla ovat nykyisin käynnissä mittavimmat öljyn ja kaasun etsiskelyt. Näitä olettamuksia tukevat ikiroudan alta löydetyt laajat ja monikerroksiset öljy- ja kaasuesiintymät.

Ensimmäinen kuutiometri Jakutian kaasua saatiin Lena-joen vasemmanpuoleisen haarajoen Viljuin alajuoksulta v. 1956. Aldanin kullan, Tšulmanin, Kolyman ja Lenan kivihiilen, Batagain ja Janyn tinan sekä Etelä-Jakutian rautamalmiesiintymien lisäksi saatiin käytettäväksi pohjoisen pallonpuoliskon kylmimmälle seudulle niin tuiki tarpeellinen lämmönlähde. Ust-Viljuin esiintymän löydöstä alkoi kokonaan uusi vaihe. Sittemmin löydettiin Sobo-Hain, Badaranin, Nedžilin, Keski-Viljuin ja Mastahin esiintymät. Kahden viime vuoden kuluessa geologit ovat löytäneet suuria kaasuvaroja Jakutian timanttiteollisuuden keskustan Mirnyin läheisyydestä. Lupaavaa aluetta tässä mielessä ovat myös Itä-Jakutiassa virtaavien jokien Indigirkan, Alazejan ja Kolyman laaksot.

Jakutiaa voidaan täydellä syyllä sanoa tänään Kaukoidän kaasuteollisuuden suurimmaksi raaka-ainevarastoksi, joka pystyy huoltamaan kaasulla kaikki Itä-Siperian ja Kaukoidän alueet. Tähän asti löydetyt esiintymät on arveltu 13 biljoonaksi kuutiometriksi.

Ust-Viljuin esiintymältä on rakennettu 400 kilometrin pituinen kaasujohto Promyišlennyi—Jakutsk—Bestjah. Se oli kylmässä ilmanalassa ja ikiroudan maastossa erittäin vaikeissa olosuhteissa tapahtunut kokeellinen rakennustyö, joka suoritettiin viidessä vuodessa. Kertynyt kokemus auttoi suoriutumaan nopeasti, runsaassa vuodessa, seuraavasta urakasta, 200 km pituisen maakaasujohdon rakentamisesta Mastahin esiintymältä, joka tämän vuoden alussa kytkettiin edelliseen johtoon. Nyt on suunnitteilla ison valtajohdon rakentaminen Tyynen meren rannikolle. Se antaa uuden sysäyksen teollisuuden ja maatalouden kehitykselle ja turvaa tuon alueen täydellisesti huokealla polttoaineella ja sähkövoimalla.

Pohjoisen tasavaltamme maakaasuteollisuuden kehityksen näköalat riippuvat itse Jakutian sekä naapurialueiden tarpeiden samoin kuin vientitarpeiden tyydyttämisestä. Tiedetäänhän, että Jakutian kaasua kohtaan osoitetaan suurta mielenkiintoa esim. Japanin ja Yhdysvaltojen kaupallisten piirien taholla. Se tarjoaa todellakin huomattavia mahdollisuuksia keskinäisesti edulliselle yhteistyölle Neuvostoliiton sekä USA:n, Japanin ja muiden asiasta kiinnostuneiden maiden kesken.

Tällaisia ovat suunnitelmamme vuoteen 1980 mennessä. Niiden lopullinen toteutuminen tapahtuu seuraavalla 5-vuotiskaudella, mutta voidaan varmuudella sanoa, että jo kulumassa olevalla 5-vuotiskaudella lasketaan perusta uuden suuren maakaasualueen kehittämiselle.

Y l ä k u v a: Jakutia, geologien luvattu maa. O i k e a l l a: Itä-Siperian äärettömillä alueilla otetaan käyttöön uusia esiintymiä.

Kuvat V. REZNIKOV.

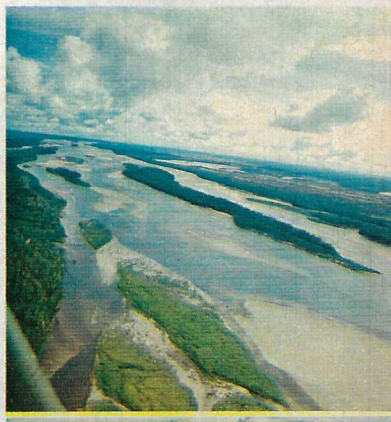

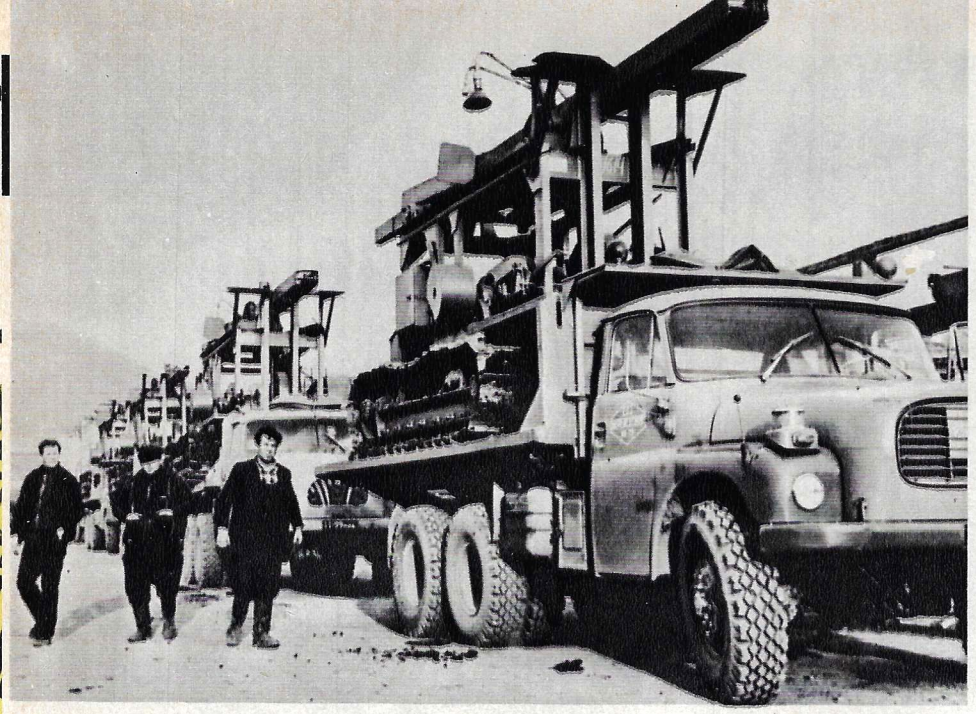

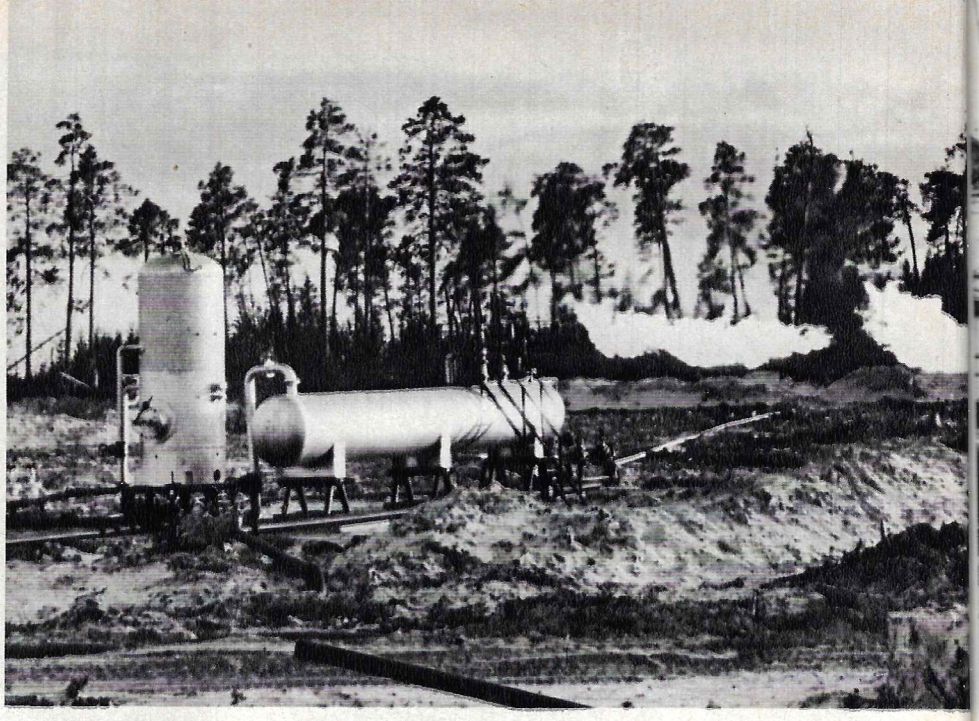

Jotta käsittäisi, millainen on Jakutia, täytyy ennen muuta selvittää, mikä ero on siellä jo suoritetun ja siellä vielä suoritettavan välillä. Niiltä ajoilta, jolloin Indigirkan rannoilla asustivat mammutit (jäätyäkseen myöhemmin sen rantaliejuun), suuri osa tätä valtavaa aluetta on ollut koskematonta erämaata. Yläkuvissa jo tutkittujen kaasulähteiden ympärille nousseita keitaita. Alla kuva maakaasujohdon rakentamisesta Lena- ja Viljui-jokien seutuvilla. Täällä syöksyi aikoinaan ilmoille Siperian ensimmäinen maaöljysuihku.

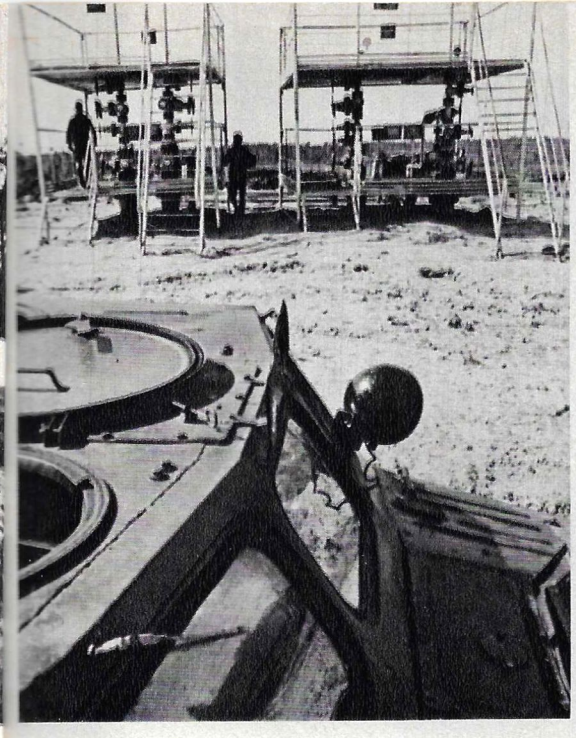

Viisivuotissuunnitelman mukaan Jakutiassa suoritetaan 310 000 metriä syväporauksia. Edessä on siis uusia löytöjä. Geologit eivät ole vielä sanoneet viimeistä sanaansa.

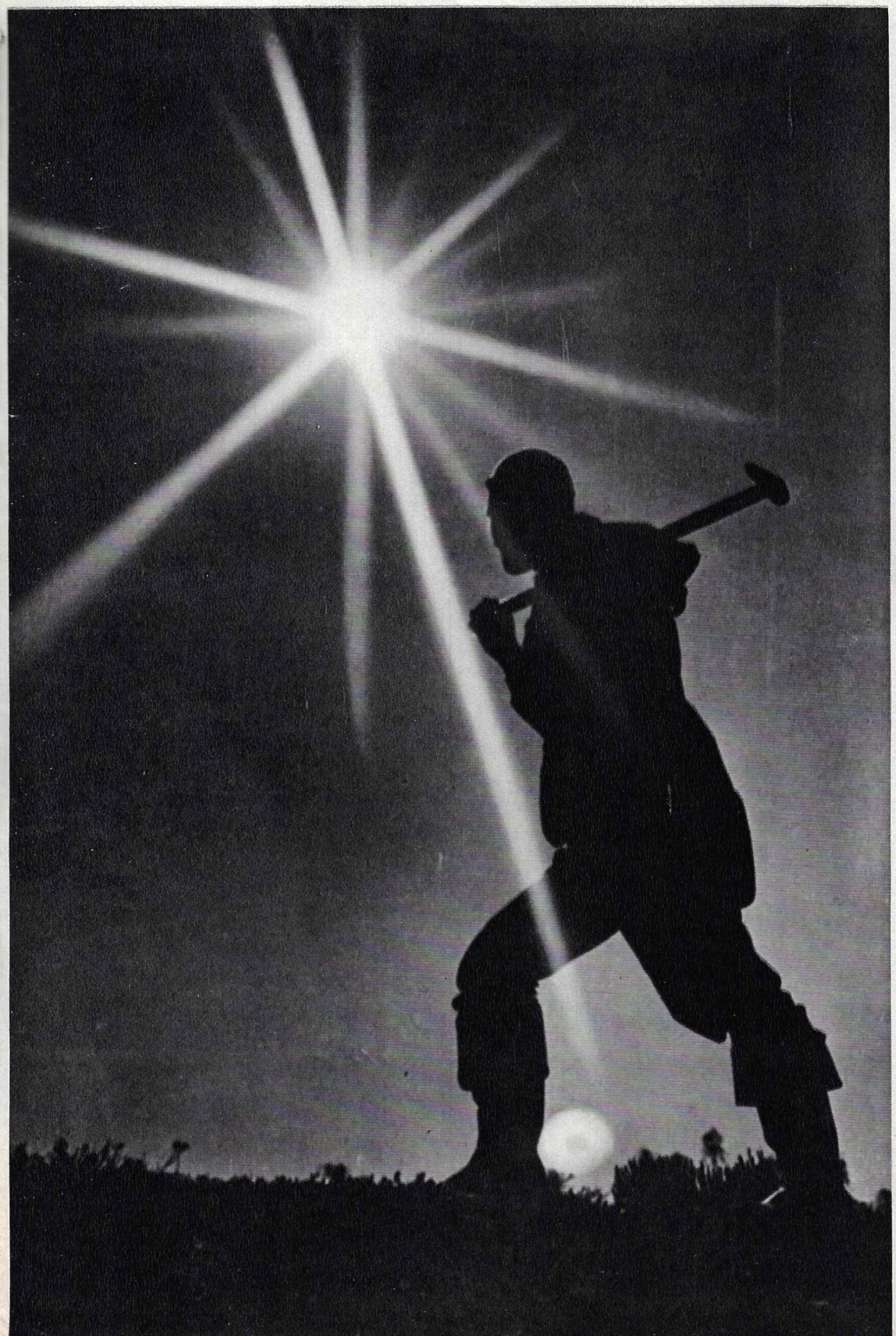

Pieni taulukokoelma

Jo useiden vuosien ajan olemme julkaisseet sivuillamme painojäljennöksiä maassamme asuvien kansojen taiteilijoiden eri aikoina maalaamista tauluista. Toisinaan olemme lähteneet pyrkimyksestä ryhmittää niitä aiheittain, toisinaan taas olemme tahtoneet esitellä lukijalle jonkin laajasti tunnetun taiteilijan. Eräissä tapauksissa olemme selostaneet taidetieteilijöittemme tekemiä sensaatiomaisia löytöjä.

Noudattaen monien lukijoiden toivomuksia toimituksemme aikoo ensi vuonna tutustuttaa teitä museoittemme ja kansallisten gallerioittemme kokoelmiin, joihin neuvostoihmisillä on mahdollisuus perehtyä käymällä näissä kulttuurilaitoksissa.

On kuitenkin sanottava, että Neuvostoliiton asukkaatkaan eivät voi aina nauttia näistä kulttuuriaarteista. Kuvitelkaa henkilöä, joka päättää käyttää lomansa tutustuakseen vanhaan venäläiseen maalaustaiteeseen. Ensi tilassa hän luonnollisesti menee silloin Moskovassa sijaitsevaan Tretjakovin galleriaan, jonne on kerätty kuulujen venäläisten sekä neuvostoliittolaisten taiteilijoiden töitä. Jos hän on jo enemmän perillä taiteesta, tämäkään kokoelma ei häntä enää tyydytä. Ja hän suuntaa kulkunsa Leningradiin tutkiakseen Venäläisen museon 150 salia. Entä jos häntä kiinnostaa muinoisen Armenian taide, Azerbaidžanin kuulut miniatyyrit, Mordvan tai Karjalan maisemat? Valikoima on niin suuri, että innokkainkin taiteenystävä ja pitkälomaisinkin matkailija joutuu ymmälle ja aikapulaan. Tämä pätee vielä suuremmalla syyllä henkilöihin, jotka asuvat muissa maissa ja vain silloin tällöin pistäytyvät maassamme.

Ottaen huomioon molempien ryhmien toiveet toimituksemme on päättänyt julkaista ensi vuoden kuluessa sarjan aineistoa, joka antaa käsitystä Neuvostoliiton kansallisgalleriain rikkauksista.

Muutama sana museoista. Vuoden 1971 tietojen mukaan Neuvostoliitossa on 1 173 museoa, joista 170 taidemuseoita. Monissa kotiseutumuseoissa, muistomuseoissa ja historiallisissa museoissa on saleja, joissa on esillä taidetta.

Valintamahdollisuus on suuri.

"Neuvostoliiton" toimitus on pyytänyt päteviä asiantuntijoita laatimaan suositelman teoksista, jotka tulisi ensi tilassa esitellä lukijoille. Toivomme voivamme antaa teille pienen kokoelman neuvostoliittolaista taidetta.

Opastamme teidät maailmankuulujen museoiden aarreaittoihin ja kaukaisille seuduille perustettuihin uusiin kokoelmiin. Ja lupaamme kaikille taiteen ystäville todellisen ilon hetkiä.

"Kuvataiteen tuotteet elähdyttävät ihmistä muuallakin kuin museoiden kokoelmissa. Kuinka arvokas onkaan äänetön keskustelu oman itsensä kanssa silloin, kun maalaukset ja veistokset alkavat elää sydämessä", kirjoitti kuulu kuvanveistäjä, SNTL:n kansantaiteilija Sergei Konenkov.

Tällaisia suunnitelmia toimituksella on siis ensi vuodelle. Suunnitelmilla on vielä se hyvä puoli, että niitä voidaan parannella. Toisin sanoen, pyydämme arvoisia lukijoitamme lähettämään uusia ehdotuksia, toivomuksia ja lisäyksiä.

TOIMITUS.

Luontoa puhuttelemassa

K. Somov. "Nainen sinisessä". 1897—1900.

K. Petrov-Vodkin. "Aamuinen asetelma". 1918.

V. Jakovlev. "Kaloja". 1933.

"Hän oli suuri mestari, joka tavattomasta lahjakkuudestaan huolimatta piti välttämättömänä tehdä paljon työtä jokaisen maalauksensa saattamiseksi teknisen täydellisyyden asteelle ja sisäisten elämystensä tulkitsemiseksi mahdollisimman ilmeikkäässä muodossa", näin luonnehti Konstantin Somovia tunnettu taidearvostelija A. Ostroumova-Lebedeva.

Konstantin Somov kulki taiteessaan suuren ja vaativan taipaleen. Hänen luomistyönsä alku ajoittui vuosisatojen vaihteeseen. Hän syntyi tunnetussa pietarilaisessa sivistyneistöperheessä. Isä oli Eremitaašin vanhempi intendentti, maailman taiteen suuri tuntija, joka harjoitti itsekin maalausta ja grafiikkaa. Äiti oli etevä muusikko, joka opetti pojalleen lapsesta pitäen musiikkia. Tälle jo pienestä tuttu Eremitaašin taidekokoelma ja vakava musiikkikoulutus vaikuttivat voimakkaasti nuoreen taiteilijaan. Ne sanelivat hänen hienostuneen makunsa ja taiteellisen vaateliaisuutensa. Konstantin Somov eli 70 vuotta (1869—1939) ja jätti jälkeensä suuren taiteellisen perinnön, pääasiallisesti muotokuvia ja maisemia. Tällä sivulla julkaisemme jäljennöksen hänen taulustaan "Nainen sinisessä", joka on varmaan jäänyt jokaisen Tretjakovin galleriassa käyneen mieleen.

Emme suinkaan sattumalta sijoittaneet tälle aukealle muotokuvaa, so. "elävää luontoa", ja asetelmia, so. "kuollutta luontoa" (nature morte). Ensimmäinen niistä on tunnetun mestarin Konstantin Petrov-Vodkinin käsialaa. Lainaamme seuraavassa hänen sanojaan asetelmamaalauksesta: "Nature morte on taiteilijan herkkää keskustelua luonnon kanssa. Aihe ja psykologisuus eivät rajoita siinä esineen tilavuudellista määrittelyä. Millainen tuo esine on, missä se on ja missä olen minä, esineen havaitsija, siinä nature morten perusvaatimus. Siitä se suuri tiedostamisen ilo, jonka asetelman katselija kokee."

Toinen samaa taidelajia edustava maalaus on Vasili Jakovlevin työtä.

Uskomme näiden kolmen maalauksen, jotka ilahduttavat Neuvostoliiton kansallisgalleriain yleisöä (molemmat asetelmat ovat Leningradin Venäläisessä museossa) miellyttävän myös lukijoitamme ja samalla vahvistavan ajatusta, että raja "elävän luonnon" ja "kuolleen luonnon" välillä on suurelle taiteilijalle varsin suhteellinen käsite. Kummassakin tapauksessa voidaan saavuttaa voimakas tunnevaikutus.

Tapaaminen 50 vuoden kuluttua

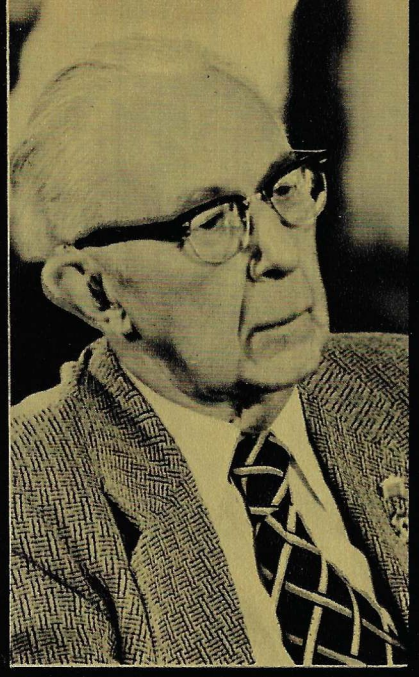

Burle Bramhall Moskovassa (1973).

Tämä kuva on otettu yli 50 vuotta sitten. Kolmas vasemmalta Burle Bramhall.

Entisten lastenkotilaisten parissa Leningradissa.

Lasten sanatoriossa Karjalan kannaksella.

Neuvostoliitossa on maan Punaisen Ristin kutsumana vieraillut Mr. Burle Bramhall. Toimiessaan aikoinaan Amerikan Punaisen Ristin virkailijana hän osallistui vv. 1919—1920 Pietarin lasten auttamiseen.

Kesällä 1918 suuri ryhmä pietarilaisia lapsia vietiin Uralille. Kansalaissodan aikana lapset joutuivat siellä hädänalaiseen asemaan valkokaartilaisten valtaamalla alueella. Lapset olivat sirottuneet eri orpokoteihin ja näkivät nälkää sekä olivat vailla lääkärinhoitoa.

Tuona vaikeana aikana Amerikan Punaisen Ristin edustajat kokosivat noin 800 lasta ja ottivat heidät holhottavakseen. Amerikan Punainen Risti evakuoi lapset sotatoimien alueelta Omskiin ja Tomskiin sekä edelleen Vladivostokiin. Siperian halki kulkeva rautatie oli siihen aikaan poikki, joten lapsilla ei ollut mahdollisuutta päästä sitä tietä takaisin Pietariin. Amerikan Punainen Risti rahtasi japanilaisen kauppa-aluksen "Jomi-marun", ja kesällä 1920 alkoi lasten pitkä matka San Franciscon, Panaman kanavan ja New Yorkin kautta kotimaahan...

Kuten entiset lastenkotilaiset kertovat, Amerikan Punaisen Ristin edustajat ja henkilökohtaisesti B. Bramhall pitivät koko matkan ajan lapsista hyvää huolta. Heidät vaatetettiin, he saivat normaalisti ravintoa ja lääkärinhoitoa, heillä oli jopa oma koulunsa. Tehtiin paljon muutakin heidän olojensa parantamiseksi sekä hyödyllisen askartelun järjestämiseksi, jotta erossaolo omaisista ei olisi ollut niin raskasta. Niinpä San Franciscoon ja New Yorkiin pysähtymisen aikana lapsille järjestettiin retkiä ja konserttitilaisuuksia, joiden aikana he virkistyivät ja tutustuivat amerikkalaisten ikäkumppaniensa elämään.

Syyskuussa 1920 "Jomi-maru" lähti New Yorkista Suomeen. Neuvostolaisten viranomaisten kanssa tehtyä sopimusta vastaavasti Amerikan Punaisen Ristin edustajat palauttivat lapset Suomen kautta Pietariin. Herra B. Bramhall osallistui tähän kaikkeen toimeliaasti. Hän toi lastenkotilaisryhmiä rajalle asti.

Puolen vuosisadan kuluttua, v. 1972 B. Bramhall kävi Neuvostoliitossa turistina. Hän pyysi silloin Leningradin neuvoston toimeenpanevaa komiteaa auttamaan häntä löytämään entisiä lastenkotilaisia voidakseen tavata heitä.

Löytyi vain osa. Eräät olivat kaatuneet toisen maailmansodan vuosina rintamalla tai Leningradin saarrossa. Monet olivat matkustaneet eri puolille maata, tytöt olivan naimisiin mennessään muuttaneet nimensä. Onnistuttiin kuitenkin löytämään kymmeniä.

Tänä vuonna Burle Bramhall kävi jälleen Neuvostoliitossa. Leningradin Ystävyystalolla hän tapasi Punaisen ristin aktiiveja ja entisiä lastenkotilaisia. Samanlainen tilaisuus pidettiin Moskovan Ystävyystalolla, missä Burle Bramhall vietti 80-vuotispäiväänsä entisten kasvattiensa ja kansalaispiirien edustajien seurassa.

Antaen suuren tunnustuksen Burle Bramhallin humanitääriselle työlle Neuvostoliiton Punaisen ristin toimeenpaneva komitea palkitsi hänet liiton korkeimmalla ansiomerkillä.

Kuvat N. BOBROV, J. KAMENEV.

KALLE KATAJA JA HÄNEN TYTTÄRENSÄ MAIJA NEUVOSTOLIITOSSA

10. KÄYNTI LENINGRADISSA (JATKOA)

(Kalle Katajaa ja hänen tytärtään Maijaa opastaa isän leningradilainen ystävä)

1. YSTÄVÄ: Tämä on Pietari-Paavalin linna, kaupungin ensimmäinen rakennus, joka pantiin alulle vuonna 1703. Rakentaminen tapahtui Pietari Suuren laatiman suunnitelman mukaan.	Это Петропавловская крепость — первая постройка города, начатая в 1703 году. Строительство велось по плану, составленному Петром Великим.	Eto Petropávlovskaja krepostj — pervaja pastróika góroda, nátšataja v-tyišjatša-semsót-tretjem gadú. Straítelstvo velósj pa-plánu, sastávlennamu Petróm Velíkim.
2. MAIJA: Kas miten korkea torni tuossa kirkossa!	Какой высокий шпиль у этой церкви!	Kakói vysókii špilj u étoi tserkvi!
3. YSTÄVÄ: Se on Pietari-Paavalin kirkko. Sen korkeus on 122 metriä.	Это Петропавловский собор. Его высота — 122 метра.	Eto Petropávlovskii sabór. Jevó vysatá sto-dvadtsat-dva metra.
4. ISÄ: Entä missä on Pietari Suuren mökki?	А где домик Петра Великого?	A gdje dómik Petrá Velíkavo?
5. YSTÄVÄ: Se sijaitsee Petrovskajan rantakadulla. Se on pieni hirsirakennus. Säilyttämistä varten se on nyt pantu erikoiseen kuoreen — isoikkunaisen tiilirakennuksen sisään.	Он расположен на Петровской набережной. Это маленькая бревенчатая постройка. Для сохранности она теперь заключена в специальный футляр — кирпичное здание с большими окнами.	On raspalóžen na Petróvskoi náberežnoi. Eto málenkaja brevéntšataja pastróika. Dlja sahránnosti aná teperj zakljutšená v-spetsiálnyi futljár — kirpíšnoje zdánije sbalšími óknami.
6. MAIJA: Mikä on tämän aukion nimi?	Как называется эта площадь?	Kak nazyvájetsja eta plóštšadj?
7. YSTÄVÄ: Dekabristien aukio. Vuoden 1825 joulukuun 14. päivänä täällä tapahtui aatelisvallankumouksellist e n kapina tsaristista itsevaltiutta vastaan.	Площадь декабристов. 14 декабря 1825 года здесь произошло восстание революционеров-дворян против царского самодержавия.	Plóstsadj dekabrístov. Tšetýrnadtsatavo dekabrjá tyisjatša - vosemsót - dvadtsatpjátavo góda zdjesj praižašló vasstánije revoljutsionérov-dvarján prótiv tsárskavo samoderžávija.
8. ISÄ: Ja onko tuo Pietari Suuren patsas?	А это памятник Петру Великому?	A eto pámjatnik Petrú Velíkamu?
9. YSTÄVÄ: Kyllä. Se lieneekin Leningradin tunnetuin muistomerkki. Aleksander Puškin omisti sille runoelman "Vaskiratsastaja".	Да, это, пожалуй, самый известный памятник Ленинграда. Ему посвятил поэму «Медный всадник» Александр Пушкин.	Da. Eto, pážálui, sámyi izvéstnyi pámjatnik Leningráda. Jemú pasvjatíl paému «Mednyi vsádnik» Aleksándr Puškin.
10. MAIJA: Minä ehdottomasti luen sen runoelman.	Я обязательно прочитаю эту поэму.	Ja abjazáteljno pratšitáju etu paému.
11. YSTÄVÄ: Nyt ajetaan Kesäpuistoon.	Теперь поехали в Летний сад.	Tepérj pajéhali v-Letnii sad.
12. MAIJA: Mistä se on kuulu?	Чем он известен?	Tšem on izvésten?
13. YSTÄVÄ: Se on Leningradin vanhin ja kaunein puisto.	Это самый старинный и живописный парк Ленинграда.	Eto sámyi staríinnyi i živopisnyi park Leningráda.
14. ISÄ: Kuinka kaunis aita!	Какая красивая решетка!	Kakája krasívaja rešótka!
15. YSTÄVÄ: Kesäpuiston aita kaunistaa suuresti Nevan rantakatua. Ja tuossa on etevän venäläisen satusepon Krylovin muistomerkki.	Решетка Летнего сада очень украшает набережную Невы. А вот памятник выдающемуся русскому баснописцу Крылову.	Rešótka Létnevo sáda otsenj ukrašájet náberežnuju Nevy. A vot pámjatnik vydajúštšemusja russkomu basnopístsu Krylóvu.
16. ISÄ: Ja tämäkö on Nevskin prospekti?	А это Невский проспект?	A eto Nevskii praspékt?
17. YSTÄVÄ: Sen pituus on 4,5 kilometriä. Täällä sijaitsee paljon mielenkiintoisia rakennuksia ja muistomerkkejä.	Его протяженность 4,5 километра. Здесь расположено много интересных зданий и памятников.	Jevó pratažónnostj tšetyiress-palavínoi kilométra. Zdiesj raspalóženo mnógo interésnyih zdanii i pámjatnikov.
18. MAIJA: Mikä on tuo rakennus, jossa on pylväikkö?	Что это за здание с колоннадой?	Štšo eto-za-zdánije s-kalannádoi?
19. YSTÄVÄ: Se on Kazanin tuomiokirkko. Sinne on haudattu kuuluisa venäläinen sotapäällikko Mihail Kutuzov.	Это Казанский собор. Здесь похоронен знаменитый русский полководец Михаил Кутузов.	Eto Kazánskii sabór. Zdjesj paharónen znamenity russkii palkavódets Mihaíl Kutúzov.
20. MAIJA: Kuinka paljon mielenkiintoista olemme saaneet tietää kahden päivän aikana!	Как много интересного мы узнали за два дня.	Kak mnógo interésnava myi uználi zá-dva-dnjá!
21. ISÄ: Suuri kiitos oppaallemme!	Большое спасибо нашему гиду!	Balšóje spasíbo nášemu gídu!

SEKALAISTA

ONKO BERINGIN KANNAS OLLUT OLEMASSA?

Habarovskissa on pidetty tiedemiesten neuvottelupäivät, joilla 150 Neuvostoliiton, Yhdysvaltojen, Kanadan, Suomen, Unkarin ja DDR:n geologia, muinaistutkijaa, eläin-, kasvi- ja kansatieteilijää vaihtoi ajatuksia Aasian ja Amerikan välisen "sillan" olemassaolosta ja 14 000 vuotta sitten tapahtuneesta katoamisesta. Tätä ajankohtaa pidetään viimeisenä, jolloin nykyisen Beringin salmen poikki kulkenut, useita kertoja kadonnut ja sitten jälleen ilmestynyt kannas, "Beringia", oli viimeisen kerran olemassa. Kannas edisti eläinten ja kasvien vaellusta. Arvellaan, että sitä myöten olisivat suurten riistaeläinten perässä siirtyneet Aasiasta Amerikkaan ensimmäiset ihmiset. Beringin kannaksen ongelma kiinnostaa suuresti Pohjois-Aasian ja Pohjois-Amerikan laajojen alueiden kasviston ja eläimistön tutkijoita.

KUKKIA POIMITAAN YÖLLÄ

Kauneimmat tuoksunsa kasvit lahjoittavat varhain aamulla. Aromikasvien poimijat noudattavat työssään tätä luonnon sanelemaa päiväjärjestystä. Niinpä jasmiinin kukkiessa gruusialaiset kukkienviljelijät menevät työhön yöllä kello kahdelta. Etelän kesäyöt ovat säkkipimeitä, siksi viljelmiä valaistaan tällöin valonheittimillä. Yöllä taitettu kukka sisältää eniten haihtuvia öljyjä, koska öinen vilpoisuus estää haihtumisen. Tadžikian tasavallassa oleva erikoistila kasvattaa Geranium-lajin eteeristä öljykasvia, jonka taimet kerätään ja istutetaan illalla auringon laskiessa. Sellaiset kukat antavat aikanaan 10—12 % suuremman tuloksen kuin päivällä kerätyt istukkaat. Sensijaan salvian ja syreenin kukat on leikattava aamulla.

LEPPÄKERTTUJEN PÄÄLLEKARKAUS

Näitä sympaattisia koppakuoriaisia oli viime kesänä tavattomia määriä Volgogradin ja Kievin alueilla. Leppäkerttuparvet lentelivät ilmassa ja punaisina läikkinä värjäsivät katuja sekä täyttivät puiden ja marjapensaiden lehdet. Leppäkerttujen noin laaja sikiäminen selittyy niille suotuisilla elinehdoilla, Volgan alajuoksulla ja Ukrainassa vallinneella harvinaisen kostealla kesällä sekä lehtikirvan runsaudella. Kirva on leppäkerttujen perusravinto. Syömällä näitä tuholaisia pelloilla ja puutarhoissa leppäkertut tuottavat suurta hyötyä ihmiselle.

KENGÄN VARAOSIA

Kenkiä voidaan koota valmiista standardiosista kuin autoja liukuvalustalla. Latvialainen keksijä A. Šandurov on ehdottanut tällaisen menetelmän. Sen mukaisesti kootut naistenkengät ovat lujia, ja mikä tärkeintä, työteho lisääntyy 3—4-kertaisesti. Etuna on myös, että niiden korjauksessa voidaan käyttää varaosia.

KESKIAIKAINEN APTEEKKI

Uzbekistanissa on saatu selville suuren itämaisen tiedemiehen Muhammed Birunin rohdoskokoelma. Se koostuu 150:stä hänen reseptiensä mukaan valmistetusta lääkkeestä. Rohdot ovat olleet yhdessä Birunin lääketieteellisten teosten kanssa näytteillä lääketieteen historian museossa Hivan kaupungissa. Museon perustaja, lääket. tohtori A. Abdullajev kokosi 10 vuotta sitten vanhoja käsikirjoituksia ynnä muuta aineistoa laatiakseen Amu-Darjan alajuoksun ja Keski Aasian muiden alueiden lääketieteen historian. Hiljattain hän löysi eräästä kylästä XII—XIII vuosisatojen lääketiteellisen hakuteoksen, Ismail Džurdanin "Horezmin aarteen" viimeisen käsinkirjoitetun osan. Harrastustoiminnan pohjalla syntynyt museo on siirtynyt valtion omistukseen. Se on sijoitettu erään entistetyn palatsin suojiin.

SEKALAISTA

Pohjois-Tienšanin vuoristovirroille on rakennettu radiovahtijärjestelmä. Näiden radiovahtien tarkoituksena on varoittaa lieju- ja kivivirtojen syntymisestä. Yläjuoksulle asennetut automaatit lähettävät veden noustessa tahi lieju- ja kivivirtojen ilmaantuessa radioitse merkkejä vesi- ja ilmatieteelliselle laitokselle. Siten väestöä voidaan varoittaa hyvissä ajoin.

Zdorovje (Terveys) -alus tunnetaan hyvin Irtyš- ja Ob-joilla Siperiassa. Purjehtiva poliklinikka on jo neljättä vuotta kierrellyt kaikkein etäisimmissä laitureissa. Laivassa on erikoislääkäreiden vastaanottohuoneet ja nykyaikainen hoitovälineistö.

Aavikot käsittävät viidenneksen maapallon maa-alasta, ja niiden alue laajenee sitä mukaa kuin ilmaston yleinen lämpeneminen kehittyy. Tämä ilmiö on pysäytettävä kaikkien maiden yhteisin ponnistuksin, sanoo akateemikko M. Petrov kirjassaan "Maapallon aavikot". Aavikoiden asuttaminen antaisi työtä, kodin ja ravintoa miljardille ihmiselle. Tekijä viittaa Neuvostoliiton kokemukseen. Täällä on onnistuttu palauttamaan hyödylliseen käyttöön yli 2 miljoonaa hehtaaria entisiä autiomaita.

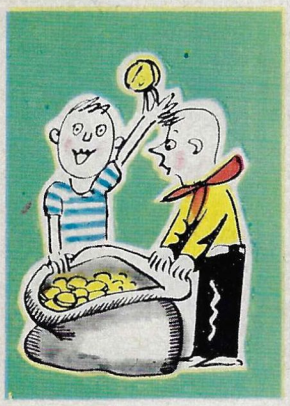

Valkovenäläiset koululaiset S. Drozdov ja M. Baranov ovat löytäneet suurimman raha-aarteen mitä koskaan on tavattu Neuvostoliiton alueelta. Se sijaitsi Kazjanka-kylän lähistöllä Polotskin maakunta-alueella. Aarteessa oli 8 000 hopearahaa, joissa oli arabiankielinen kirjoitus. Rahat on lyöty 700—800-luvulla Bagdadissa, Samarkandissa, Buharassa ja Mervessä.

Vysokaja-vuori Uralilla on tunnettu rautamalmirikkauksistaan. Sieltä on louhittu malmia jo kaksi ja puoli vuosisataa. Toisinaan vuoren uumenissa tavataan erinomaisia malakiitti-juonia. Uudesta juonesta on hiljattain louhittu 600 kiloa tätä kivennäistä. Juoni menee alaspäin kierteinä. Seuraavan kerran kaivosmiehet kohtaavat sen kahden vuoden kuluttua kun he ovat louhineet päältä malmikerroksen.

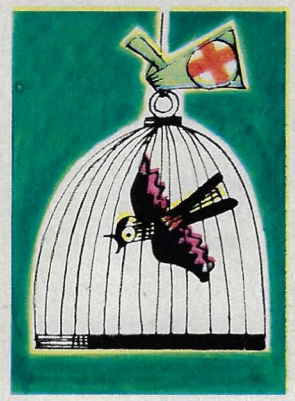

Hmelnitskin alueen lastensairaalan kirurgisen osaston yhteyteen on perustettu epätavallinen "hoitola". Isossa huoneessa on toistasataa erilaista lintua. Ylilääkäri A. Prisjuda katsoo, että pikku potilaiden seurustelu lintujen kanssa edistää heidän mielialansa paranemista ja suorittaa siten tärkeää hoitotehtävää.

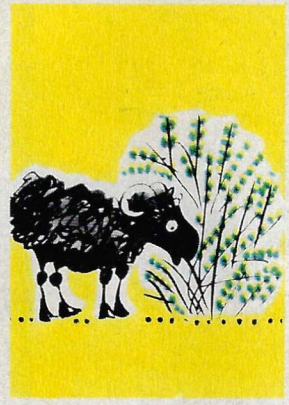

Uzbekistanin aavikko- ja puoliaavikkomaiden laidunten suojakaistoille on istutettu noin 200 000 hehtaaria mustaa saksaulia. Vuosisatoja autioina olleille maille on noussut saksaulimetsiä. Ne ovat rikastuttaneet köyhtyneiden laidunten rehunkasvua, suojanneet niitä kulutukselta ja lisänneet maanparannuksen mahdollisuuksia.

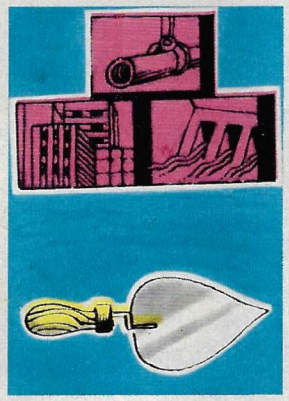

Jakutiassa on pidetty 14:n Euroopan, Aasian ja Amerikan maan tiedemiesten kansainvälinen roudantutkimuskonferenssi. Ulkomaiset asiantuntijat perehtyivät kaupunkien, kaasujohtojen ja patojen rakentamiseen ikiroudan alueilla sekä Jakutskissa toimivaan roudantutkimuslaitokseen.

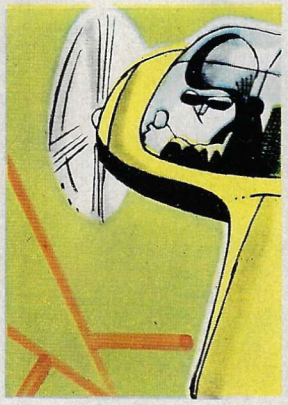

Keskiaikaisen Sauranin kaupungin (Kazahstan) seutuvilta on löydetty vanhoja kastelukanavia. Löytö osoittaa, että kazakhilaisten muinaisilla esivanhemmilla on ollut kehittynyt kulttuuri. Löytö herättää kiinnostusta myös Syr-darjan laaksoon suunniteltujen uusien maanviljelykeitaiden perustamisen yhteydessä.

Primorjen aluepiirissä on toimeenpantu tiikereiden inventointi: niitä on todettu olevan 110—120 yksilöä. Mainittakoon, että 40-luvulla tiikereitä oli siellä vain 30—40. Sittemmin tämä sukupuuttoon kuoleva eläin julistettiin harvinaiseksi ja otettiin lain suojelukseen.

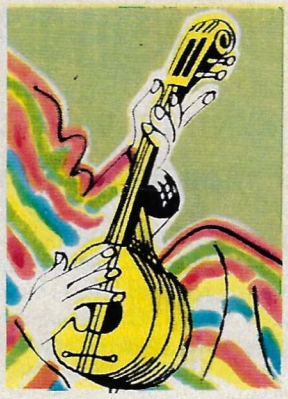

80-vuotias karakalpakkilainen soitinmestari S. Žarimbetov on tehnyt itsensä kuuluisaksi valmistamalla dutar-nimisiä kansallissoittimia. Hän lahjoitti hiljattain 3000:nnen dutarinsa maanmiehelleen, kansanlaulaja H. Berdinbetoville. Saman mestarin dutarit tunnetaan myös Turkmeniassa ja Kazahstanissa. Hänen taitonsa ovat perineet hänen neljä poikaansa. Kukin heistä pystyy valmistamaan dutarin itsenäisesti ja soittamaan sillä hyvin.

Ivan Frankon sairaalan leikkausosastolle tuotiin hiljan leijona. Kesytetty leijona Tima oli Moskovan sirkuksen esityksen aikana saanut vamman ja tarvitsi kiireellisesti kirurgista apua. Kirurgi I. Kotskovitš ja nukutuslääkäri A. Juspin suorittivat onnistuneen leikkauksen käyttäen eetteri- ja happinarkoosia.

Karjalan järvillä on suoritettu kokeellista kalastusta autoilla. ZIL-150-mallisesta kuorma-autosta tehdyllä maastovaunulla on kaikki järvikalastusaluksen avut. Tämä on tärkeää Karjalan oloissa, missä on yli 40 000 1—100 hehtaarin kokoista järveä. Monet niistä sijaitsevat kaukana kalastuskeskuksista, ja niissä on runsaasti lahnaa, ahventa, särkeä, kuhaa ja haukia.

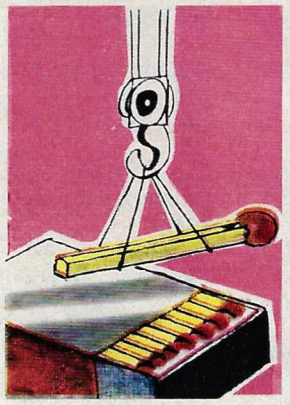

Leningradin asukas G. Tankajan harrastaa vapaa-aikanaan kuulujen rakennusten pienoismallien valmistamista tulitikuista. Hän on sommitellut Leningradin televisiotornin, Aleksanterin pylvään sekä Kižin saarella (Äänisellä) olevien kirkkorakennusten pienoismallit. Hän on valmistanut myös Kesäpuiston ja Kasaanin tuomiokirkon pienoiskokoiset aitaukset. Kussakin mallissa on tuhansia tulitikkuja.

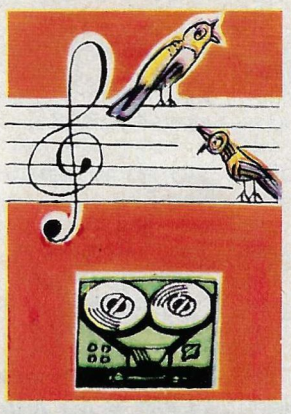

Taganrogissa asuvalla laululintujen ystävällä A. Tištšenkolla on kolmattakymmentä kanarialintua. Niiden joukossa on yksi, joka ansaitsi kultamitalin Moskovassa pidetyssä siivekkäiden solistien kilpailussa. Tištšenko on nauhoittanut parhaiden "esittäjien" äänet. Nauhoituksen avulla hän on opettanut uusia kanariapolvia laulamaan. Nyt niiden muodostama yhtye osaa visertää samaa säveltä.

Neuvostoliiton kansantaiteilija, näyttelijätär L. Sarymsakova on puolivuosisataisen näyttelijäntoimintansa aikana luonut Taškentin teatterissa paljon mieleenpainuvia henkilökuvia. Niinpä hän on esiintynyt 1 700 kertaa näytelmässä "Nurhon". Tämä K. Jašenin kirjoittama draama on L. Sarymsakovalle erikoisen läheinen, koska näytelmän tapahtumat kertovat ensimmäisistä uzbekkilaisista naisnäyttelijöistä, joiden joukkoon hän itsekin kuuluu.

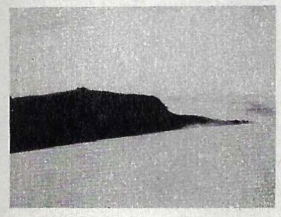

"Lentävä laboratorio" on suorittanut kymmeniä tutkimuslentoja Sevanin vuoristojärven yllä. Armenialaiset tiedemiehet huolehtivat järven vesivarojen säilyttämisestä: vuosittain menee haihtumiseen, kasteluun ja Razdan-joen virran ylläpitämiseen miljoonia kuutiometrejä vettä. "Lentävä laboratorio" tutkii pilvistöä Sevanin yllä sekä keinoja, joilla siihen voidaan vaikuttaa.

Lontoon yliopiston kuoro on ensimmäistä kertaa konsertoinut Neuvostoliitossa. Sillä oli konsertteja Moskovassa, Kievissä ja Leningradissa. Ne saivat lämpimän vastaanoton. Kuoro esitti vanhoja ja nykyaikaisia sävellyksiä, ja se oli harjoitellut erityisesti vierailuaan varten useita venäläisten säveltäjien tuotteita.

Tomskin huonekalutehtaan nuori puuseppä V. Stepanov harrastaa vapaa-aikanaan puun upotekuvitusta. Hän käyttää väriltään ja kuvioinniltaan erilaisia pieniä puulevyjä ja luo historiallisia ja satuaiheisia tauluja sekä laatukuvia. Kuvassa näemme yhden hänen töistään, venäläisen kansansadun aiheisiin perustuvan "Jemeljan".

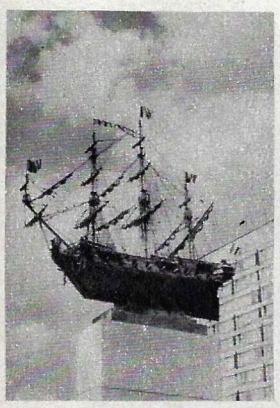

Nevan rantamalle Leningradiin on pystytetty kuparista taottu pienoismalli 36 kanuunan fregaatista "Kreiserista", joka rakennettiin v. 1722. Jäljennös on kooltaan 1/12 alkuperäisestä ja sen on valmistanut leningradilainen taiteilija A. Dema. Laiva on pystytetty hotelli "Leningradin" luo merimiesammatin ylistykseksi.

Koululaisten metsänhoitoyhdistysten jäsenet ovat pitäneet Petroskoissa yleisvenäläiset kokouspäivät, joille osallistui yli 400 henkilöä. Karjalan koululaisilla on toisillekin näytettävää: heidän metsänhoitoyhdistyksensä "Berendei" oli yksi lasten kansainvälisen luonnonsuojelukilpailun voittajista. Kuvassa nuoria metsänhoitajia Karjalan Metsäinstituutissa.

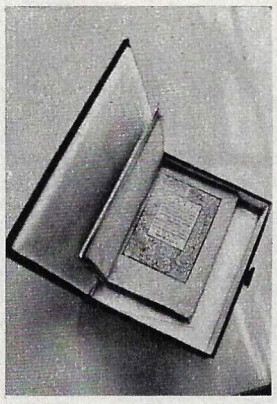

Vilnan yliopiston kirjasto perustettiin yli 400 vuotta sitten. Osa sen ensimmäisistä kirjoista on säilynyt. Kirjaston varannoissa on yli 300 kirjaa (ns. inkunaabelia), jotka on painettu ennen vuotta 1500, noin 6 000 nidettä 1500-luvulta sekä 1400—1700-luvulla painettujen kartastojen kokoelma. Kuvassa ensimmäinen liettuan kielellä painettu kirja (v. 1547).

Neuvostoliittolaiset tutkijat ovat lähettäneet korkeuksiin neljännen ison aurinkostratosfääriä tutkivan aseman. Sen keräämä aineisto on arvokasta, sillä kosmisten kohteiden kuvat eivät ole ilmakehän vääristämiä. Tarkkailuaineistoa tutkivat SNTL:n tähtitieteellisen pääobservatorion tiedemiehet.

Odessassa on pidetty muinaisen keramiikan tuhatvuotista kehitystä kuvaava antiikkisten maljakoiden näyttely. Esillä oli muinaiskreikkalaisia, muinaisroomalaisia, etruskilaisia ja italialaisia maljakoita Odessan muinaistieteellisestä museosta. Maljakoiden ikä on 2600—1600 vuotta. Eräissä niistä on muinaisten kreikkalaisten ja roomalaisten elämäntapoja ja kulttuuria kuvaavia piirroksia.

Tässä rakennuksessa sijaitsee Gruusian maatalousinstituutin laboratorio, joka tutkii viiniköynnöksen eri lajikkeita. Rakennuksessa on jäähdytyslaitteet, joissa säilytetään viini- ja rypälekokoelmia. Laboratoriolla on myös koeviljelmiä.

NEUVOSTOLIITOSSA ON 135 000 KILOMETRIÄ rautateitä. Asemilta lähtee joka tunti 1 670 tavarajunaa ja yli 700 matkustajajunaa. Sähköistettyjen tavararatojen pituudessa Neuvostoliitto on ensimmäisellä sijalla maailmassa.

MOSKOVASSA ON NYKYÄÄN 7,4 miljoonaa asukasta. Vuosisadan loppuun mennessä pääkaupungin asukasluku nousee 8 miljoonaan. Rakentajilla on paljon työtä: heidän on turvattava kaupungin asukkaille hyvät työ- ja elinolot. Yhdeksännen viisivuotissuunnitelman aikana moskovalaiset saavat noin 650 000 asuntoa, joista 130 000 tänä vuonna. Kaupungissa ei enää rakenneta 5-kerroksisia taloja, ja ensi vuodesta alkaen ilmeisesti lakataan rakentamasta myös 9-kerroksisia, sillä tullaan rakentamaan vielä korkeampia. Entistä enemmän huomiota kiinnitetään palvelulaitosten rakentamiseen.

NEUVOSTOLIITTOLAINEN ULKOMAANKAUPPAYHTYMÄ Sudoimport on kaupallisen yhteistyön aikana tilannut Schiffskommerzin telakoilta Saksan Demokraattisesta Tasavallasta 158 Atlantik-tyyppistä kalastusalusta. Viimeisimmän sopimuksen mukaisesti DDR:n telakoilla rakennetaan vuosina 1974—1976 Neuvostoliitolle 24 Atlantik-tyyppistä jäähdytysalusta. Kunkin aluksen uppouma on 3 277 tonnia.

NEUVOSTOLIITON SANKARI, koelentäjä A. Fedotov, on saavuttanut kolme uutta maailmanennätystä. Hän nousi E-266-sarjakoneella 36 240 metrin korkeuteen. Näin korkealle ei ole kohonnut vielä yksikään lentokone. Kojeet totesivat myös kaksi muuta ennätystä. Yhden ja kahden tonnin lastissa A. Fedotov kohosi 35 200 metrin korkeuteen ja ylitti siten yli 5 000 metrillä oman ennätyksensä, jonka hän teki v. 1967. Kaikki kolme tulosta ovat korkeammat kuin viralliset maailmanennätykset. A. Fedotov on moneen otteeseen saavuttanut suihkukoneilla huipputuloksia. Vuonna 1961 hän saavutti E-166-merkkisellä koneella maailman nopeusennätyksen suljetussa 100 kilometrin kehässä: 2 401 km/t. Kansainvälinen Ilmailuliitto (FAI) palkitsi hänet tästä ennätyksestä De La Vo mitalilla. Kaksitoista vuotta myöhemmin tämä ennätys kohosi 2 605,1 kilometriin tunnissa. Sen saavutti jälleen A. Fedotov.

TIETEELLINEN TUTKIMUSALUS "PROFESSORI VIZE" osallistui kansainväliseen retkikuntaan, joka oli järjestetty Kansainvälisen meritutkimusneuvoston suojeluksessa. Laivueen yllä liehuivat kymmenien Euroopan ja Amerikan maiden liput. "Professori Vize" yhdessä kanadalaisen "Hudsonin" kanssa purjehti Tanskan salmen vesistöalueella Islannin ja Grönlannin välillä. Siellä tapahtuu voimaperäistä energian vaihtoa Atlantilta tulevan lämpimän veden ja Jäämeren kylmien virtojen välillä, syntyy voimakkaita hydrologisia rintamia, ilma kyllästyy lämmöllä ja kosteudella. Kaikki tämä vaikuttaa säähän ja ilmastoon valtavalla osalla pohjoista pallonpuoliskoa, aina Uralille ja Kaukasiaan asti.

Piirt. A. Suhov.

KRUZENSHTERN
KRUZENSHTERN

MERIMIESTAIDON AAKKOSET

Valok. M. REDKIN.

NEUVOSTOLIITON KALATALOUDEN MINISTERIÖLLÄ ON 5 KORKEA- JA 25 ERIKOISKOULUA, JOISTA VALMISTUU VUOSITTAIN TUHANSIA ERI AMMATTIEN ASIANTUNTIJOITA. KERROMME TÄSSÄ, MITEN TULEVIA KALASTAJIA OPETETAAN.

Purjeparkki selkämerellä. Onko menossa seikkailuelokuvan filmaus vai onko kyseessä turistilaiva, joka vie matkustajia romanttiseen menneisyyteen? Ei suinkaan. Tämän siron valkoisen aluksen "Krusensternin" omistaa kalastuslaivaston Riian tukikohta, ja sillä on hoidettavanaan varsin vakavia tehtäviä. Aluksella harjoittelevat monien merenkulkukoulujen opiskelijat, jotka valmistautuvat kalastajiksi. Kalastuslaivueen tukialusten ja troolarien tulevat kapteenit ja perämiehet opettelevat "Krusensternillä" merimiestaidon aakkosia. Muuttuipa laivasto kuinka hyvänsä ja varustettiinpa alukset miten täydellisillä koneilla tahansa, merimiehen peruspiirteitä ovat edelleenkin rohkeus, neuvokkuus ja sitkeys. Näitä ominaisuuksia kasvattavat erinomaisesti purjeet, tuulet ja kymmenien metrien korkeuteen aaltojen yläpuolelle kohoavat mastot.

Merimiessolmun pystyvät solmimaan vain vahvat kädet, ja raakapuilla myrskytuulessa voivat kieppua vain taitavat ja pelottomat miehet. Kaikkea tätä ja paljon muuta opetetaan "Krusensternillä" Euroopan ympäri tapahtuvien purjehdusten aikana. Tulevat kalastajat ehtivät purjehtia lähes 5 000 meripeninkulmaa poikkeamatta satamiin. Kuten nelimastoisen parkin komentaja kapteeni Ivan Sneider huomautti, nämä peninkulmat ovat "suolainen koeajo, jonka jälkeen monet seikat eivät ole enää läheskään yhtä pelottavia".

Purjehduksen aikana tulevat merenkulkijat oppivat tietenkin muutakin kuin purjealuksen ohjaamista: heidän käsissään on mutkikkaita navigaatiokojeita ja vieraiden kielten oppikirjoja. Ja perunoiden kuorimista seuraa yhtä tärkeä tehtävä — pitää alus oikeassa suunnassa myrskytuulella.

Harjoittelupurjehduksen päätyttyä nuoret voivat pitää itseään "suolavedessä kastettuina". Käytännöllistä kokemusta saaneina he palaavat opistoihin lähteäkseen pian sen jälkeen kalastusaluksissa merelle. Heidät otetaan kernaasti vastaan laivoissa ja merillä.

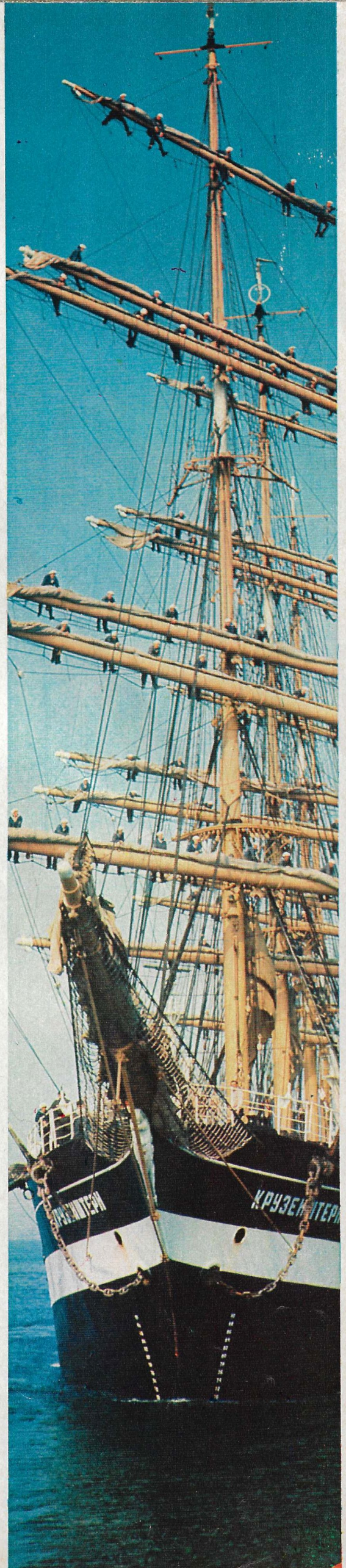

Koululaiva "Krusenstern" lähdössä pitkälle purjehdukselle. Alusta saattelevat matkaan toiset purjealukset. Meriopistolaiset ovat rivistäytyneet tarkastukseen. Vihdoin viimein käsketään nostaa purjeet, ja matruusit miehittävät raakapuut. Tuuli kuljettaa aluksen selkämerelle, ja alkaa arkinen työ. Tällainen sopuisa miehistö pystyy kuljettamaan millaisen lastin hyvänsä.

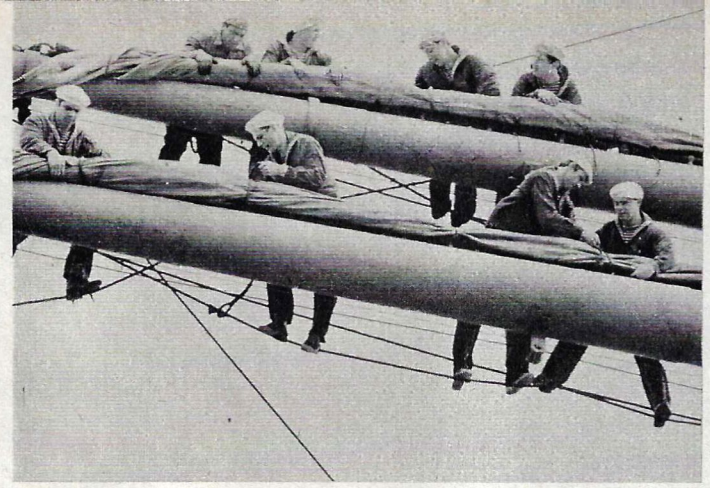

Merikoululaisten purjehdusretki on opintojen jatkoa. Siihen kuuluu mm. vieraiden kielten opiskelua ja purjeiden käsittelyä, aluksen sijainnin paikallistaminen auringon mukaan, valssin pyörteet satamaan poiketessa ja voimakas vesivirta köysiluudan alle.

Eräänä päivänä ylikokki valmisti "henkilökohtaisen ruokalajin" meripojalle, jolla oli syntymäpäivä. Yhteinen pörröinen lemmikki odottaa arvokkaasti lupaa astua kannelle.

Tulevat kapteenit ja perämiehet valmistautuvat vaativaan ammattiinsa. Kun ensimmäiset purjehduspäivät ovat takanapäin, kun meri käy ymmärrettävämmäksi ja läheisemmäksi, koittaa myös ensimmäinen vahtivuoro ruorissa. Tulevaisuudessa nämä merimiehet eivät joudu enää jännittämään niin kovin käsivarsiaan ja tähyilemään niin tarkkaavaisesti sateiseen pimeyteen: siitä työstä tekevät suuren osan kojeet ja koneet. Mutta ruorissa hankittu taito auttaa monet kerrat vaikeissa tilanteissa. Olivatpa nykyaikaiset alukset kuinka täydellisiä hyvänsä, työskentely merellä vaatii sekä henkisiä että ruumiillisia voimia.

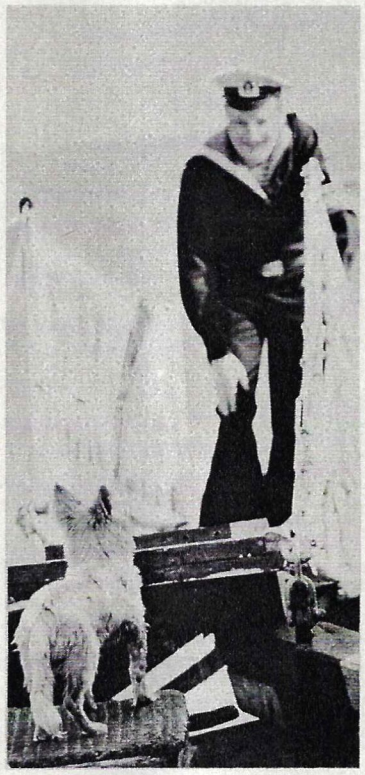

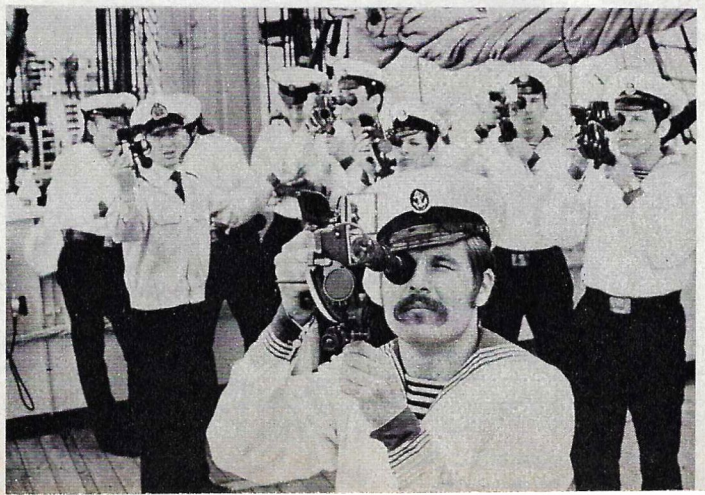

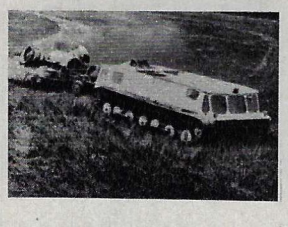

Liitävä maastovaunu

Edessäpäin on pari kilometriä hyllyvää suota, jota ei pysty ylittämään yksikään maastovaunu, olipa sillä kuinka leveät telaketjut hyvänsä. Mutta tämä vaunu kohottautui hiukan maasta ja kehittäen vauhtia lähti kiitämään upottavaa suota kohti. Viidenkymmenen kilometrin tuntinopeudella se ylitti suon, jolla oli melkein metrin korkuisia mättäitä. Näin kokeiltiin uutta ilmatyynymaastovaunua (ks. kuvaa), jonka ovat suunnitelleet tjumeniläiset insinöörit.

He ovat suunnitellet myös kuormalavan, jolla on ilmatyyny ja oma moottori. Sen kuljetuskyky on 6 tonnia.

Monilla Siperian alueilla luonnonrikkauksien hyödyntäminen törmää ennen kaikkea kuljetusten hankaluuteen. Vuonna 1975 Tjumenin ja Tomskin alueiden osalle tulee neljännes koko valtakunnan öljyntuotannosta. Ilmatyynyllä kulkevien ajoneuvojen käyttö mahdollistaa öljy- ja kaasujohtojen rakentamisen muulloinkin kuin talvella, jolloin pakkaset saavat suot jonkin verran kantaviksi.

Magneettia totteleva neste

Tämän nesteen pääosana on ferromagneettinen aine, joka on rau-

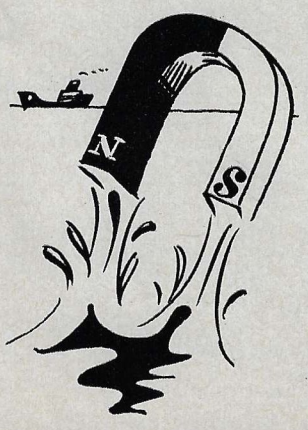

dan tavoin altis magneettisten voimien vaikutukselle. Ferromagneettisia nesteitä tutkii Valko-Venäjän tiedeakatemian lämmön- ja massanvaihdon instituutin eräs laboratorio. Monien maiden tiedemiehet miettivät nykyään ahkerasti merenpinnan puhdistamista öljytuotteista. Voitaneen käyttää mm. tällaista menetelmää: petroliin perustuvaa ferromagneettista nestettä ruiskutetaan saastuneeseen pintaan ja sitten yhdessä öljyn kanssa kerätään magneeteilla. Monet asiantuntijat pitävät tällaista menetelmää eräänä lupaavimmista.

Uralmaš-tehtaan kanuunat

Toisen maailmansodan aikana Uralin koneenrakennustehdas oli johtava tuotantolaitos rynnäkkötykkien valmistuksen alalla.

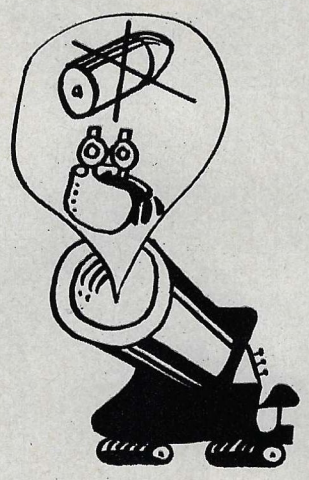

Nykyään Uralmaš valmistaa kanuunoja, joita käytetään metallinsulatuksessa. Siellä on ryhdytty valmistamaan ainutlaatuisia sähkö- "kanuunoita", jotka ovat tarkoitettuja tulpan lyömiseen maailman suurimpaan (5 000 m³) masuuniin, jota rakennetaan Krivoi Rogiin.

Vesiallas hiekkakinoksen alla

Karakumia on kautta aikojen pidetty vedettömänä. Tiedemiehet väittävät kuitenkin, että sadekautena siellä satava vesimäärä riittäisi hyvin miljoonien lampaiden juottamiseen ja maiden kastelemiseen. Mutta kuinka tuo vesi voitaisiin varjella paahtavilta auringonsäteiltä, nopealta haihtumiselta ja voimaperäiseltä maahan imeytymiseltä.

Yksinkertaisin ja vanhin keino on suurten kuoppien kaivaminen vettä läpäisemättömään savimaahan. Meidän päivinämme Karakumilla asfaltoidaan vedenkokoamiskaivantoja ja käyttäen muinaisten karjapaimenten kokemusta rakennetaan altaita pyöreiden kivikatosten alle. Mutta avoimista altaista vesi haihtuu nopeasti. Sitä paitsi rakentaminen tulee kalliiksi.

Turkmenian SNTL:n aavikkoinstituutin tiedemiehet ovat useiden vuosien ajan yhdessä vesigeologien kanssa kehitelleet menetelmää keinotekoisten makeavesijärvien rakentamiseksi hiekka-aavikoiden alle. Hiljattain tämä aate toteutettiin. Sainasaksin asutukseen (Länsi-Karakum) on muodostettu iso maanalainen vesiallas. Hiekkakaivantoon

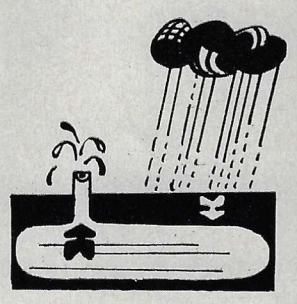

pumpattiin yli 12 000 kuutiometriä makeaa vettä. Vajaan kuukauden kuluttua kosteus painui hiekkaan ja yhdistyi suolaisen pohjaveden kanssa. Vesi ei sekoittunut: kevyempi makea vesi muodosti jättiläislinssin suolojen kyllästämän raskaamman vesikerroksen päälle. Suolavesi muodostui suluksi imeytymistä vastaan.

Tällaisella halvalla ja luotettavalla makean veden säilömismenetelmällä on suuri tulevaisuus. Monin paikoin voidaan tulla toimeen ilman syviä kaivantoja. Niiden asemesta käytetään viettäville maille porattavia imukaivoja. Sadevesi virtaa kaivoihin itse ja muodostaa hietikoiden alle keinotekoisia makeavesijärviä.

Melun metsästäjät

Liikennetarkastajat aiotaan aseistaa omalaatuisilla pistooleilla. Niitä ei ole ladattu patruunoilla vaan erityisellä akustisella laitteistolla, jolla voidaan mitata auton tai moottoripyörän synnyttämä melu. Jos melu on sallittua voi-

makkaampaa, pistooli automaattisesti ilmoittaa siitä valomerkillä, ja kuljettaja joutuu ajamaan tienviereen kunnostaakseen ajokkinsa.

Orelin tarkka aika

Orelin kellotehtaan tuotteita toimitetaan neljäänkymmeneen maahan. Kotimaassa ja ulkomailla ovat kysyttyjä mm. elektroni-mekaaniset kellot, jotka ovat varma- ja tarkkakäyntisiä. Kuvassa kellojen käynnin tarkastus.

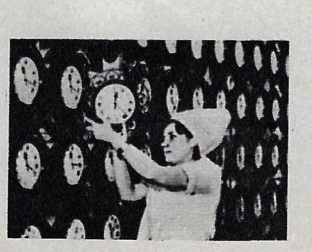

◆ Karakalpakian talonpojat rakentavat itselleen nykyään ajanmukaisia monen huoneen taloja. Paimentolaisasumuksena oleva huopateltta (jurtta) kuitenkin etäisillä laidunmailla on edelleen korvaamaton. Näiden keveiden mukavien asumusten tuotanto on nyt teollistettu. Nukusin huopakombinaatti valmistaa villakutomojen ja nahkatehtaiden tuotannonjätteistä kestävää huopaa. Tsymbalin teollisuuskombinaatti taas valmistaa koottavat ja purettavat kehykset. Tuotteilla on hyvä menekki Keski-Aasian karjatiloilla.

◆ Kieviläisten insinöörien parhaillaan suunnitteleman ohjauslaitteiston perustana tulevat olemaan elektronipiirit ja muistilaitteet. Elektronisesti ohjattava kaivinkone voidaan ohjelmoida millaiseen työhön hyvänsä. Koneenkäyttäjän ei tarvitse muuta kuin seurata mittareiden ja laskureiden näyttämiä arvoja pienoistietokoneen ohjaustaulusta.

◆ Ždanovilaisten metallurgien suunnittelemalla ultraääni-säätölaitteella voidaan parantaa valssaustuotteiden laatua. Moottoroituun vaunuun asennetun laitteen pääosana on ultraääniluotain, jolla voidaan havaita piilevät viat. Laite liikkuu 10 metrin minuuttinopeudella. Siten voidaan tunnissa tarkastaa aina 300 juoksumetriä valssaustuotteita. Työn tuottavuus on kohonnut yli 50-kertaisesti.

◆ Ukrainan tiedeakatemian suurmolekyyliyhdisteiden instituutissa on valmistettu polymeeriainetta, joka jäljittelee Uralin kuulujen puolijalokivien jaspiksen ja malakiitin värien ja kuvioiden moninaisuutta. Muuttamalla aineosien keskinäistä määräsuhdetta saadaan aikaan toivottu kimmoisuus, lujuus sekä lämmön- ja pakkasenkestävyys. Uutta tarveainetta voidaan muovata, puristaa ja jopa valssata. Tekojaspista ja -malakiittia voidaan käyttää rakennusten sisustuksessa sekä tekniikan eri aloilla. Niitä tullaan käyttämään myös lippaiden, erilaisten korujen ja muistoesineiden valmistuksessa.

MAAN JA IHMISEN LIITTO

NEUVOSTOLIITON MAATALOUSAKATEMIAN VARAPRESIDENTTI, AKATEEMIKKO VIKTOR PANNIKOV, KERTOO HEDELMÄLLISTEN MAIDEN ROOLISTA JA SIJASTA SIINÄ MUTKIKKAASSA BIOLOGISESSA KIERTOKULUSSA, JOKA MÄÄRÄÄ MAAN PIILEVÄT MAHDOLLISUUDET IHMISEN ELINTOIMINNASSA.

– Viime vuosille on ollut piirteellistä entistä suurempi huomio biosfäärin, so. elinympäristön suojeluun likaantumiselta. Millainen sija on näissä ongelmissa varattu varsinaiselle maalle, maannokselle, mikä askarruttaa neuvostoliittolaisia tiedemiehiä ja mitä tehdään peltojen hedelmällisyyden säilyttämiseksi?

— Ympäristön suojelu ja maapallon biosfäärin, so. Maan elämän olennaisimpiin kuuluvan osan ongelmat herättävät tänään muidenkin kuin suppean tiedemiespiirin kiinnostusta. Koululainenkin tietää, että biosfääri ei ole pelkkä ajatusperäinen käsite, vaan Maan ja avaruuden välinen energeettinen suojaverho, maapalloa peittävä elämän kelmu, joka kaikesta valtavuudestaan huolimatta ei ole niinkään rajoittamaton (Maan kokonais-biomassan laski kuulu venäläinen tiedemies V. Vernadski saaden tulokseksi noin 1 000 triljoonaa tonnia).

Jos elollisessa eli biomassassa tapahtuvat aineenvaihduntailmiöt häiriintyvät, jos eliöiden syntymä, kuolema ja uusiintuminen pysähtyy, muuttuu, ja jos valtavassa, ikuisesti tapahtuvassa biologisessa kiertokulussa alkaa ilmetä yhä enemmän ontumista, niin biosfäärin "työn tuottavuus" saattaa pienetä jyrkästi. Tämä herättää levottomuutta. Älkäämme unohtako, että maapallon väkiluku alinomaa kasvaa, että ennusteiden mukaan se tulee jo v. 2000 olemaan 6 miljardia ja 100 vuotta myöhemmin yli 20 miljardia. Maassa riittää tilaa kaikille, mutta ravinnon ja biologisen raaka-aineen tuotannon ongelmat muodostuvat kipeiksi. Tämä huolestuttaa tiedemiehiä jo tänään.

Sen että maa on ruokkijamme, että nimenomaan siitä saamme enemmistön ruokatarpeista, tietävät sekä lapset että aikuiset. Lehtemme lukijat elävät eri valtakunnissa, joissa maat, ja myös peltojen mahdollisuudet ovat erilaisia. Mutta elivätpä he missä hyvänsä, kaikki kansat tuntevat hellävaraista kiintymystä maahan, sen elolliseen pintakerrokseen. Suuri venäläinen luonnontutkija K. Timirjazev sanoi hyvin kuvannollisesti, että Maan välityksellä kasvit yhdistävät meidät avaruuteen, että hento ruohonkorsi, joka on tarrautunut maannoksen rajaan, tuo Maahan Maailmankaikkeuden hengityksen.

Mutta mitä on maa, maannos, tieteellisessä mielessä? Millaisia ovat sen muodostumisen, sen elämän ja tuottoisuuden ym. ilmiöt? Tämä on jo mutkikas aiheyhdelmä. Ja läheskään kaikki eivät tunne sitä. Nähkääs maan suojelun ongelmat kytkeytyvät välittömästi tarkkoihin tietoihin sen rakenteesta, sen elintoiminnasta.

Tässä yhteydessä on paikallaan korostaa, että maannoksen muodostumistoiminta on hyvin hidasta. Sadassa vuodessa muodostuu vain 0,5—2 cm vahvuinen kerros. Harkitsemattomasti käytettäessä, samoin kuin luonnononnettomuuksien aikana, hedelmällinen maannoskerros saattaa tuhoutua tuokiossa. Mitä se merkitsee? Jos menetetään yksi millimetri eteläisen mustanmullan hedelmällistä kerrosta,jota kuulu venäläinen maanperäntutkija V. Dokutšajev nimitti "maiden keisariksi", se tietää, että menetetään 76 kiloa typpeä, 24 kiloa fosforia ja 800 kiloa kalia hehtaaria kohti. Jotta nämä suuret luvut kävisivät ymmärrettävämmiksi, mainitsen, että yhden viljatonnin kasvattamiseen käytetään keskimäärin 30—33 kiloa typpeä, 10—13 kiloa fosforia ja 26 kiloa kalia.

Neuvostoliitossa on annettu useita tärkeitä maan käyttöä koskevia lakeja, joita toteutetaan aktiivisesti. Niiden joukossa on merkityksellinen asiakirja, maalainsäädännön perusteet, jotka SNTL:n Korkein neuvosto hyväksyi 1968. Koska maa on Neuvostoliitossa yhteiskunnallista omaisuutta, koko kansa ja yhteiskunta on kiinnostunut sen säilyttämisestä, parantamisesta ja uusintamisesta. Kussakin konkreettisessa tapauksessa, tavoitteista ja tehtävistä riippuen, ratkaistaan oma ongelmansa. Neuvostoliiton maatalousalueet ovat tavattoman moninaisia. Viljelymaiden, niittyjen ja laidunten pinta-alan suhteen Neuvostoliitto on ensimmäisellä sijalla maailmassa (yli 607 milj. ha). Viljan tuotannossa olemme myöskin ensimmäisillä sijoilla (v. 1970 USA — 187,5 milj. tn, SNTL — 186,5 milj. tn), mutta uusien maiden viljelyynottamisen mahdollisuudet ovat rajoitetut, ja nyt on kysymys entisten peltojen sekä niittyjen ja laidunten parantamisesta. Noin 14 % maa-alasta on seuduilla, missä on runsaasti lämpöä, mutta niukalti sateita, ja sen vuoksi maanviljely on siellä voimaperäistä vain kasteltaessa. Sitä vastoin 56 prosenttia maa-alasta on pohjoisilla seuduilla, missä maanviljely on alhaisen lämpötilan takia käytännöllisesti katsoen mahdotonta. Ilmastollisten tekijöiden suhteen vain 30 % kuuluu vyöhykkeeseen, minne maanviljely onkin lähinnä keskitetty. Mutta tälläkin (Volgan takana, osassa Siperiaa ja Kazahstania) sattuu usein kuivuutta, kun taas lännessä (Valko-Venäjä, Itämeren tasavallat, Venäjän luoteiset alueet) ilmasto on liian kosteaa. Kuten havaitsemme, maanviljelijöiden ja tiedemiesten ratkaistavana on lukuisia erikoisluontoisia ja useinkin aivan vastakkaisia tehtäviä. Toisin paikoin on kuivatettava maita, toisaalla taas joudutaan kastelemaan niitä jne.

Toteutamme maanviljelymaittemme parantamisen suurenmoista suunnitelmaa. Vain yksi luku. Viimeksi kuluneiden 8 vuoden aikana maassamme on otettu viljelykseen 7,1 milj. hehtaaria uusia kasteltavia tahi kuivatettuja maita. Niillä meidän ei tarvitse enää pelätä sään oikkuja, ja voimme käytännöllisesti katsoen täydellisesti säännellä satojen saannin. Kastelumaat vakaine satoineen tuottavat jo viidenneksen maanviljelytuotteista.

Mutta kastelu ja kuivatus ei ole tärkein eikä ainoa maan ja sen hedelmällisyyden aiheuttama huoli. Maanviljelijän pelottavana vihollisena on edelleenkin maiden eroosio, toisin sanoen maanpinnan kulutus. Tämä ilmiö on seurausta lukuisista kielteisistä tekijöistä: metsien puhtaaksihakkuista, lampien ja jokien kuivumisesta, teollisuustuotannon lisääntymisestä, teiden, voimasiirtojohtojen ym. rakentamisesta, kun ei oteta huomioon maataloustekniikan erityisluontoisia vaatimuksia jne.

Maassamme suoritetaan laajakantoisia eroosiontorjunnan toimenpiteitä. Niinpä vuosina 1968—1972 istutettiin 476 000 hehtaaria suojametsäkaistoja, 1 482 000 ha suojaistutuksia rotkojen rinteille, aavikoille ja muille kulutuksen kannalta vaarallisille maille. Lukijamme näkevät valokuvia, jotka on otettu Novaja Kahovkan seutuvilla Ukrainassa. He näkevät kuinka Dneprin vaeltava hiekka nielee hedelmällisiä maita sekä sen, kuinka nämä maat palkitsevat auliisti ihmisen, joka pelastaa ne monien metrien vahvuiselta hehkuvalta hiekkapeitteeltä.

Maan ja sen hedelmällisen pintakerroksen suojaaminen on työlästä ja kallista. Tällaiset maiden, kasvien ja vesistöjen suojaamisen suunnitelmat vaativat valtavia investointeja, paljon tehokkaita koneita ja päteviä työntekijöitä. Biologimme, agronomimme ja maanparantajamme, lukuisten muiden ammattien työntekijät toimivat tarmokkaasti etsien yhä uusia keinoja, joiden avulla maasta voitaisiin ottaa siinä piilevät rikkaudet. Ei ole tietenkään vielä tehty kaikkea mahdollista, ja meitä huolestuttavat monet maan voiman säilyttämisen ja kartuttamisen ongelmat, mutta tehtävien tärkeys on oivallettu. Valtion tuella ja avulla, suurten tieteenalojen osanotolla tehdään kaikki voitava maiden hyväksi, jotta ne tuottaisivat auliisti antimiaan ihmisen hyödyksi.

– Olette monia vuosia toiminut maatalouden kemiallistamisen alalla. Lehdistössä ja ammattikirjallisuudessa on viime aikana puhuttu paljon väkilannoitteiden ja varsinkin tuholaismyrkkyjen vahingollisuudesta sekä siitä, että kemia aiheuttaa hedelmällisten maiden ja sitten vesistöjen myrkytystä jne. Mitä sanoisitte tämän johdosta?

— Tällaisia "kemianvastaisia" mielialoja on todella olemassa. Ei voida kylläkään sanoa, että ne olisivat ilmaantuneet vasta eilen. Englantilainen maatalousteosofi, "Maanviljelijän uusi testamentti" -nimisen kirjan tekijä Albert Howard kehotti jo yli 30 vuotta sitten luomaan "eloperäisiä komposteja". Siten hän kehotti esimerkiksi Intiaa pelastumaan nälältä. Tällaisten suositusten tulokset ovat yleisesti tunnettuja.

Nyt Intia on lähtenyt päättävästi kemiallisten lannoitteiden käyttämisen tielle. Ja niin tekee Englanti itsekin.

Kaikki vakavat tiedemiehet ja maatalousalan työntekijät tietävät, että ilman väkilannoitteita ei voida pysyvästi saada runsaita satoja. Kemian käyttö vaatii luonnollisesti tietoja, tarkkuutta ja järkevyyttä. Mutta eihän kukaan nykyään kamppaile autojen tai junien hävittämiseksi sillä perusteella, että ne saattavat ajaa ihmisen päälle. Voitaisiin mainita nimeltä myös Howardin "asian" nykyisiä jatkajia. Moisia mielialoja tunkeutuu meillekin. Mutta se on lievästi sanoen tietämättömyyteen perustuva asenne.

Biologia ja kemia ovat kahden viimeksi kuluneen vuosisadan aikana selvittäneet tarkasti kasvien elämän aineellisen perustan. Tutkimukset ovat osoittaneet, että kasveissa on yli 70 kemiallista alkuainetta, joista 16 on erikoisen tärkeitä niiden elämälle ja kehitykselle. Kasvien on saatava kutakin näistä alkuaineista (hiiltä, happea, vetyä, typpeä, fosforia, kalia, kalkkia ja useita muita) maasta riittävästi ja vain **maan ja kasvin vuorovaikutus** tuottaa suurimman tuloksen. Panemalla maahan vastaavia väkilannoitteita ihmiset auttavat maata ja kasveja aivan samalla tavalla kuin he auttavat omaa elimistöään antamalla tarvittavan määrän ravintoa.

Rikkaruoho- ja tuholaismyrkyt ovat asia erikseen. Niiden käyttö tosiaankin kaipaa äärimmäistä varovaisuutta sekä suorastaan ihanteellista maatalousteknikkaa ja lukuisia muita "määräyksiä", joita noudatettaessa myrkyt tekevät työnsä oikein. Neuvostoliitossa valvotaan ankarasti ja hyvin vastuuntuntoisesti rikkaruoho- ja tuholaismyrkkyjen käyttöä.

Usein tulee mieleeni kuulun venäläisen kirjailijan ja lehtimiehen Herzenin mainiot sanat. Hän sanoi, että luonto ei voi vastustaa ihmistä, ellei ihminen riko sen lakeja. Tämä on loppujen lopuksi tärkeintä, jos ihminen ja maa aikovat vastakin olla ystäviä.

Tavria-valtiontilan dyynihietikot, jotka ovat kelvottomia maanviljelykseen, käsittävät 900 hehtaaria. Niitä tasoitetaan puskutraktoreilla ja kastelua varten rakennetaan kastelulaitteistoa (kuva oikealla). Tällaisten valmistelutöiden jälkeen, jotka tulevat maksamaan 5 000 ruplaa hehtaaria kohti, dyynihietikot muuttuvat hedelmällisiksi pelloiksi. Alakuvassa näemme ruispellon, jonka paikalla oli muutamia vuosia sitten samanlaisia hedelmättömiä hietikoita kuin vasemmanpuoleisessa kuvassa.

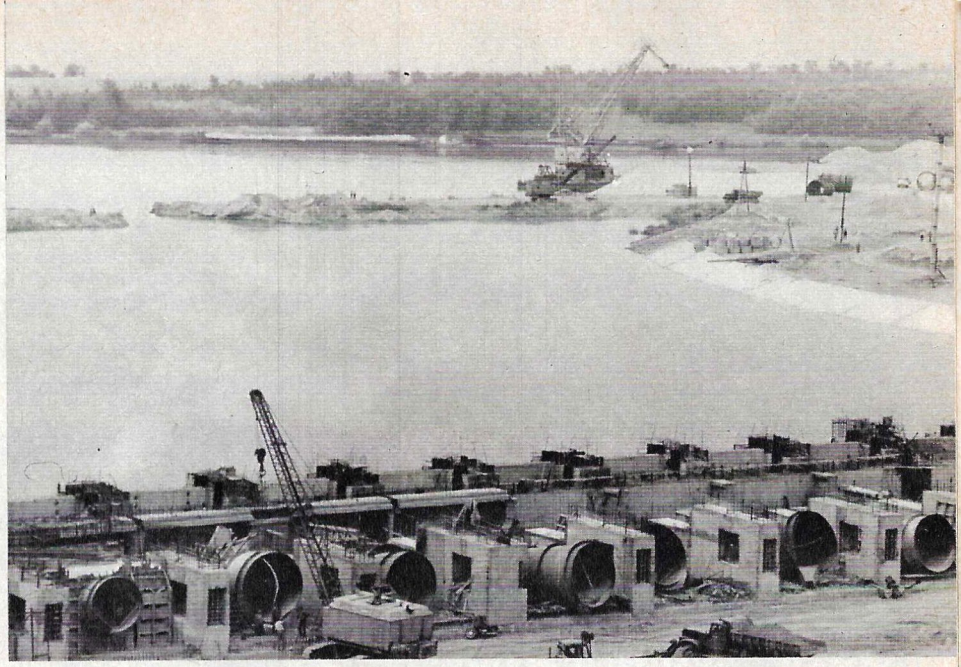

Valok. A. MIRANSKI.

No, odotahan!

LEHTEMME EDELLISESSÄ NUMEROSSA KERROIMME TEILLE SUDEN JA JÄNÖN SEIKKAILUISTA, JOTKA OLIMME LAINANNEET PIIRRETYN SARJAFILMIN ”NO, ODOTAHAN!” 6. SARJASTA (KÄSIKIRJOITUS F. KAMOV, A. KURLJANDSKI JA A. HAIT. OHJAUS V. KOTENOTŠKIN, KUVITUKSEN JOHTO S. RUSAKOV).

TAPAHTUMIA OLI NIIN PALJON, ETTÄ NE EIVÄT MAHTUNEET YHDEN LEHDEN SIVUILLE, SEN TÄHDEN PÄÄTIMME JATKAA KERTOMUSTA TÄMÄN NUMERON PALSTOILLA. SIIS JÄLLEEN ON LEPPOISA KESÄ, JA TAKAA-AJO JATKUU...

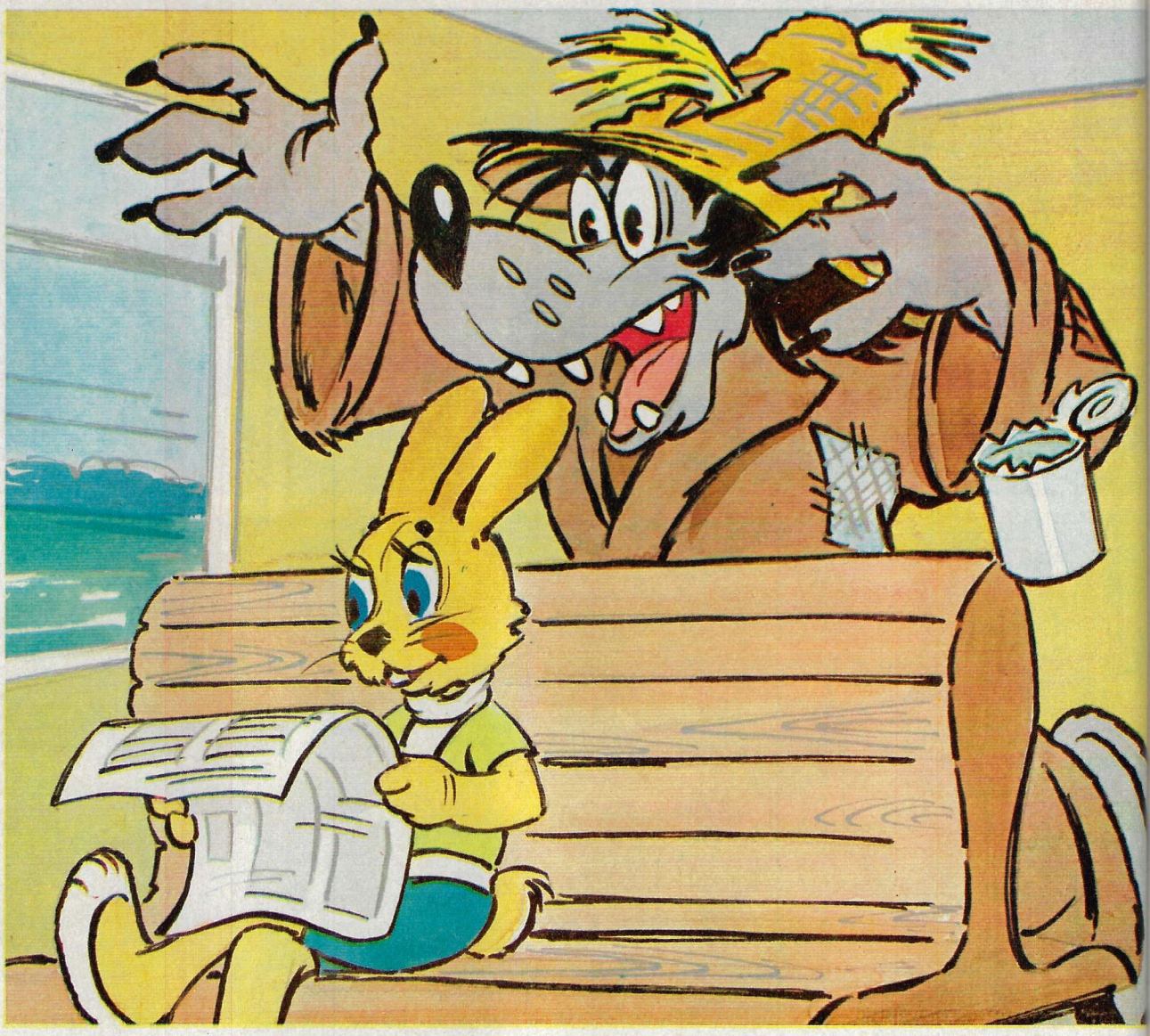

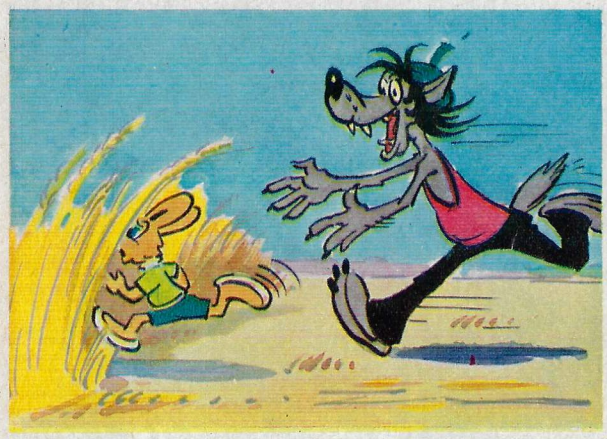

1 Jänö juoksee, mutta Susi on aivan kintereillä! Luojan kiitos, edessä on ruispelto. Jänö pujahtaa sinne ja katoaa näkyvistä.

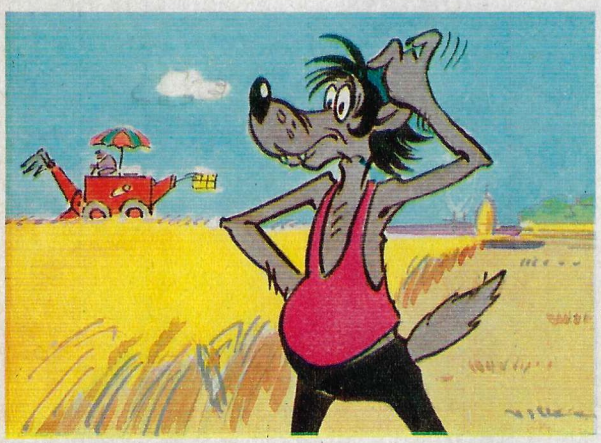

2 Missä se Jänö-Jussi oikein on? Kuinka sen saisi kiinni? Nytpä keksin!!! Pitää niittää pelto ja sitten...

3 Susi hyppäsi leikkuupuimurin rattiin ja painoi kaasuttimen pohjaan... No, Jänis, odotahan!

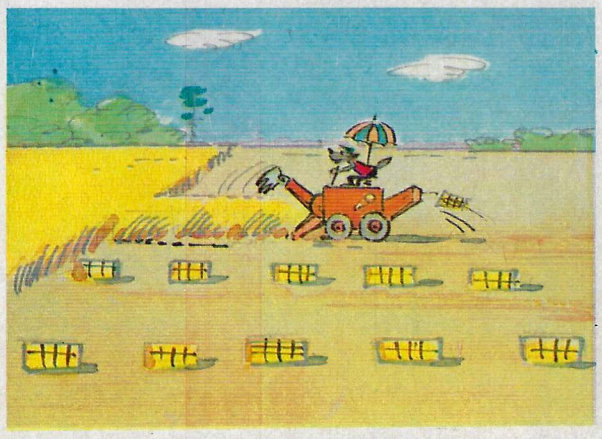

4 Puimuri kiersi peltoa hirmuisella vauhdilla, jättäen peräänsä kauniisti sidottuja olkipaaluja...

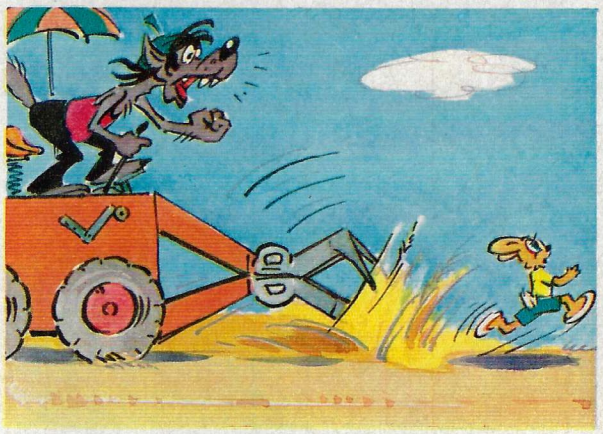

5 Kun viimeinen niittämätön kaista oli jäljellä, Jänö hyppäsi piilostaan ja otti käpälät alleen. Susi paineli perässä puimurilla...

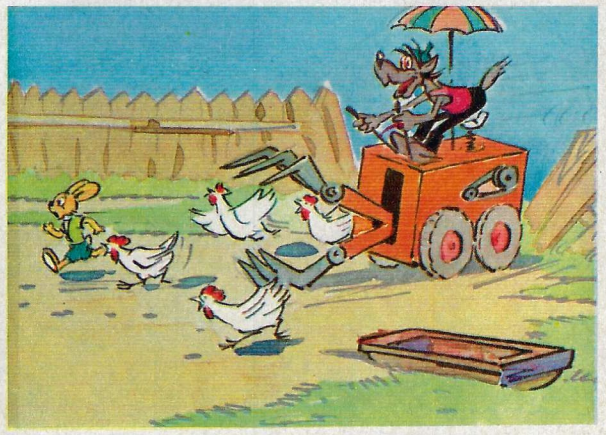

6 Jänis loikkasi kanalaan, Susi kintereillä. Susi ajoi pitkin kanatarhaa ja kone paalutti kaakattajat huolellisesti nyytteihin.

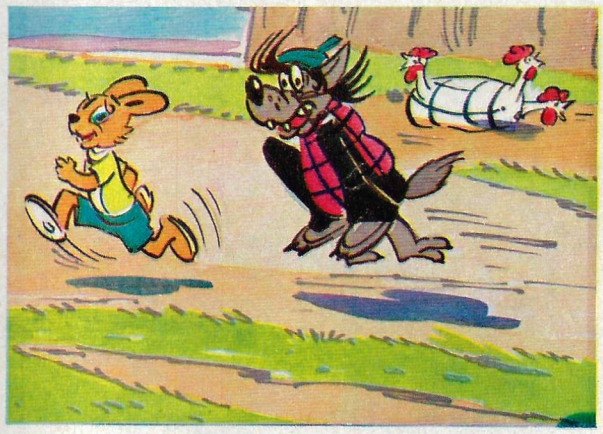

7 Ajaessaan kuopan ylitse Susi pompahti ilmaan ja tipahti suoraan leikkuupuimurin alle. Se sitoi Sudenkin nyyttiin. Mutta tässäkin asemassa se päätti jatkaa takaa-ajoa.

8 Kanalassa vallitsi kamala hämminki. Vahtimikko pamautti suoraan mökkinsä portailta haulikosta suolapanoksen.

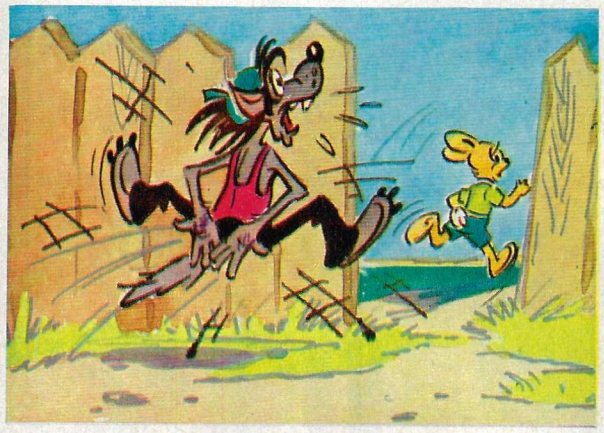

9 Susi kiljaisi kivusta niin, että paalutusnarut sen ympärillä katkesivat, ja pyyhälsi Jänön perään.

10 Vastassa oli joki. Jänö hyppäsi veteen, mutta Susi jarrutti, se kun ei osannut uida.

11 Mitä tehdä? Kuinka menetellä? Susi huomasi karhun torkkumassa ongen ääressä ja päätti kalastaa Jänön ylös joesta. Se sieppasi ongen.

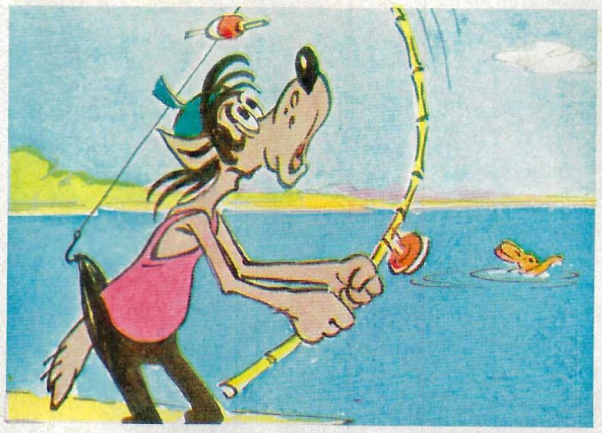

12 Susi pyöräytti vapaa voimiensa takaa saadakseen heitettyä koukun Jänöä kohti. Mutta koukku tarttuikin itse heittäjään.

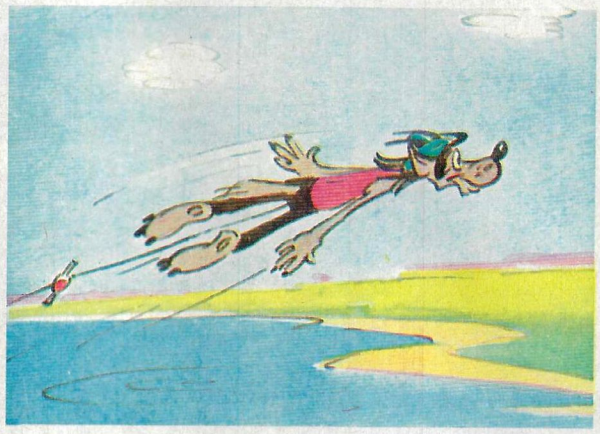

13 Susi repäisi kovemmin saadakseen koukun irti, mutta lähtikin itse lentoon vastarantaa kohden.

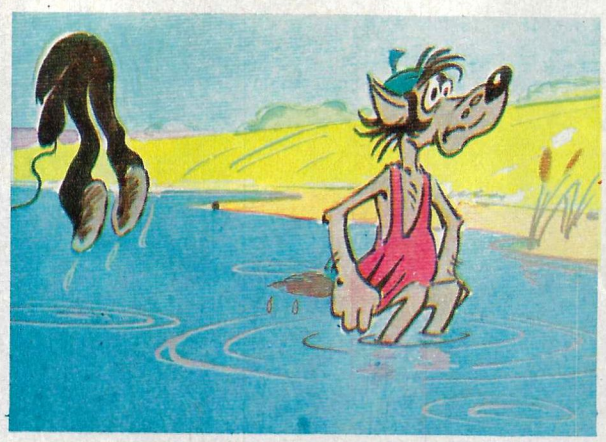

14 Vähän ennen rantaa siima meni niin kireälle, että vetäisi Sudelta housut jalasta. Mikäs nyt neuvoksi? Eihän tässä asussa passaa näyttäytyä!

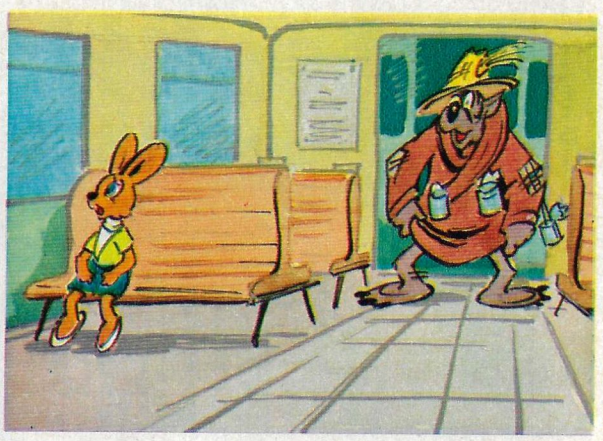

15 Mutta onni potkaisi kerran Suttakin. Pellolla oli linnunpelätin, ja sen asusteet oli kuin valettu Sudelle. Näin puettuna se hyppäsi junaan, jossa Jänö matkusti kotiinsa.

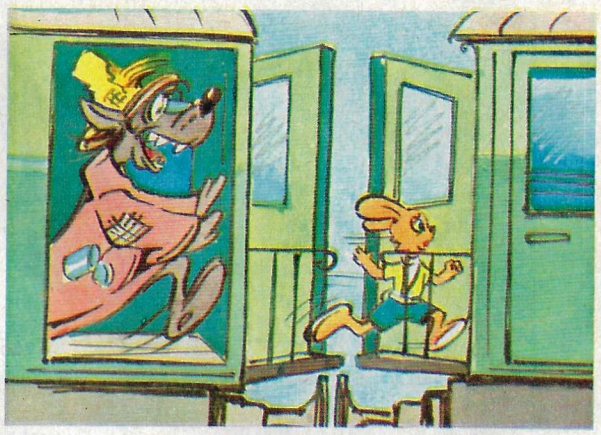

16 Jänö huomasi Suden ajoissa ja lähti loikkimaan vaunusta toiseen.

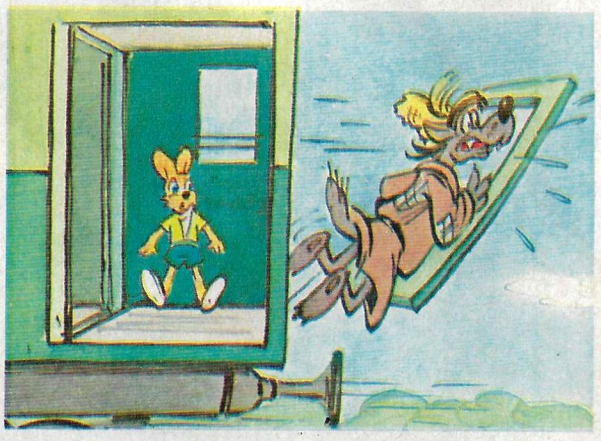

17 Päästyään viimeiseen vaunuun Jänö piiloutui nurkkaan. Susi taas suurella vauhdilla tönäisi vaunun peräoven paikoiltaan ja lentää huristi ulos kiskoille.

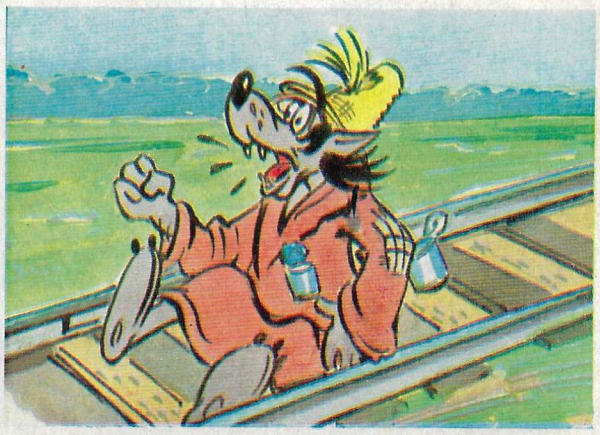

18 Siinä Susi nyt istuu ratapölkyllä ja puiden nyrkkiä pakenevalle junalle huutaa käheällä äänellä: — No, odotahan!

TALO,

JOHON TIEDEMIEHET KOKOONTUVAT SEURUSTELEMAAN, VÄITTELEMÄÄN, VAIHTAMAAN IDEOITA JA VIETTÄMÄÄN VAPAAHETKIÄ

Kerhot kokoontuvat. Yläkuvassa — akateemikko Andrei Tihonov, SNTL:n Tiedeakatemian presidentti Mstislav Keldyš, tohtori Vasili Arsenin, akateemikko Mihail Lavrentjev. Alakuvassa historian kerhon istunto. Puhumassa akateemikko Boris Rybakov

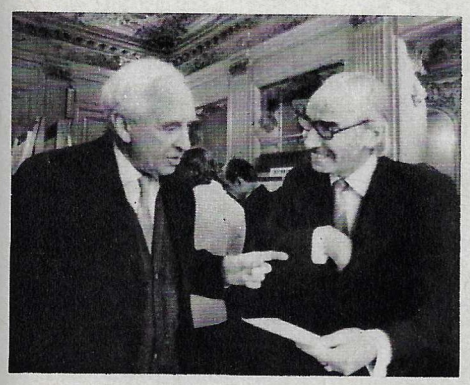

Akateemikko Vladimir Engelhardt ja tieteellisen kirjallisuuden kustantaja Günther Holtz Länsi-Saksassa julkaistujen kirjojen näyttelyssä.

Eri alojen luovilla taiteilijoilla ja muilla henkisen työn tekijöillä sekä heidän järjestöillään on Moskovassa omat kerhotalonsa. Niitä on mm. kirjailijoilla, kuvataiteilijoilla, säveltäjillä, opettajilla, näyttelijöillä, elokuvataiteilijoilla sekä arkkitehdeilla. Vanhin niistä on Tiedemiesten talo. Se sijaitsee NL:n hallituksen moskovalaisille tiedemiehille vuoden 1922 kesällä luovuttamassa vanhassa palatsissa Kropotkinskaja-kaudulla.

Sen oli rakennuttanut itselleen vuosisatamme alkuvuosina tehtailija Konšinin 77-vuotias leski, joka oli perinyt 10 miljoonaa ruplaa. Hän palkkasi tunnetun moskovalaisen arkkitehdin, tilasi marmoria ja lasia Italiasta sekä pronssikoristeita ja veistoksia Ranskasta. Koristerappauksin somistetut katot, taidemaalaukset, seinänkorkuiset peilit ja antiikkiset huonekalut täydensivät talon upeutta.

V. 1932 taloa laajennettiin. Rakennettiin katsomosali auloineen ym. tiloja. Monet TV-katsojat näkivät muutoin tämän salin 15. huhtikuuta 1961. Silloin Tiedemiesten talolla pidettiin lehdistötilaisuus, joka oli omistettu ihmisen ensimmäiselle avaruuslennolle. Tämä 750 katsojalle suunniteltu sali ei voinut silloin mahduttaa läheskään kaikkia halukkaita, jotka tahtoivat osallistua Juri Gagarinin ensimmäiseen lehdistötilaisuuteen.

Lukuisat kuuluisuudet ovat käyneet tässä talossa. Heidän joukossaan ovat olleet norjalaiset tutkimusmatkailijat Fridtjof Nansen ja Thor Heyerdahl, englantilainen kirjailija Bernard Shaw, ranskalaiset kirjailijat Henri Barbusse ja Romain Rolland, saksalainen kirjailija Lion Feuchtwanger ja intialainen kirjailija Rabindranath Tagore. Lukuisat kuulut tiedemiehet, jotka ovat käyneet moskovalaisten virkaveljiensä luona, tuntevat Tiedemiesten talon vieraanvaraisuuden.

Kerhotalon on oltava kodikas. Ihmiset tulevat siihen levähtämään, rentoutumaan jokapäiväisten huolien jälkeen. Moskovan tiedemiesten talo vastaa näitä vaatimuksia täydellisesti. Sen sinisessä ja harmaassa salongissa samoin kuin valkoisessa salissa itse ympäristö luo verkkaisen seurustelun ilmapiiriä. Kun taas kolmannessa salissa, jossa on Moskovan parhaimmat biljardipöydät, intohimot kuohuvat kiivaina. Siellä isännöi Kansainvälisen avaruudentutkimuskomitean varapresidentti akateemikko Anatoli Blagonravov. Kun osaa laskea raketin lentoradan, ei liene vaikeakaan tehtävä laskea pallon vierityskulmaa pussia kohden. Pussiin osuminen on jo vaikeampaa.

Musiikinystävillä, jotka päivisin työskentelevät leikkauspöytien ja ohjauslaitteiden ääressä tai luennoivat yliopistossa, on täällä oma maailmansa. Tiedemiesten talon sinfoniaorkesteri on toiminut jo yli kolmekymmentä vuotta. Sen soittajien joukossa on tohtoreita, lisensiaatteja ja muita tieteessä sanansa sanoneita miehiä, jotka eivät hae helppoja teitä musiikin alallakaan. Orkesteri on ollut monien kappaleiden ensiesittäjä, tutustuttanut moskovalaisia neuvostoliittolaisten ja ulkomaalaisten säveltäjien teoksiin. David ja Igor Oistrah sekä Stanislav Neuhaus ynnä muut huomattavimmat neuvostoliittolaiset esittäjät ovat mielellään heidän solisteinaan. Muusikkojen ohjelmassa on mm. Vasili Šuleikinin kantaatti. Älkää vain ryhtykö etsimään hänen nimeään säveltäjien joukosta. Šuleikin on merifysiikan akateemikko. Orkesterin tähtisolisteihin kuuluu akustikko, tohtori Juri Suharevski. Hänen soittaessaan mieleen tulee ajatus, että hänen sormensa ovat luotu pianokoskettimia varten. Akateemikko Aleksandr Nesmejanov ja hänen Ludmila-vaimonsa on virkeästi luova duetto. Heidän sepittämänsä romanssit, joiden sanat on Ludmilan kirjoittamia ja musiikki miehen säveltämä, herättävät ansaittua huomiota, olletikin kun he yhdessä esittävät niitä lavalta.

Tiedemiestalon orkesteri säestää usein kuorolle, jonka hiljattain perusti akateemikko Konstantinovin vaimo kahden tyttärensä kanssa.

Talon kantakundien joukosta löytyy draaman ja baletin, tenniksen ja šakin, postimerkkeilyn ja taitovoimistelun, taidemaalauksen ja -valokuvauksen harrastelijoita.

Joka kuukauden viimeisenä lauantaina talon ohjelmassa on taidemaailman uutuuksia. Näinä iltoina tiedemiesten vieraina on runoilijoita, jotka tutustuttavat isäntiään uusiin teoksiinsa; moskovalaisten teattereiden näyttelijöitä, jotka esittävät otteita valmistuvista kappaleista; säveltäjiä, jotka saavat täällä teoksiensa ensimmäiset arvostelut. Talolla esiintyy myös ulkomaalaisia taiteilijavieraita.

Toisin sanoen tiedemiehillä on seuratalossaan mahdollisuus "näyttää itseään ja katsella toisia".

Tässä talossa tapaavat toisensa kaikki tieteet. Niinpä muinaistutkija voi saada tietoja kemian viimeisistä saavutuksista, tähtitieteilijä kasvinjalostuksesta, biologi rakettimoottoreiden kehityksen näköaloista jne. Talon suojissa toimii 37 kerhoa (teknillisiä, humanitäärisiä, yhteiskunnallisia, lääketieteellisiä, biologisia, maataloustieteellisiä). Niiden välillä on vilkas informaatiovaihto, kuuluisat asiantuntijat pitävät niissä luentoja ja pohtivat uusia ideoita.

Aiheista, joita Tiedemiesten seuratalolla käsitellään, saatte jonkinlaisen kuvan esim. seuraavasta kymmenen päivän ohjelmasta: 10. lokak. "Oikeuspsykologian ajankohtaisia ongelmia" — lakitieteen tohtori A. Ratinovin esitelmä (lakitiet. kerho). 11. lokak. "NL:n sähköistetyn rautatieliikenteen kehitysnäköalat". Liikenneministeriön yli-insinöörin esitelmä. 12. lokak. "Aikakauslehti 'Kvant' ja matemaattisten tietojen tunnetuksitekeminen". Esiintyvät akateemikot I. Kikoin ja A. Kolmogorov. 13. lokak. Retkeilykerho. "Pamir". Kemian tohtori A. Bundelin matkaselostus. Puutarhureiden- ja kukankasvattajien kerho: "Maalaustaiteen merkitys luonnonkauneuden tajuamisessa". Professori V. Pelevinin esitelmä. 14. lokak. Runouden ilta. 15. lokak. Konsertti. 16. lokak. Fysikaalisen kemian kerho: "Kaasukromotografinen reaktio". Kemian tohtori V. Berezkinin esitelmä. XVI vuosisadan luuttumusiikin ilta. 17. lokak. Kansainvälinen tilannekatsaus. Kybernetiikan kerho: "Eräitä lääketieteellisen kybernetiikan ongelmia". Tohtori I. Pinsknerin esitys. Elokuvakerho: uusien opetus- ja tieteiselokuvien esittely ja käsittely. 18. lokak. Luonnonsuojelukerho: "Vanhojen puiden säilyttäminen Moskovassa". Arkkitehti B. Komarovin selostus. 19. lokak. Konsertti. Filosofian kerho: "E. Frommin uusfreudilainen filosofia". Filosofian lisensiaatti V. Dobrenkov esitelmöi. 20. lokak. Biologisten ongelmien kerho: "Biologisten suurmolekyylien tutkimisessa saavutettuja tuloksia". Fysiikan ja matematiikan lisensiaatti V. Tumanjan selostaa. Riistatalouden kerho: "Metsästyskoirien kasvatuksen kehitys". SNTL:n maatalousministeriön ylikynologin A. Mazoverin selonteko. Kansainvälisten koiranäyttelyjen voittajien esittely. Autoilukerho: "Uudet liikennesäännöt". Valtion autotarkastamon päällikön N. Jumaševin selostus.

Tiedemiesten kerhotalon suojissa toimii kuudetta tuhatta henkilöä. Toimintaa johtaa valinnallinen neuvosto, johon kuuluu 50 jäsentä. He edustavat erilaisten tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen etuja. Neuvoston puheenjohtajana on tätä nykyä akateemikko Boris Rybakov. Jokapäiväistä toimintaa kerhotalossa järjestää 17 toimitsijaa Ludmila Vinogradovan johdolla.

I. JAMSKOI.

Kuvat A. GARANIN.

Toiset istuvat ravintola-pöytien, toiset nuotti- tai maalaustelineiden ääressä.

Tuotanto- ja maatalouslaitosten johtajia on usein tiedemiesten vieraina. Tiedemiehet käyvät vuorostaan tehtailla, pelloilla ja karjafarmeilla.

Epäorgaanisten aineiden valmistusmenetelmien asiantuntija akateemikko Aleksandr Tselikov moskovalaisella metallitehtaalla "Serp i molot".

Maatalousakatemian tutkijat Trofim Burdelov (keskellä) ja Nikolai Bytškov (oikealla) keskustelussa Maksim Gorkin kolhoosin (Moskovan maaseutualue) puheenjohtajan Viktor Isajevin kanssa.

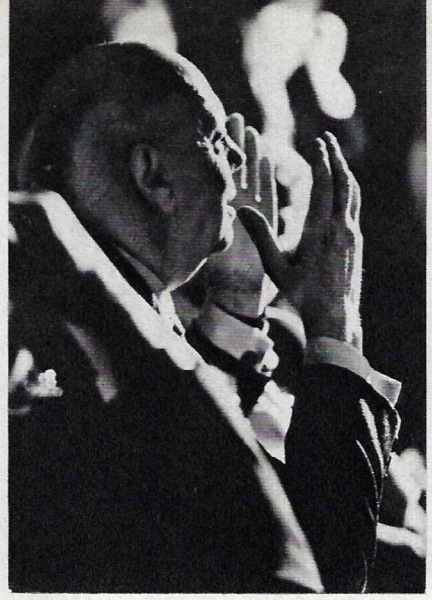

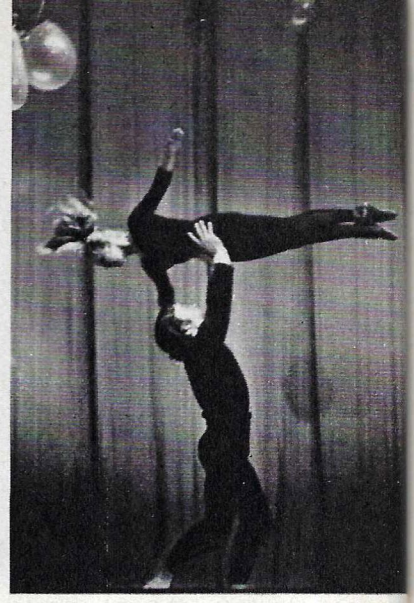

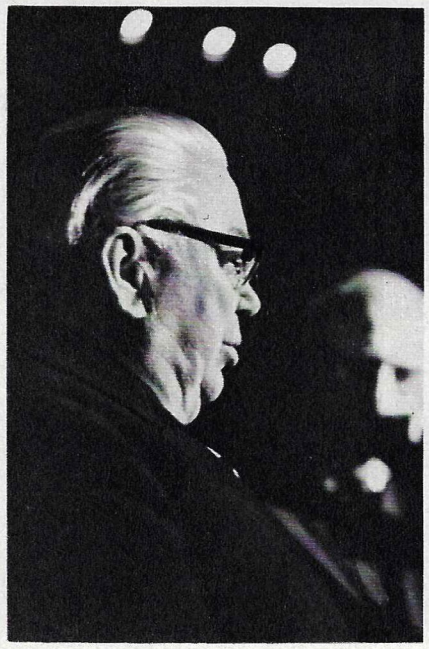

Oikealla:

Iltamakuvia. Etualalla professori Konstantin Šaronov ja Moskovan korkeimman teknillisen opiston ylioppilas Helena Dontšenko. Tanssi on se tapaus, jossa oppilas voi näyttää olevansa etevämpi kuin opettajansa. ▶

Kuvissamme vasemmalla: TEATTERIVÄKEÄ TIEDEMIESTEN VIERAINA.

Ensimmäisellä palstalla (ylhäältä alas):

- *Moskovan neuvoston teatterin pääohjaaja Juri Zavadski.*
- *Tšekkiläinen pianotaiteilija Zuzana Roužickova.*
- *Moskovan Taiteellisen teatterin näyttelijä Mihail Janšin.*
- *Taikuri Vladimir Stoljarov.*

Toisella palstalla:

- *Taiteilijapari Ludmila ja Alvian Gaidarov.*
- *Moskovan neuvoston teatterin näyttelijä Gennadi Bortnikov.*
- *Jatsiorkesteri esittää eri kansojen säveliä.*
- *Teatteri- ja elokuvanäyttelijätär Tatjana Doronina.*

Oppia ikä kaikki. ▶

Karakalpakia kuvioi

Karakalpakia on Uzbekistanin tasavaltaan kuuluva autonominen neuvostotasavalta, joka sijaitsee Karakumin ja Kyzylkumin suurten autiomaiden yhtymäkohdassa. Seutu ei tarjoa matkamiehelle vaihtelevia maisemia eikä värikästä luontoa. Sen ainoa keidas on Keski-Aasian suuren virran Amu-Darjan alajuoksulla.

Ehkä juuri sen takia, korvatakseen luonnon köyhyyttä karakalpakialaiset koristelevat kotinsa, vaatteensa ja talousesineensä suurella hellyydellä ja kärsivällisyydellä.

Tämä maa on aina ollut ja on vieläkin kuulu kankaiden ja mattojen kutojista, koruompelijoista, puunkaivertajista ja kultasepistä. Karakalpakkien kansallispuvussa on ammoisista ajoista noudatettu kirjoittamatonta sääntöä, että nuoret käyttävät kirkkaita värejä. Heidän arkitakkinsa ovat kiiltävästä vadelmanpunaisesta kankaasta, kun taas juhlapuvut ommellaan tummansinisestä pellavasta ja kuvioidaan koruompelulla; päähineet tehdään punaisesta ja mustasta verasta. Ikäihmiset pitävät valkoisia vaatteita, sillä valkoinen on viisauden väri.

Tytöt ja nuoret naiset ovat aina pitäneet koruja, mm. hopeisia karneolikoristeisia rannerenkaita sekä kilisevillä ketjutupsuilla, riipuksilla ja kulkusilla koristettuja otsavanteita.

Sirot karakalpakkilaiset korut voivat tänäänkin tyydyttää vaativimmankin maun. Väreiltään hillityt ja kuvioiltaan rauhalliset karakalpakkilaiset matot kaunistavat aistikkaintakin asuntoa.

V. S.

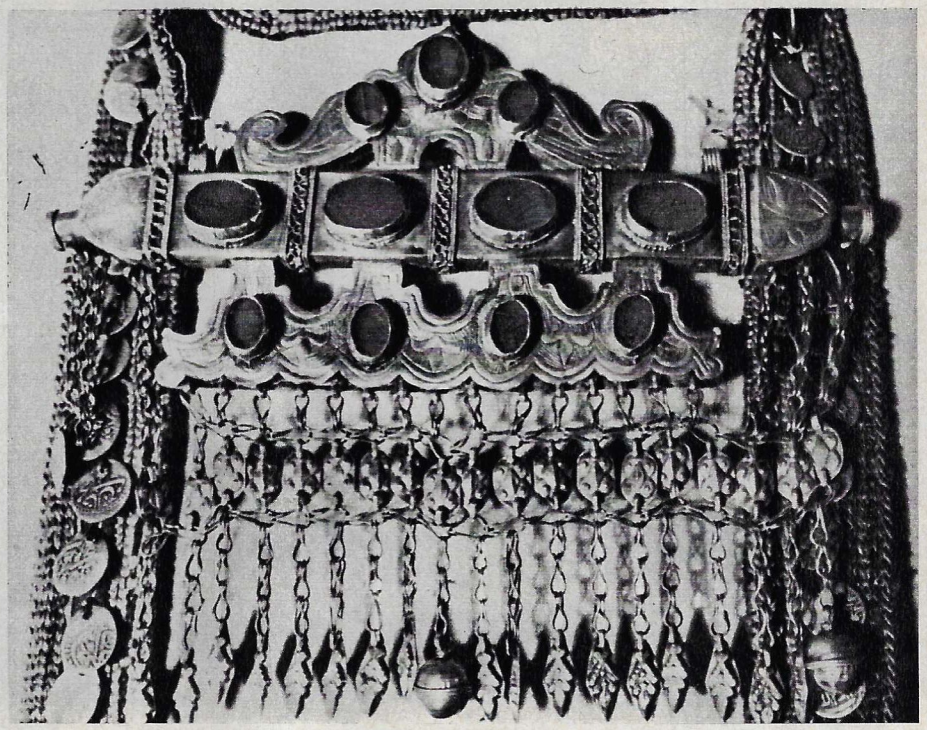

Uinnin alkeet ammeessa

Kuva 1

Kuva 2

Kuva 3

Kuva 4

Kuva 5

Kuva 6

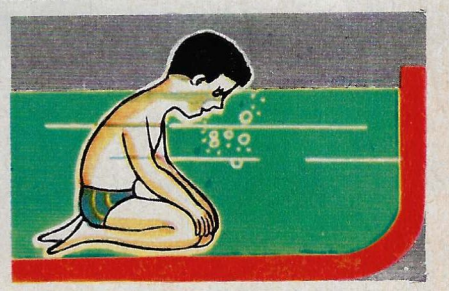

Lapsenne on varttunut 4—5-vuotiaaksi. Hän kylpee mielellään ammeessa. Kesälomalla jonkin vesistön rannalla haluatte ehdottomasti opettaa häntä uimaan.

Vesi vetää aina lapsia puoleensa. Mutta se voi myös synnyttää pelkoa, jos pienokainen esim. kompastuu mennessään veteen ensimmäisen kerran tai hätäännyksissään nielaisee vettä, tai jos sitä yksinkertaisesti menee silmiin. Eräs suurimpia vaikeuksia lapsen opettamisessa uimaan on saada hänet painamaan pään veden alle, avaamaan siellä silmät ja hengittämään ulos.

Tämän kaiken voi opettaa kotona käyttäen hyväksi tavallista kylpyammetta.

Lapsen on asetuttava ammeeseen polvilleen ja laskeuduttava istumaan kantapäittensä päälle nojaten käsillään polvien yläpuolelle. Vettä on päästettävä rinnan korkeudelle.

On katsottava, ettei lapsi harjoitusten aikana pyyhkisi käsillä kasvojaan, ja että hän hengittäisi sekä sisään että ulos vain suun kautta.

Pää veden alle

Ensimmäisillä 3—4 kerralla harjoitellaan ainoastaan hengityksen pidätystä (10—15 sekunniksi painamatta kasvoja veteen). Sen jälkeen lapsi ottaa edellä kuvatun asennon, vetää henkeä, sulkee silmänsä ja painaa kasvot veteen 5—10 sekunniksi.

Kolmen-neljän onnistuneen suorituksen jälkeen voi painaa veden alle koko pään (kuva 1).

Silmien avaaminen vedessä

Vedettyään ilmaa keuhkoihin lapsi painaa päänsä veden alle ja avaa silmänsä. On opittava pitämään silmät auki vedessä, jotta näkisi mihin ui ja välttääkseen mahdollisia vaaroja.

Tämän harjoituksen aikana käskekää lapsen kerätä ammeen pohjalta kiviä, näkinkenkiä ja muita pieniä esineitä, joita olette sinne pannut (kuva 2).

Uloshengitys veden alla

Tämä harjoitus aloitetaan kehottamalla lasta painamaan leukansa veteen ja puhaltamaan veden pintaan samalla tavalla kuin puhalletaan kuumaa keittoa. Sitten asettakaa hänen puhallettavakseen kelluva lelu (ankka, vene jne., kuva 3).

Sen jälkeen lapsen on vedettävä keuhkonsa täyteen ilmaa, painettava kasvonsa veteen ja hitaasti mutta täydellisesti puhallettava ilma ulos.

Toistettuaan tämän tehtävän onnistuneesti useamman kerran hän voi painaa koko päänsä veteen ja puhaltaa ilman ulos pitäen silmiä auki.

Ja tämän taidon opittuaan hän voi toistaa harjoituksen 10—20 kertaa peräkkäin (kuva 4).

Sisäänhengitys sivusta

Tämä harjoitus on suurena apuna harjoiteltaessa kroolia, jota tavallisesti ensimmäisenä opetetaan uimakouluissa. Otettuaan alkuasennon lapsi kääntää päätään oikealle niin, että vasen poski ja vasen korva jäävät veden alle (kuva 5).

Tehtyään syvän sisäänhengityksen hän kääntää kasvot alaspäin niin, että veden raja on keskellä otsaa (silmät auki) ja puhaltaa hitaasti ja täydellisesti ilman veteen (kuva 6).

Sen jälkeen opetellaan samalla tavalla kääntämään päätä vasemmalle päin. Tehtävää pitää harjoitella, kunnes lapsi voi tehdä sen 10—15 kertaa peräkkäin.

V. Sapošnikov.

Kosmetologi neuvoo

Neljänkymmenen jälkeen...

Tällä kertaa kosmetologimme Jelena Ryžkova osoittaa neuvonsa niin sanotussa kriittisessä iässä oleville naisille.

— Hyvä terveys on kauneuden tärkein tae. Vanhenemisen merkkejä ilmaantuu aikaisemmin ihmisille, joiden tärkeissä elimissä on häiriöitä tai vikoja. Niinpä unen häiriintyminen (unettomuus) varttuneessa iässä jättää kasvoille selviä jälkiä — ryppyjä, pöhötystä ja kalpeutta. Vatsa- ja suolistoviat (paksusuolen tulehdukset, vatsakatarrit jne) antavat kasvoille savenharmaan värin.

Naisten, varsinkin yli 40-vuotiaiden, on seurattava tarkasti painoaan. Akilliset painonmuutokset lisäävät ryppyjä kasvoihin.

Raitis ilma ja kohtuullinen rusketus antavat enemmän kauneutta kuin mitkään maalit. Yletön paahdattelu auringossa kuivattaa ihon liikaa, ja silmien siristäminen kirkkaassa auringonpaisteessa jättää silmäkulmiin hanhenjalan muotoisia ryppyjä. Siksi suosittelemmekin pitämään keväällä ja kesällä tummia laseja sekä voitelemaan kasvoja kevyesti pehmittävällä voiteella.

Kaikki tunteemme kuvastuvat kasvoillamme. Niinpä Victor Hugo kirjoitti aikoinaan, että ihmisen kasvot "ilmaisevat hänen omantuntonsa ja koko elämänsä: ne ovat lukuisten salaisten vaikutteiden tulos, sillä jokainen vaikute jättää niihin jälkensä".

Neljänkymmenen vuoden aikana itse kullakin on kertynyt niin paljon vaikutteita, että miltei kaikkien kasvot vaativat samanlaista hoitoa kuin kuiva iho yleensä. Ottaen huomioon, että naisilla on nykyään hyvin vähän vapaata aikaa, annamme muutamia neuvoja, joita voi täyttää kotioloissa.

Lyhyesti sanottuna, yleinen kasvojenhoitoperiaate on tämä: vettä ja voidetta.

Aamulla kasvot pestään huoneenlämpöisellä vedellä, painellen sormilla varsinkin silmien ympärystä yöllisen pöhötyksen poistamiseksi. Sitten kostealle iholle sivellään jotain pehmittävää voidetta (jota virheellisesti sanotaan ravitsevaksi). Illalla kasvot tulee puhdistaa kuivalle iholle tarkoitetulla ihovedellä. Voitte itsekin valmistaa hyvän, virkistävän ja ihoa vahvistavan liuoksen erilaisista kasveista: kamomillasauniosta, lehmuksen kukista, ratamosta, humalasta, mintusta, teestä tai niiden sekoituksista.

Puhdistuksen jälkeen kasvoille ja kaulaan levitetään mitä hyvänsä pehmittävää voidetta veteen kastetulla pumpulitukolla ja hierotaan kevyesti kunnes voide on täydellisesti imeytynyt ihoon. Ennen maata menoa liika voide on poistettava pehmeällä paperilla; kasvoja ei saa jättää rasvaisiksi koko yöksi. Saippuan asemesta voi käyttää munankeltuaista. Riittää kun kerran tai pari kertaa viikossa voitelee kasvot ja kaulan raa'an munan keltuaisella ja 2—3 minuutin jälkeen huuhtelee sen pois vedellä. Tämä toimitus on hyvä tehdä samalla kun pestään hiukset tai mennään saunaan tai kylpyyn.

Iholle on myös hyvä tehdä kuumia kosteita pyyhkeitä, joiden jälkeen kasvot on huuhdeltava kylmällä vedellä ja voideltava jollain voiteella.

Kauneusnaamiot ovat kasvojenhoitomenetelmistä helpoimpia, tehokkaimpia ja laajimmin käytettyjä. Aluksi kasvot ja kaula puhdistetaan ihovedellä ja sen jälkeen voidellaan jollain pehmittävällä rasvaisella voiteella. Ennen naamiota on hyvä tehdä kuuma pyyhke, jollei se ole vahingoksi jonkin muun syyn takia (korkea verenpaine, pienet verisuonet ihon pinnalla, liiallinen karvojen kasvu kasvoilla).

Naamion voi tehdä 2—3 kertaa viikossa. Marja-, hedelmä- ja kasvisnaamiot ovat erikoisen hyödyllisiä, koska ne sisältävät iholle välttämättömiä vitamiineja. Tarkoitukseen voi käyttää mitä hyvänsä tuoreita hedelmiä, marjoja tai vihanneksia (kurkkuja, tomaatteja, appelsiineja, mansikoita, viinirypäleitä); niistä poistetaan ensin kuori, sitten pehmeämmät osat muhennetaan lusikalla ja kovemmat riiviraudalla. Muhennos levitetään suoraan kasvoille ja kaulaan 10—15 minuutiksi antamatta sen kuivua. Naamio poistetaan huuhtelemalla vedellä, jonka jälkeen kosteaan ihoon hierotaan heti jotain pehmittävää voidetta. Voimme suositella muitakin naamioita, erikoisesti talvea varten: piimästä, rahkasta, keltuaisesta, valkuaisesta, keltuaisesta ja valkuaisesta yhdessä, hunajasta, kasvisöljystä, hiivasta sekä aloe-ruukkukasvin mehusta.

Nämä sivut on valmistanut toimittaja Vera Severjanova apunaan valokuvaajat B. Aleškin, M. Anfinger, M. Gratšev, J. Korolev sekä taiteilija A. Suhov.

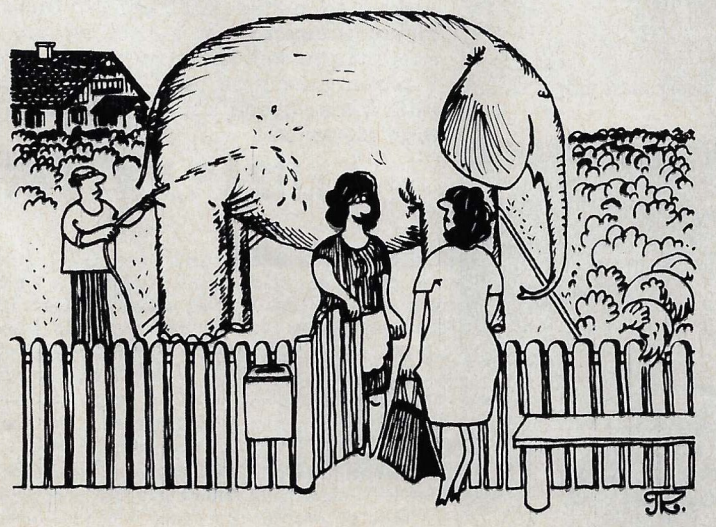

— Vietimme loman Intiassa. Piirt. P. Kulinitš.

Sienikausi.

Syksy on Venäjän metsien kulta-aikaa. Sitä sävyttää lehvistön ruskeankeltainen kirkkaus ja myöhäiskukkien muhkea värikkyys. Eräs syksyisten metsien ihmeellisimpiä anteja on sienien paljous. Metsät palkitsevat ystävänsä täysinäisellä marja- tai sienikorilla ja lahjoittavat luonnonkauneuden palvojalle aidon nautinnon hetkiä.

Miksi mammutit tuhoutuivat?

Kuvat V. REZNIKOV ja N. VEREŠTŠAGIN.

Norsuja ei ole enää kovin paljon maapallolla. Niiden edeltäjät, mammutit, ovat ajat sitten kuolleet sukupuuttoon. Miksi? Neuvostoliiton museoissa olevat yhdeksän mammutin luurankoa ovat arvokkaita muinaisjäänteitä.

Mammutteja tutkivat paleontologit löysivät hiljattain todellisen "kultasuonen". Siperiassa virtaavan Indigirkan suusta löytyi mammuttien hautausmaa. Voimakkaiden vesipumppujen avulla maaperästä liuotettiin mm. mammutin luuranko, joka oli maannut maassa noin 20 000 vuotta.

Uusi löytö on erinomaisen hyvin säilynyt. Selkänikamien ja kylkiluiden irroittamisen jälkeen esiin tulivat rinta- ja vatsaontelojen sisälmykset. Ne muodostivat vajaan 0,5 tonnin möhkäleen. Kaivaustöiden johtajan B. Rusanovin mielestä esiin on saatu naarasmammutti. Erikoisen arvokas tämä löytö on sen tähden, että sisälmykset ovat säilyneet yhdessä sisällön kanssa. Suolistosta löydetyistä heinäkasveista ja siemenistä voidaan päättää, että mammuttirouva oli kuollut syksyllä 150-vuotiaana, luultavasti vanhuuteen.

Mammutin jätteet on kuljetettu erikoislentokoneella Jakutskiin. Sisälmykset käsittävä möhkäle on sijoitettu 25 m syvyiseen kaivoon, miinus 4 asteen lämpötilaan. Talvella mammutti toimitetaan Novosibirskin biologiseen instituuttiin, jossa sen tutkivat eri alojen asiantuntijat: biofysiikot, biokemistit, histologit, helmintologit, parasitologit ja cytologit.

Mahdollisesti, tämä löytö auttaa tiedemiehiä vastaamaan kysymykseen: mikä oli mammuttien tuhoutumisen syynä? Otaksumia on olemassa paljon — ne alkavat myyttisistä ja päättyvät avaruuksellisiin. Yksistään Fridtjof Nansenin kirjassa "Tulevaisuuden maahan. Suuri retki Euroopasta Kaarianmeren kautta Siperiaan" tällaisia otaksumia esitetään kymmenkunta. Sen jälkeen niitä on tullut vielä paljon lisää. Eräiden mielestä eläinten tuhoutumiseen vaikutti avaruussäteilyn jyrkkä kasvu, kun taas toisten mielestä pääsyynä oli tulivuoritoiminnan voimistuminen. Kolmannet arvelevat kaiken johtuneen ilmanalan muutoksesta jne. Tiedemiesten mielenkiinto tähän ongelmaan johtuu vielä siitä, että mammuttien katoamisaikoihin (n. 10—12 tuhatta vuotta sitten) maapallolta kuoli sukupuuttoon lähes 200 suurta nisäkäs-, lintu- ja matelijalajia.

— Nykyisin voidaan vain väittää, — SNTL:n Tiedeakatemian mammuttitutkimuskomitean varapuheenjohtaja, biologian tohtori N. Vereštšagin sanoo, — että mammuttien tuhoutuminen oli seurausta useammista tekijöistä. Ilmasto ja maasto muuttuivat. Suuret eurooppalaiset ja itäamerikkalaiset jäätiköt lakkasivat vaikuttamasta. Lumimyrskyjä alkoi tulla useammin ja siitä johtui maan lumipeitteen kasvu. Tästä syystä mammutit eivät voineet syvän lumen lävitse tavoittaa kärsällään ruohokasveja, jotka olivat niiden pääasiallisena ravintona. Tämän lisäksi Valtameren taso nousi, siitä oli seurauksena veden nousu joissa ja järvissä. Kokonaiset mammuttilaumat hukkuivat. Samoihin aikoihin alkoi suurten kavioeläinten ja niiden jälkeen petoeläimienkin sukupuuttoon kuoleminen, toisin sanoen mammuttien koko elinympäristön muuttuminen. Indigirka-joen suusta löydetyn ja toisten samankaltaisten mammuttihautausmaiden tutkiminen voi auttaa täsmentämään tapahtumia tällä ihmeellisellä kaudella Maan eläinmaailman historiassa.

G. MENDELEVITŠ.

Mammuttihautausmaan tutkimuksien aikana Berelehjoen varrella (Indigirkan lisäjoki) on löydetty lähes 7 500 mammutinluuta, jotka ovat kuuluneet noin 120 eläimelle. Täältäkin on löydetty mammutinruho, joka oli hyvin säilynyt ikiroudan olosuhteissa. Tämä ainutlaatuinen näyttelyesine on nykyisin nähtävänä Jakutskin biologian laitoksen edustalla (yläkuva).

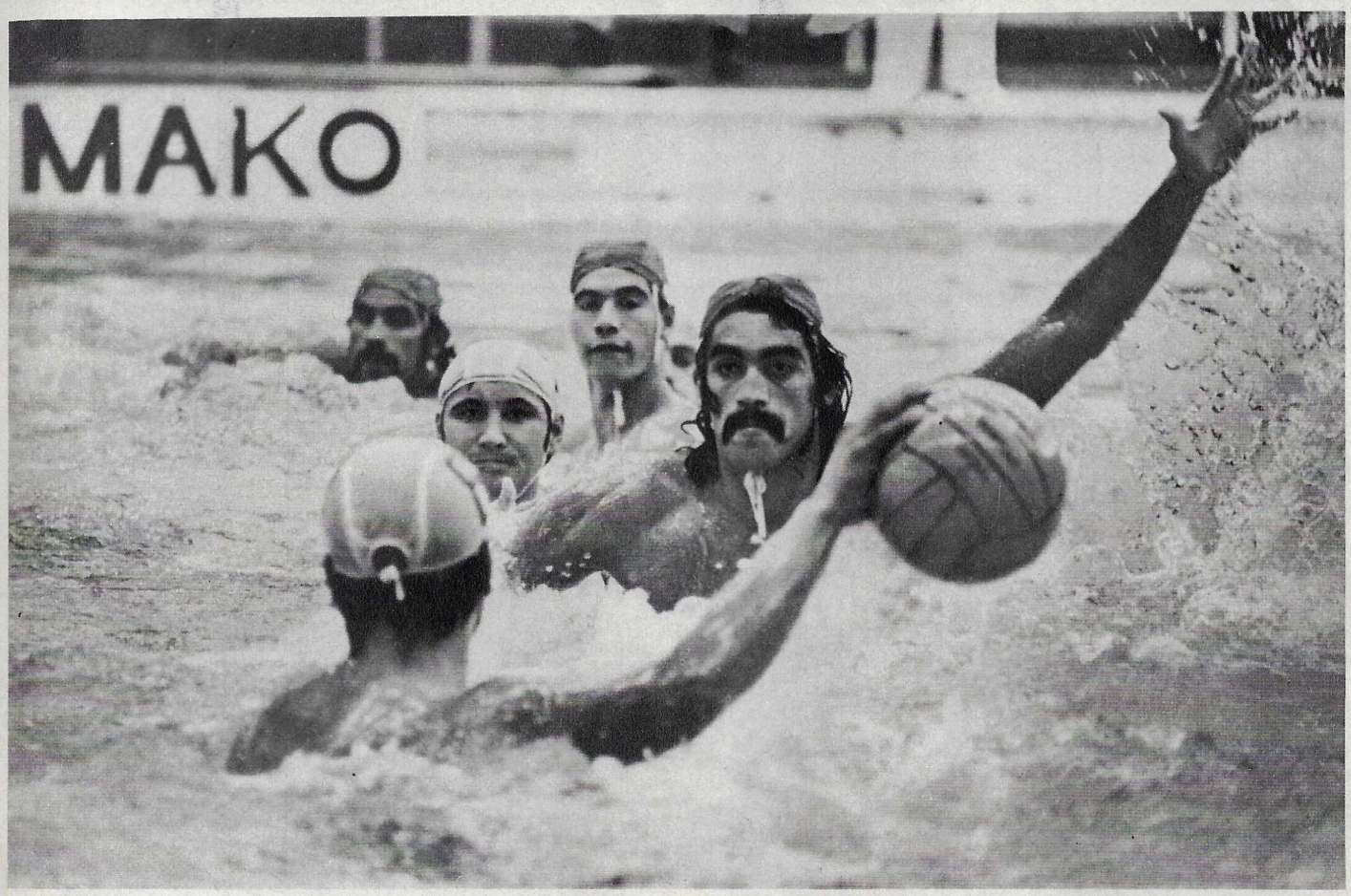

VESIURHEILUN JUHLA

Belgradissa on pidetty urheilun historian ensimmäiset uinnin, vesipallon ja uimahypyn MM-kisat. Niissä oli osanottajia yli 50 maasta.

Maailman lehdistön sekä valmentajien ja urheilijoiden kertoman mukaan nuo kolmessa ensiluokkaisessa uimalassa suoritetut kilpailut sujuivat moitteettomasti. Eri lajeissa kamppailtiin yhteensä 37 mitalisarjasta. Yksistään uimarit tekivät 18 korjausta maailmanennätystaulukkoon.

Näiden ensimmäisten MM-uintien tuloksia eriteltäessä on todettava ennen kaikkea Saksan Demokraattisen Tasavallan edustajien erinomaiset suoritukset. Saatuaan Münchenin olympialaisissa 9 mitalia, he veivät Belgradista 25 mitalia. Myös USA:n edustajat osoittivat hyvän kuntonsa. He voittivat 31 mitalia ja säilyttivät johtoasemansa.

Neuvostoliiton uimarit esiintyivät hiukan heikommin kuin olympialaisissa. He "hukkasivat" kaksi mitalia, mutta on otettava huomioon, että joukkueessamme oli paljon nuoria tulokkaita. Niinpä naisjoukkueemme keski-ikä oli 16,3 vuotta.

Vesipalloturnaus oli hyvin kireä. Se osoitti, että Unkarin ja Neuvostoliiton joukkueet ovat edelleen vahvimpia, ne voittivatkin ensimmäisen ja toisen paikan. Ilahduttava oli kuubalaisten menestys (6. paikka), he eivät ole ennen yltäneet näin korkealle tämän luokan kilpailuissa.

On siis pantu alku uintilajien MM-kisoille. Kahden vuoden päästä uimarien, uimahyppääjien ja vesipalloilijain valiot kohtaavat Kolumbiassa.

Valok. lehtemme erikoiskirjeenvaihtaja S. LIDOV.

PAINIJAT KILPASILLA

Neuvostoliiton painijat ovat viime vuosina saavuttaneet menestystä suurissa kansainvälisissä kilpailuissa. Teheranissa hiljattain pidetyt MM-kisat eivät muodostaneet tässä suhteessa poikkeusta. Klassisen ja vapaan painin ohella kultamitaleista kiistelivät ensimmäistä kertaa myös sambo-painijat. Kuten tunnettua, tämä laji on lähtenyt leviämään Neuvostoliitosta.

NL:n painijat toivat Iranin pääkaupungista 20 kulta-, 6 hopea- ja 2 pronssimitalia. Erityisen maininnan ansaitsevat olympiavoittajat I. Jarygin ja L. Tediašvili. Krasnojarskista kotoisin oleva Ivan Jarygin voitti kaikki ottelunsa. Tbilisistä kotoisin oleva Levan Tediašvili voitti varauksetta myös yleisön. Vapaapainikilvan päätyttyä kävi selville, että yksi neuvostojoukkueen sambopainijoista oli sairastunut. Juuri vapaapainin maailmanmestaruuden voittanut Tediašvili silloin tarjoutui edustamaan maataan myös sambossa, sillä hän oli aikaisemmin harrastanut sitä ja voittanut mm. maan juniorimestaruuden. Hän suoritui urakastaan loistavasti ja voitti toisenkin kultamitalin.

Kuvissa I. Jarygin ja L. Tediašvili.

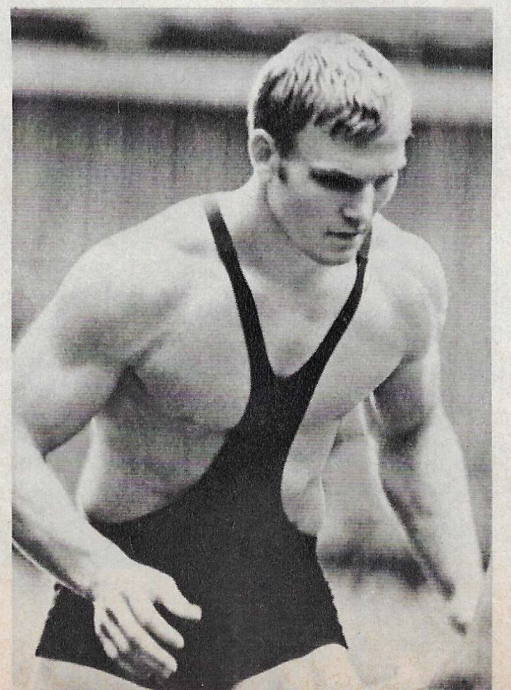

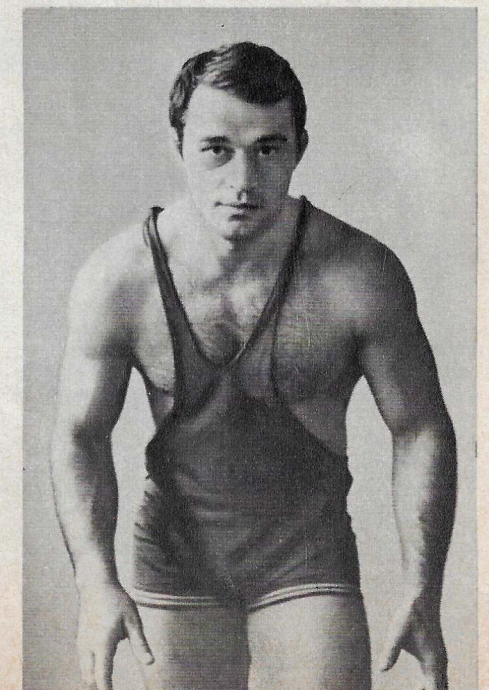

Pienen kaupungin suuret huolet

Sinivihreä järvi, jonka selällä liukuu moniväristä purjeita ja jonka rantoja reunustavat 1200-luvulta peräisin olevan ritarilinnan harmaat graniittimuurit, huvila-asutusten punatiiliset jyrkät katot sekä nykyaikaisten rakennusten vaaleanharmaat leveäikkunaiset peiliseinät, luonnehtivat kaikki eestiläistä Viljandin kaupunkia. Se ei ole neuvostomaan mittojen mukaan mikään suuri. Vain 22 000 asukkaan tyyssija. Neljä vuotta sitten se juhli 700-vuotispäiväänsä. Juhlijoiden joukossa nähtiin myös Viljandin suomalaisen ystävyyskaupungin Porvoon edustajia.

Viljandi on Eestin eteläosassa sijaitsevan ja tasavallan vilja-aitaksi kutsutun maatalousalueen hallinnollinen ja sivistyksellinen keskus. Kaupungissa on iso meijeri ja säilyketehdas sekä tasavallan ainoa tulitikkutehdas ja Tallinnan kaivuritehtaan työosasto. Siellä on myös Linda-niminen tuotantoyhtymä, joka valmistaa ulkomaillakin laajasti tunnettuja hyötytaiteen esineitä.

Niin suurilla kuin pienilläkin kaupungeilla on omat ongelmansa. Sellaisia on myös Viljandin kaupunginneuvostolla ja asukkailla. Niiden laatu käynee selville, jos tutustumme muutamiin tietoihin, jotka kuvaavat kaupungin asujaimistoa.

Joka neljäs kaupunkilainen käy koulua, joka toisella on keski- tai korkeakoulutason yleissivistys. Nämä numerot sanelevat monia seikkoja, esim. urheilutilojen rakentamisen lapsille, uuden harrastelukeskuksen (Kulttuuritalon) rakentamisen varttuneemmille, Kaupunginkirjaston laajentamisen jne.

Joka viides viljandilainen on eläkeläinen. He tuntevat tarvetta turvautua useammin lääkäreihin, olletikin kun siitä ei tarvitse mitään maksaa. Se merkitsee, että on rakennettava enemmän vastaanottoloita ja hoitolaitoksia. Ongelmia on muitakin. On laajennettava asuntotuotantoa, vaikka se onkin tällä 5-vuotiskaudella kasvanut lähes puolella. Pulmana on myös henkilökunnan vajaus kahviloissa ja ravintoloissa kesäisin kylpykauden ollessa vilkkaimmillaan. Kaupunginteatterin rakennus on jo 50 vuotta vanha, ja sen tilalle on saatava uusi. Kysymysten joukossa on sellainenkin: miten ystävyyskaupungista, siis Porvoosta, käyvien vieraiden palvelu olisi parhaiten järjestettävä? Mitä heille tulisi ensi tilassa näyttää? Millaiset muistolahjat heistä olisivat mieluisimpia?

Entä liikenne? Vanha kaupunki ei ole selvästikään suunniteltu sellaista automäärää varten, joka vilisee Viljandissa varsinkin kesäaikaan.

Vaikka kaupungin pulmat ovat monenlaatuisia, niillä on kuitenkin eräs yhteinen piirre: kaikki ne johtuvat siitä, että vanha Viljandi nuortuu, kasvaa ja kehittyy.

1. Meijeri on kaupungin suurin tuotantolaitos. Sen valmisteiden laatu on korkea ja menekkiongelmaa ei ole.

2. Keskiaikaisen linnan muureja entistetään.

3. Viljandin kulttuuriopistosta valmistuu kerhotaloille toiminnanohjaajia, kuoron- ja orkesterinjohtajia, balettiohjaajia, tanssijoita ja soittajia. Opiston tanssiyhtye harjoittelemassa tutkinto-ohjelmaa.

4. Tunnit ovat päättyneet. Mitä nyt? Mennäänkö soutuharjoituksiin? Vai koripallokentälle? Entä jos mentäisiin katsomaan varttuneempien urheilijoiden suorituksia, sillä Eestin monilla seuroilla on Viljandissa valmennusleirejä.

5. Kirjaltaja Elmar Sahkin huolet ovat lähellä jokaisen postimerkkeilijän sydäntä. Suomalaisia postimerkkeiä hän arvostaa niiden lakonisen kuvituksen vuoksi.

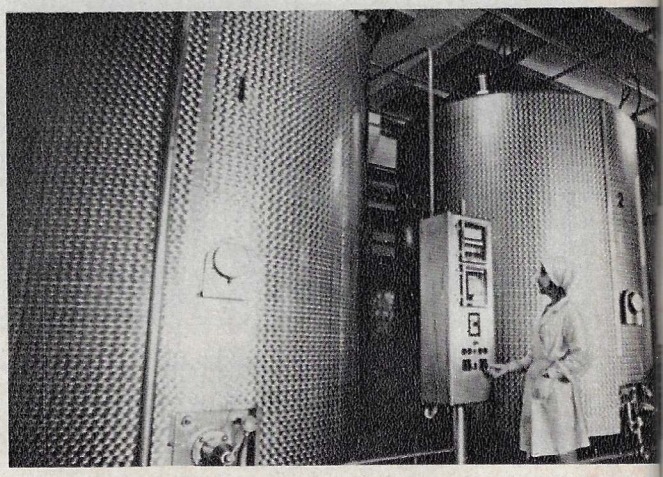

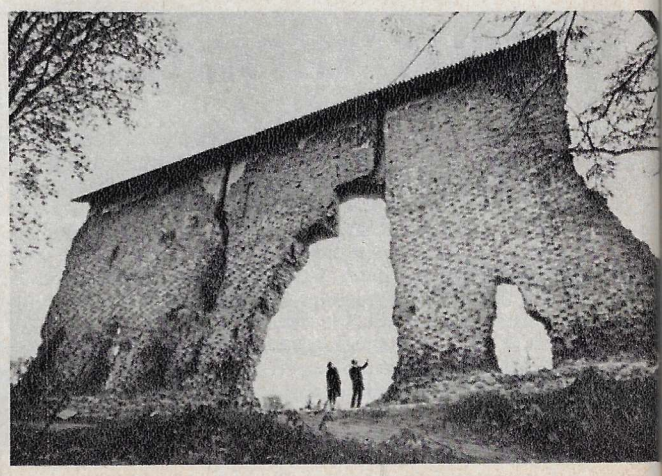

Eräs kaupunginisä, 26-vuotias kaupunginneuvoston jäsen, autonkuljettaja Raimu Lepp (vasemmanp. kuva). Se seikka, että hänet valittiin tänä vuonna jo kolmannen kerran ja että hän sai 96 % äänistä, puhuu itse puolestaan. Kuten muillakin neuvoston jäsenillä, hänellä on vakinaiset valitsijoiden vastaanottopäivät. Mutta monta kertaa hänen puoleensa käännytään muulloinkin, kuten tekevät hänen työtoverinsa autovarikolla. Alla: vanhaa rukkia polkeva Milli Pulmann on äitinsä ja mummonsa tavoin varma, että vain käsinkudotut villatamineet todella lämmittävät... Puuseppä Pulmannin perhe sai hiljan uuden asunnon.

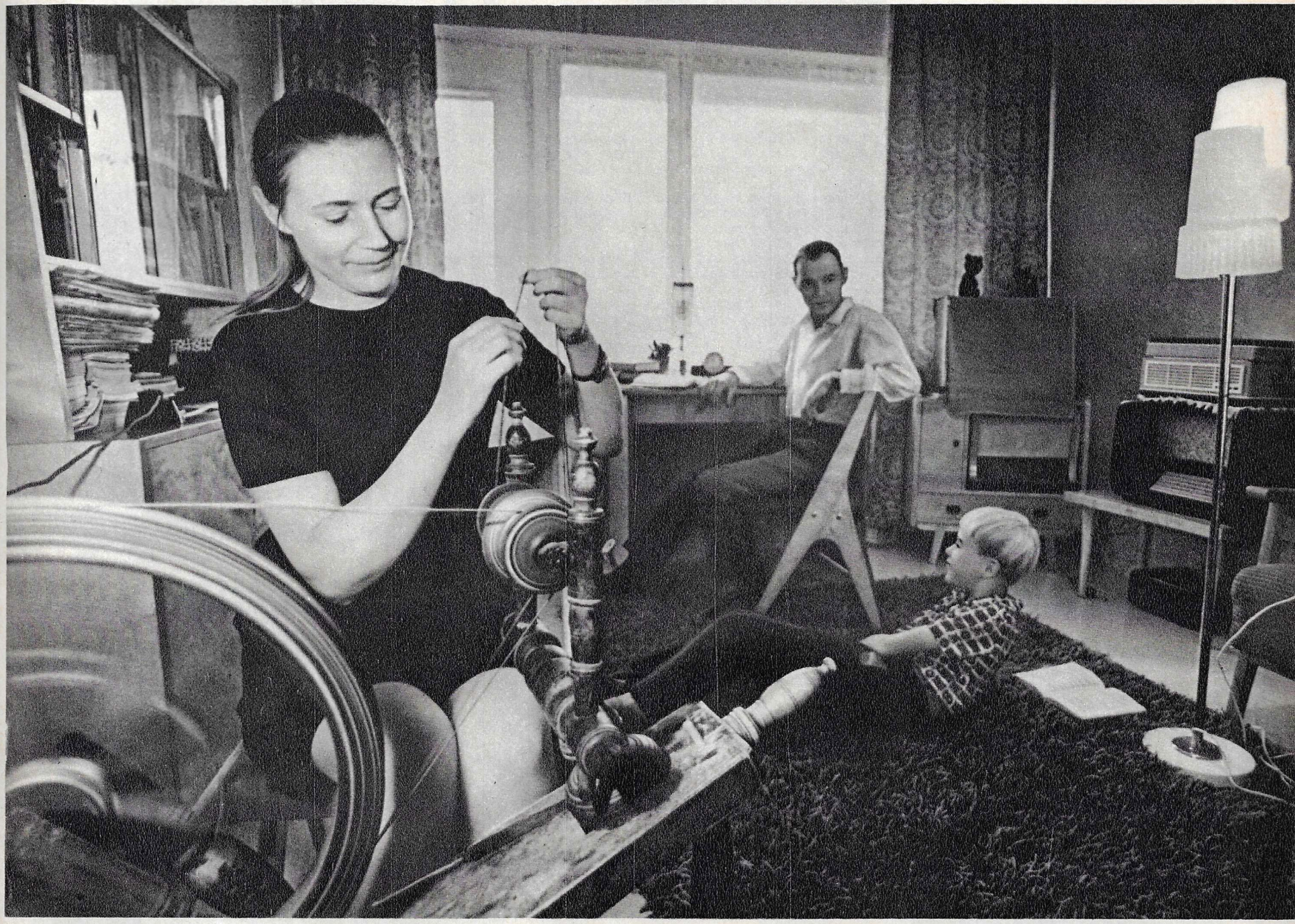

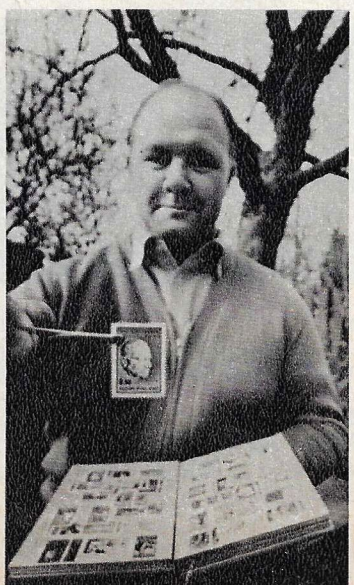

FRANKFURT MOSKOVA TOKIO

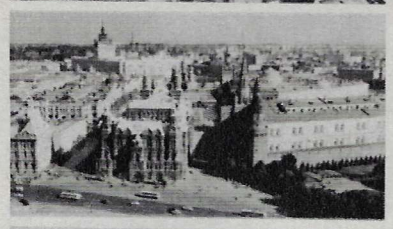

Aeroflot ja Lufthansa ovat aloittaneet säännölliset vuorolennot linjalla Frankfurt—Moskova—Tokio. Kun Japaniin lentävät länsisaksalaiset koneet tarvitsevat 25 tuntia päästäkseen Tokioon Ateenan, Teheranin ja Kaakkois-Aasian pääkaupunkien kautta ja 20 tuntia Pohjoisnavan ja Alaskan kautta, niin uutta linjaa käytettäessä (tunnin pysähdys Moskovassa) matka ottaa 14 tuntia.

Siperian halki kulkevan linjan edullisuus on ilmeinen. Siitä saattoivat hiljattain vakuuttua myös sen mainos- ja vierasmatkan osanottajat, jonka SNTL:n lentoliikenneministeriö oli järjestänyt Neuvostoliiton ja Saksan Liittotasavallan kansalaispiirien sekä lehdistön edustajille.

Mielenkiinto tähän linjaan ei kuitenkaan selity yksistään kaupallisilla syillä. Sen avaamista koskeva sopimus allekirjoitettiin Bonnissa L. I. Brežnevin Saksan Liittotasavaltaan suorittaman vierailun aikana, ja sitä on oikeutetusti pidettävä ilmauksena uudenlaisesta suuntauksesta Neuvostoliiton ja Saksan Liittotasavallan välisissä suhteissa. Tästä puhuivat mm. Frankfurt am Mainin kaupunginjohtaja Rudi Sölch sekä Lufthansan johtajiin kuuluva Hans Eilers.

Mitä on sanottava itse tästä lentomatkasta? Muistoon on jäänyt tunnustuksen ansaitseva Frankfurt am Mainin lentoasema, Siperian suuret lakeudet ja vastaanotto Tokiossa. Lopuksi on mainittava välittömästä ja vieraanvaraisesta ilmapiiristä mukavassa IL-62:ssa, jota ohjasi moitteettomasti Neuvostoliiton lentoliikenteen veteraaneihin kuuluva lentokapteeni Vladimir Pavlov.

Uuden linjan avaaminen herätti suurta kiinnostusta Japanissa. "Olen varma, — japanilaisen lentoyhtymän puheenjohtaja Shizuo Asada sanoi lehden kirjeenvaihtajalle — että tämä reitti tulee edistämään kanssakäymistä Neuvostoliiton, Länsi-Saksan ja Japanin kansojen välillä ja tuomaan panoksensa taloudellisen ja sivistyksellisen vaihdon kehittämiseen. Toivomme, että kansainväliset lentoyhteydet tulevat menestyksellisesti kehittymään ja että liikenne Siperian kautta kulkevalla reitillä tulee vielä vilkkaammaksi. Mitä japanilaisen lentoyhtiön ja Aeroflotin kanssakäymiseen tulee, se sujuu parhaalla mahdollisella tavalla, niinpä minä olen käynyt viime vuosina Moskovassa 16 kertaa!"

Kuten SNTL:n lentoliikenneministeriössä kerrottiin, lyhintä tietä Euroopasta Japaniin käyttävät Aeroflotin ja Lufthansan lisäksi jo myös Ranskan, Englannin ja Skandinavian maiden lentoyhtymät. Myös italialaisen lentoyhtymän kanssa on sovittu lentojen aloittamisesta linjalla Rooma—Moskova—Tokio.

V. BLAGODETELJEV.

Nämä kuvat on otettu Aeroflotin järjestämän mainos- ja vierailulennon aikana. 1. Aeroflotin valtuuskunnan johtaja Juri Lugovoi keskustelussa Frankfurt am Mainin kaupunginjohtajan Rudi Sölchin kanssa. 2. Lentomatkan osanottajat Tokion lentoasemalla. 3. Aeroflotin ja Japanin lentoyhtymän välillä ovat säätyneet hyvät suhteet. 4. Kuva kutsuilta, jotka pidettiin Tokiossa uuden lentolinjan avaamisen kunniaksi.

Kuvat J. ABRAMOTŠKIN (APN) ja V. JEGOROV (TASS).

ŠAKKIA

Kaksi sarjaa samassa mestaruussarjassa

Šakkiturnajaisten kalenteri on täynnä mielenkiintoisia tapahtumia. Nyt on vuorossa Neuvostoliiton 41. mestaruusturnaus. Se on sinänsä aina tärkeä tapahtuma, joka tällä kertaa herättää aivan erityistä huomiota.

Olemme tässä lehdessä jo kertonut, että mestaruusturnauksen loppuerä tulee tapahtumaan kahdessa sarjassa, ns. korkeimmassa liigassa ja ensimmäisessä liigassa. Korkeimpaan on kelpuutettu ilman karsintoja 14 pelaajaa, jotka ovat mukana MM-karsinnoissa sekä neljän semifinaliturnauksen voittajat (odottamatta kuolleen suurmestari Leonid Steinin korvaa juniorien maailmanmestari Aleksandr Beljavski).

NL:n mestaruusturnajaisten suoritustavan uudistus ei ole mennyt huomaamatta. Sitä on pohdittu monien maiden šakkilehdissä. Niinpä amerikkalainen "Chess Life and Review" kirjoitti: "Odotamme, että on astumassa esille uusi neuvostoliittolainen šakkipolvi, joka tulee taistelemaan kärjistyneen kilpailun olosuhteissa".

Lokakuun 2. pnä Moskovan Rautatieläisten talolla alkaneessa turnauksessa nähtiin ent. maailmanmestareiden ja MM-tittelin tavoittelijoiden rinnalla sellaisia uusia tulokkaita kuin O. Averkin Sverdlovskista, K. Grigorjan Erivanista, N. Raškovski Kurganista ja J. Svešnikov Tšeljabinskista.

Varsin mielenkiintoinen on myös ensimmäisen liigan kokoonpano. Mainittakoon esim. 19-vuotias moskovalainen S. Makarytšev, joka vuoden lopussa tulee edustamaan Neuvostoliittoa juniorien EM-turnauksessa. Ensimmäisen liigan ottelut alkoivat Tbilisin uudessa Šakkipalatsissa 4 pnä lokakuuta.

A. ROŠALJ, ansioitunut valmentaja.

TARJOAMME LUKIJOIDEN RATKAISTAVAKSI SEURAAVAT TEHTAVAT.

Matti 3 siirrolla

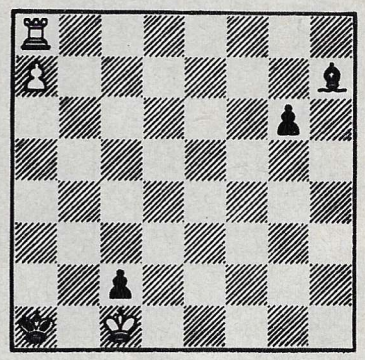

Valkea aloittaa ja tekee tasapelin.

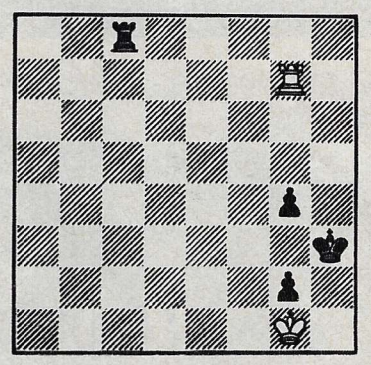

Päätoimittaja N. GRIBATŠEV.
Toimitusneuvosto:
B. BAZUNOV, V. BLAGODETJELEV, A. BOTŠAROV, A. ŽITOMIRSKI (päätaiteilija), S. ZABOLOTSKI, I. LJADOV (päätoimittajan sijainen), O. MOŠENSKI (päätoimittajan sijainen) ja V. PANKINA.

Kuvien jäljentäminen sallittu lähdeviittauksin.
Toimituksen osoite: 103772. Moskova, K-31, GSP-3. Moskvininkatu 8.

Pikakorjaus. *Piirt. I. Zotov.*

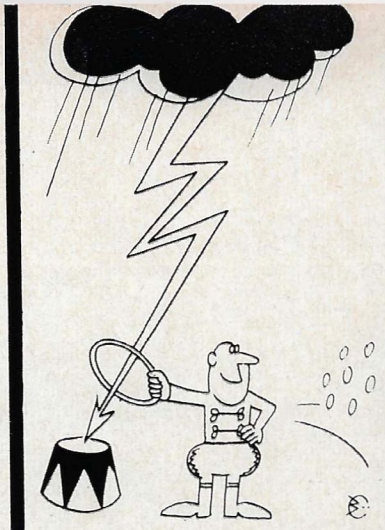

Ukolle ei ole mikään mahdotonta. *Piirt. V. Spelnikov.*

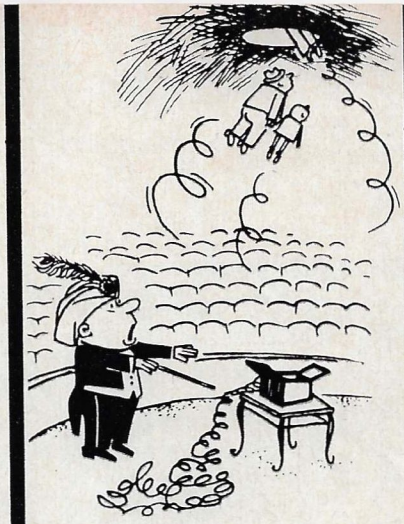

— Taasen sekotin loitsun? *Piirt. I. Zotov.*

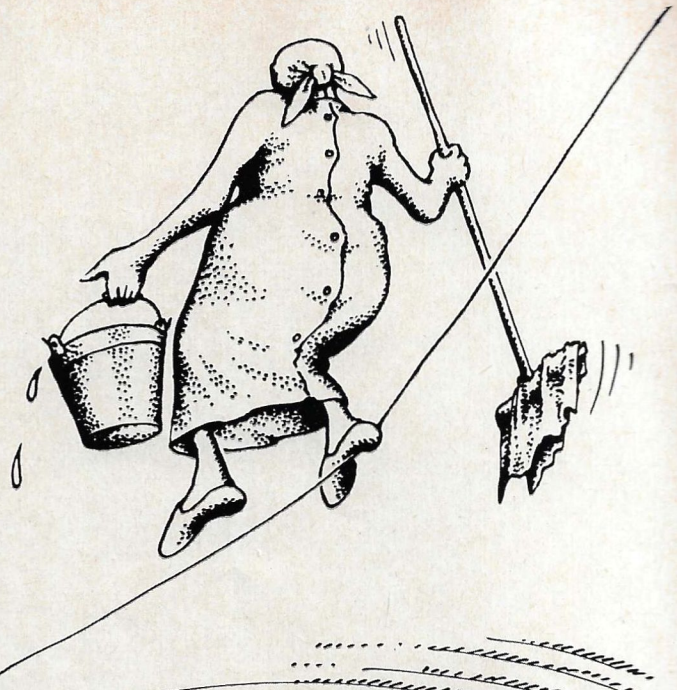

NUORTEN HUMORISTIEN KERHO

Vaikea tapaus. *Piirt. B. Gorbatševski.*

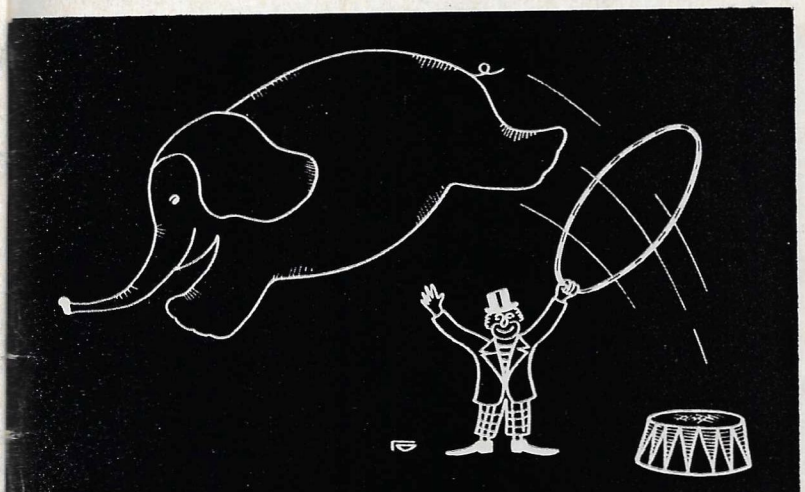

Piirt. V. Mihelson.

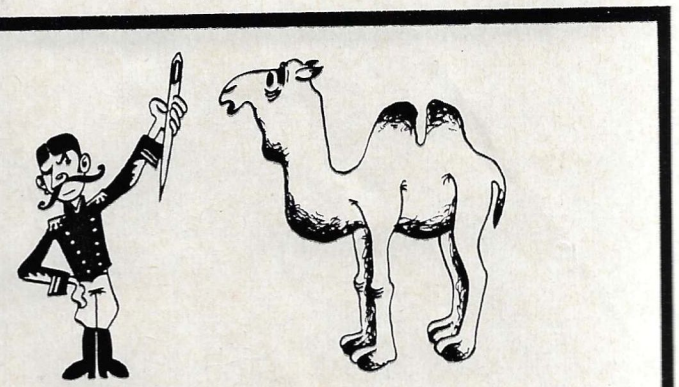

Huomio! *Piirt. N. Štšerbakov.*

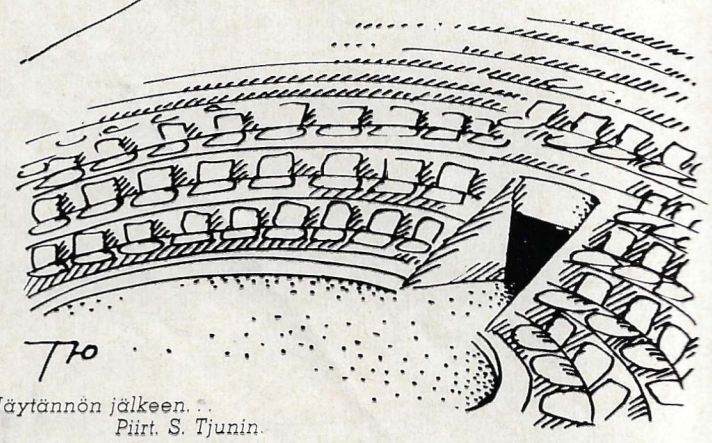

Näytännön jälkeen... *Piirt. S. Tjunin.*

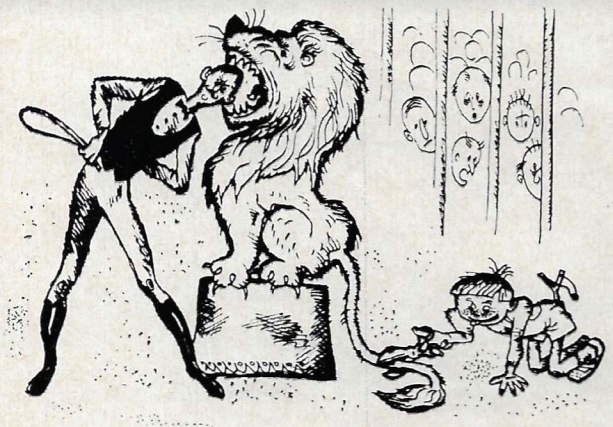

Pahantekijä. *Piirt. V. Tšaurin.*

Merimiessolmujen esittäjät. *Piirt. V. Trintšenko.*

Sirkus lähtee. *Piirt. S. Ašmarin.*

SIRKUS

Se tosiasia, että sirkustaide on esittävistä taiteista vanhin, on kiistämätön seikka. Sirkus oli tunnettu faaraoiden Egyptissä ja muinaisessa Kreikassa, Armeniassa ja Gruusiassa. Vanhan Rooman sirkus oli kuulu kautta silloisen maailman... Akrobaatit ja silmänkääntäjät, temppujentekijät ja klovnit, eläintenkesyttäjät ym. sirkustaiteilijat ovat olleet aina suuressa suosiossa. Heidän oman väittämänsä mukaan sirkustaide olisi yleensä kaikista taiteista vanhin. Nuorten Humoristien Kerho kiiruhtaa ilmaisemaan oman eriävän näkökantansa tähän kysymykseen. Tiedetäänhän esim., että maalaustaiteen ja grafiikan esi-isänä oli kalliomaalaus, joka on säilyttänyt nykyaikoihin asti mammuttien ja miekkahampaisten tiikerien kuvat. Sensijaan yksikään sirkushistorikko ei voi väittää tietävänsä mitään mammuttien kesyttämisestä. Siitä huolimatta sirkuksella on oikein mielenkiintoinen ja vuosisatojen syvyydestä periytyvä historiansa, josta samoin kuin muista sirkusta koskevista asioista lukijamme voi ammentaa aineistoa isosta tietokirjasta "Sirkus", joka on hiljattain painettu maassamme. Se on herättänyt niin suurta huomiota, että Nuorten Humoristien Kerhon jäsenetkin päättivät omistaa tämänkertaiset teoksensa sirkukselle. Ja tällaisia ovat heidän temppunsa.

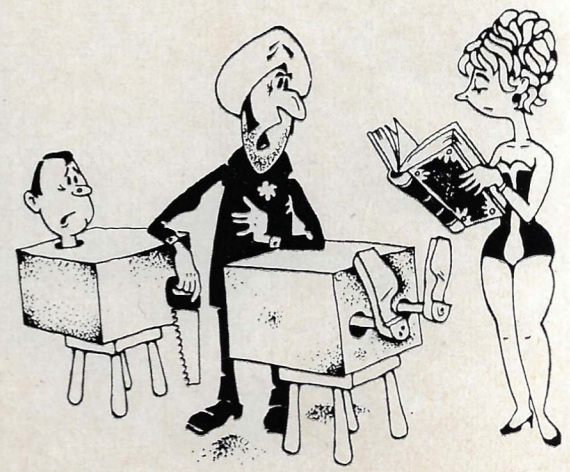

— Entäs sitten — olen aivan unohtanut. *Piirt. S. Ašmarin.*

NEUVOSTOLIITTO

N:o 11 (202)
1973
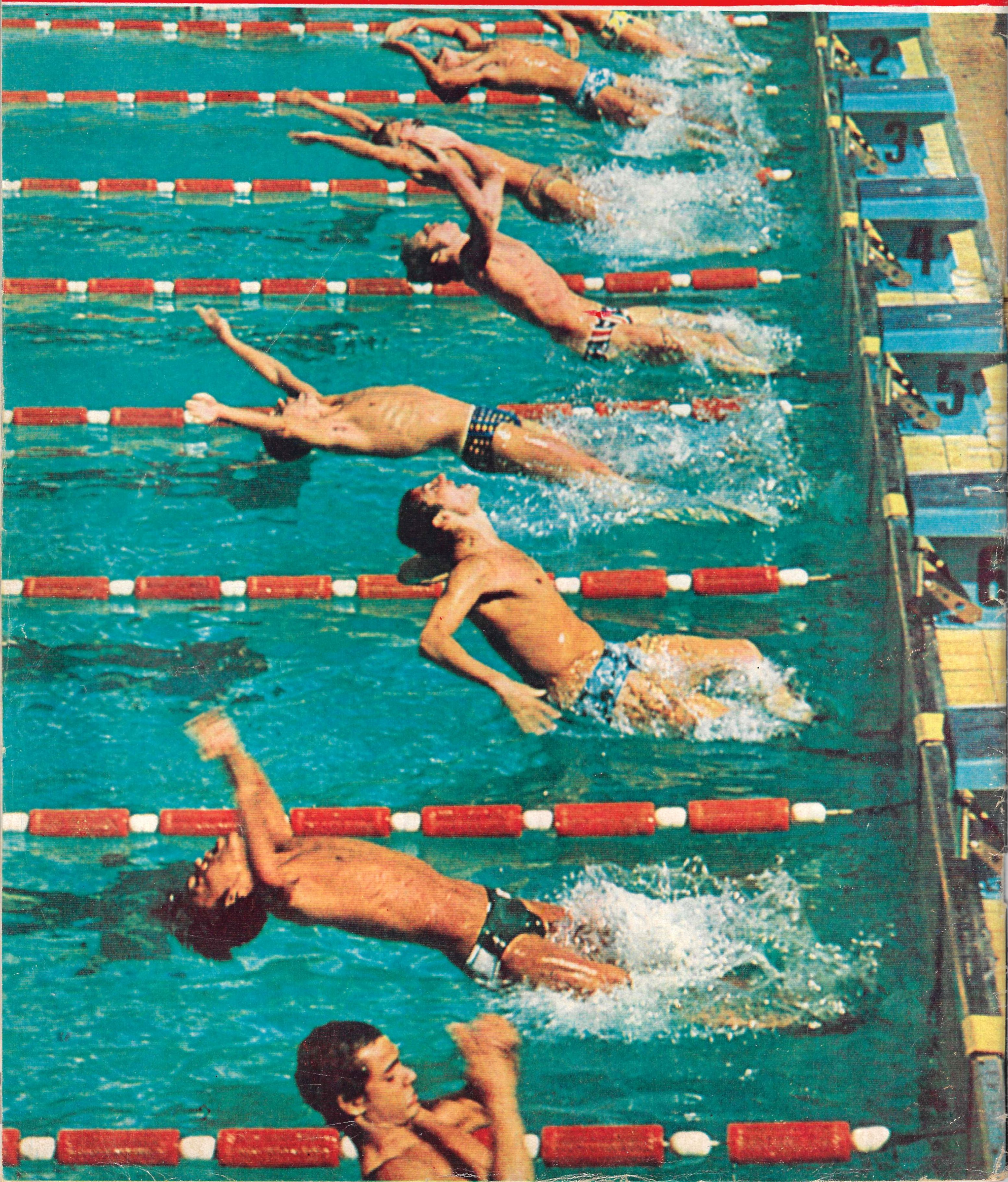
Indeksi 70859